

TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT
JUBILEUMI ÉVKÖNYVE

1851
1866

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2018

TERMÉSZETBARÁTOK AZ ERDŐKÉRT

A TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT

JUBILEUMI ÉVKÖNYVE

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

K. napló tpt.

76/1986

Kölsz

jelzés

KIADJA:

IV csop.

szám

Szakmai

arany

A TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT

ORSZÁGOS INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

Bety. csop.

1972

szám

Elh.

helyezés

M.C.

Országos Erdészeti Egyesület
KÖNYVTÁRA

Összeállította:

PÁPA MIKLÓS Dr.

a Társadalmi Erdői Szolgálat

Országos Intéző Bizottság

tagja

A borítólap

Oláh Tibor felvétele

"Veszélyben az erdő, ég az avar!"

A felvételeket készítették:

Bécsy László

Damokos Albert

Molnár István

Oláh Tibor

Weszely József

A kiadásért felel: Magyarszéky Béla

a TESZ Orsz. Intéző Bizottság vezetője

SZÁMGÉP nyomda. Tsz: 720279

TARTALOM

	oldal
Köszöntő	5
Ahol a gondolat megszületett	7
Ahol a gondolat megvalósult	11
Ahol a mozgalom kiteribélyesedett	17
Ahol a mozgalom országossá vált	21
Találkozóinkról	27
A Társadalmi Erdői Szolgálat és az erdők tűzvédelme	57
A Társadalmi Erdői Szolgálat és a fák védelme	62
A Társadalmi Erdői Szolgálat és a vadvédelem	64
Igy dolgoztunk	71
Akik az élen járnak	77
Első kiadványunkról	84
Sajtószemle	86
Függelék	
A TESZ nevelő munkája	109
Az alföldi erdők jelentősége	112
A források védelme a TESZ fontos feladata	115
Feladataink a környezetvédelem terén	117
A Társadalmi Erdői Szolgálat működési szabályzata	119

Összeállítás

ERDÉSZETI ÉRTÉKESÍTÉS

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

1863

1864

1865

1866

1867

1868

1869

1870

1871

1851

1866

ERDÉSZETI ÉRTÉKESÍTÉS

Köszöntő

1972. július 2-án pontosan 10 éve annak, hogy a természetbarátok első csoportja elindult – karszalaggal és igazolvánnyal ellátva – kifejezetten azzal a céllal, hogy ellássa az erdők tűzvédelmét, vigyázza az erdők rendjét és csendjét, oltalmazza a fákat, növényeket, vadakat, védelmezzé az erdész, vadász és turista létesítményeket. Az azóta eltelt 10 esztendő alatt sok száz alkalommal, sok ezer természetjáró tette ugyanezt önzetlen társadalmi munkában, elismerést és megbecsülést szerezve a természetbarát társadalomnak és milliós károkától mentve meg a népgazdaságot.

Tíz év egy mozgalom életében nem nagy idő. De ha visszagondolunk arra, hogy ezalatt az idő alatt egy egyesületi kezdeményezés oly sok kezdeti nehézség ellenére országos mozgalommá fejlődött, hogy milyen szervezetségi fokot és milyen hatalmas eredményeket értünk el, méltán lehetünk elégedettek és üdvözölhetjük örömmel e jubileumot.

Ez alkalmából szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik az elért eredmények kivívásában résztvállaltak, akik nem rettentek vissza a nehézségektől, akik nem veszítették el lelkesedésüket, mert megértették e mozgalom fontosságát és szükségességét.

Elsősorban köszönet a Szolgálat egyszerű tagjainak, akik szabadidejüket feláldozva, a költségeket is vállalva, az időjárás viszontagságaival dacolva látták el feladatukat.

De komoly elismerés illeti a Szolgálat vezetőit és szervezőit is, akik társadalmi munkában végezték sokszor háládatlan feladatukat, mert tudatában voltak a mozgalom jelentőségének.

És köszönet mindazoknak a szervezetünkön kívülállóknak – elsősorban az Erdőgazdaságok és Tűzrendészeti Parancsnokságok dolgozóinak –, akik felismerték bennünk a segítőtársat és nagy mértékben támogatták munkánkat.

Reméljük, hogy a következő években a mozgalom további fejlődésnek leszünk tanui. Hogy tovább növekszik az áldozatkész és lelkes tagok száma, hogy mozgalmunk még szervezettebbé válik és hogy az elért eredmények arányában növekszik a társadalmi megbecsülés és elismerés. Szeretnénk elérni, hogy az országnak ne legyen egyetlen olyan arra rászoruló vidéke sem, mely nélkülölné a Szolgálat védelmét.

Ehhez kéri a Társadalmi Erdei Szolgálat minden eddigi és jövődó tagjainak önzetlen és áldozatkész közreműködését, kedves erdész és vadász barátaink lelkes támogatását és kíván további eredményes, jó munkát

1972. június

a Társadalmi Erdei Szolgálat
Orsz. Intéző Bizottsága

1961 SZEPTEMBERÉBEN
KEZDEMÉNYEZÉSÜNKRE ITT TALÁLKOZTAK
ÉS TANÁCSKOZTAK ELŐSZÖR A MAGYAR
ERDÉSZEK, VADÁSZOK ÉS A TERMÉSZET-
BARÁTOK KÉPVISELŐI.

E TANÁCSKOZÁS EREDMÉNYEKÉNT
KEZDTÉK MEG TAGJAINK 1962 JULI-
USÁBAN - A KÉSŐBBIEKBEN ORSZÁGOS
MOZGALOMMÁ VÁLT - TÁRSADALMI
ERDEI SZOLGÁLATOT.

1967. OKTÓBER BUDAPESTI
VÖRÖS METEOR S.K.

A lajosforrási Ságvári turistaházon elhelyezett emléktábla szövege.

Ahol a gondolat megszületett...

- Az első erdész - vadász - turista találkozó -

A megalakulása (1873) utáni időben, az első évtizedekben, széleskörű kapcsolatok jellemezték a magyar turistamozgalmat. Igen jó volt a kapcsolat elsősorban az erdészekkel, de a vadászokkal is. Számos erdőtiszt lépett be tagként az akkori turistaegyesületbe és nagyon lelkesen segítették a fiatal turistaszervezetet. A vadászokkal közös védkunyhók is épültek. Kitünő volt a kapcsolat a tudományos szervezetekkel, intézményekkel is; a mozgalom vezetői kezdettől fogva nagy súlyt helyeztek a túrák, kirándulások kulturális tartalmára, a turistáskodás szellemi értékeit is gyarapító lehetőségeire. Sok kitünő tudós tevékenykedett az egyesületekben. Nem utolsó sorban jóviszonyt igyekezett teremteni a mozgalom a falu népével is.

Mindezek a szép és hasznos kapcsolatok a következő évtizedekben sajnos fokozatosan meglazultak, részben meg is szűntek.

A felszabadulást követő nagy társadalmi átalakulás adott ismét lehetőséget ujjaélesztésükre. A Vörös Meteor Természetbarát Egyesület az érdem, hogy ezt programjába vette: az 1961.évi lajosforrási erdész - vadász - turista találkozó, az 1962. évi vácrátóti tudományos találkozó, az 1963. évi solymári, majd a fóti falutalálkozó mérőföldkövei a szocialista turista mozgalomnak. Mindegyik találkozót őszinte szívélyesség, az egymásra találás öröme jellemezte. Az erdész - vadász - turista barátkozásról bőven lesz szó a továbbiakban. — A tudományos összejövetelen a természettudományok minden ága képviselve volt. — A falu találkozókat messzemenő együttműködés jellemezte; Fóton március 15-i ünnepséget és turista találkozót rendeztek, Solymáron közös várünnepséget tartottak stb. A Vörös Meteor Természetbarát Tájékoztató "Ismerjük meg falvainkat!" címen sorozatot közölt a budapestkörnyéki falvakról.

Az erdész - vadász - turista találkozó, ahonnan a Társadalmi Erdei Szolgálat elindult, egy széleskörű program része volt, egyben annak a csúcspontja is. Nem lehetett kétséges ugyanis, hogy elsősorban túraterületeink gazdáival kell kapcsolatainkat megjavítani.

Igy került sor a Lajosforrási turistaházban 1961. szeptember 9-én az első erdész - vadász - turista tanácskozásra Magyarországon. A Meteor tudatosan készült erre a találkozóra s ennek már megelőzően igen szép megnyilvánulásai voltak. Így az egyesület fiataljai két ízben is résztvettek erdőtelepítési munkálatokban; jólsikerült tömeg-

kirándulás keretében meglátogatták a nagykovácsi erdészeti nevelő-otthon növendékeit. A fiatalságnak ezeket a rendezvényeit követte azután az a nagy találkozó, ahol felvetődött az erdők társadalmi védelme, ahol a TESZ gondolata megszületett!

Talán nem is egészen helyes azt mondani, hogy a gondolat itt született. Az évekkel ezelőtt megjelent TESZ-zsebkönyvben is rámutatunk már arra, hogy milyen régi ez a törekvés és már hány ízben felvetődött régebben is. Az ott felsoroltakon kívül megemlítjük még, hogy a Gyopár Turista Egyesület is szervezett ilyen őrseget a saját turistaháza környékén. De ezek akkor egyoldalú törekvések voltak, csupán a turistatársadalom javaslatai, amelyek nem találtak visszhangra. Így a lelkesedés lehült, a kezdeményezések félbeszakadtak. S csak akkor éledtek fel újra, amikor a másik oldalról az erdész-társadalom részéről hangozott el ilyen javaslat. Ez adta meg a gyakorlati megvalósulás lehetőségét. Ezért számítjuk innen, az erdész-vadász-turista tanácskozástól, a gondolat megszületését, életrekelését. A turistatársadalom azonnali hozzáállása bizonyítja viszont azt, hogy a korábbi kezdeményezések nem múltak el nyomtalanul, a turisták tábora át volt itatva ettől a szándéktól s az első gyújtó szóra szinte lángallobbant.

A már említett Vörös Meteor Természetbarát Tájékoztató 1961. évi 5. számában részletes beszámolót közöl az erdész-vadász-turista találkozósról. Ebből idézzük az alábbi lényegi részeket:

"Szeptember 9-én, az egykori tilos terület szívében, a Ságvári turistaházban került sor az ankétra, melyen a magyar erdészeti és vadászati szervezeti nagyszámú küldöttelel képviseltette magát. Az Országos Erdészeti Főigazgatóságot dr. Molnár Lajos jogtanácsos és Nagy Mihály főelőadó, a Pilis Erdőgazdaságot Végvári Jenő igazgató, Mihalik János felügyelő és Dvorák Oszkár vadászati felügyelő, a Szentendrei Erdészetet Biró László erdészvezető és összes munkatársai képviselték, beleértve a kerületvezető erdészeket is; a Magyar Vadászok Országos Szövetsége részéről Sziics Sándor, a "Magyar Vadász" állandó munkatársa és Csamangó Henrik országgyűlési képviselő jelent meg. A sajtó részéről jelen voltak: Bisztray Kálmán (Erdőgazdaság és faipar), Gesztelyi Nagy Zoltánné (Népszava), Mosonyi László (Turista). A Magyar Természetbarát Szövetséget Angelus Miklós alelnök és Székely Miklós főtítkárral képviselték.

Az ankétot dr. Pápa Miklós nyitotta meg, akinek az ankét előkészítésében kiváló érdemei vannak. Bevezetőjében alapos részletességgel ismertette a turista résztvevőkkel az erdészek és a vadászok tevékenységét. Rámutatott arra, hogy az erdészek nemcsak kivágják a fákat, hanem a kitermelt erdőt mindenkor pótolják is. Ennek érdekében talajelőkészítést, csemetenevelést,

ültetést, ritkítást és még sok egyéb fáradságos munkát végeznek. Az erdő nagy kincs; féltően kell vigyázni rá, mert erdőben szégyen ország vagyunk. Hazánknak mindössze 13,7 %-át borítja erdő; ez kb. 2,200.000 hold erdőterületet jelent. Ismertette a továbbiakban erdeink multját s az erdészettel kapcsolatos régi és új rendelkezéseket és okiratos emlékeket. Majd rámutatott arra, hogy a magyar erdészet sohasem nézte az erdőt kizárólag gazdasági oldaláról, hanem igyekezett mindenkor összekapcsolni a szép erdő és a hasznos erdő fogalmát; erről az Erdészeti lapok számos cikke tanuskodik.

A vadászokról szólva elmondotta, hogy nemcsak lövik a vadat, de védik is és gondozzák is őket. A vadászatnak nagy népgazdasági jelentősége van. A magyar vadállomány messzeföldön híres és számos külföldi vadász jön Magyarországra. Alki olvasása a vadászok lapját, a "Magyar Vadász"-t, az jól tudja, hogy milyen problémát jelent a vadgazdálkodás, a vadvédelem s a vadászati berendezések (vadászházak, vadászkunyhók, magaslesek, szók, nagy- és apróvad-etető, cserkész utak) létrehozása és karbantartása. Számszerűen is ismertette ezeket; ugyancsak számszerűen mutatta be a vadászat eredményét, az elejtett vadak számát s a trofeák (szarvas és őzágancsok, vaddisznó agyarak) minősítését.

Dr. Pápa Miklós megnyitója után felszólaltak az erdészeti és vadászati szervek részéről Végvári Jenő, Csamangó Henrik, Szücs Sándor, Dvorák Oszkár, Nagy Mihály és Biró László.

Minden hozzászóló a természetjáró társadalom őszinte megbecsüléséről tett tanubizonyságot. A felszólalások olyannyira egybehangzóak és egyértelműek voltak, hogy hely hiányában úgy véltük az a helyesebb, ha az elhangzott álláspontokat mindkét részről egy-egy felszólalás keretében ismertetjük.

Igy Végvári Jenő, a Pilisi Erdőgazdaság igazgatója, elmondta, hogy sok természetbarát ismerőse és barátja van, akikkel együtt járta az erdőt. Mindig különbséget tett a turista és a vasárnapi kiránduló között. Soha nem volt problémája szervezett turistával, azonban itt a Pilisben ezres tömegek jelennek meg. A jelzett utakról letérnek, részegeskednek. Ezek a vandál csoportok nagy csomóban letépik a virágot, de nem viszik haza lakást díszíteni, hanem eldobják a virágokat, tönkreteszik a réteket, feltörik a vadászházakat. Beletipornak az új fenyves telepítésbe, gorombán visszautasítják a figyelmeztetést.

Véleménye szerint a szervezett természetjárók feladata volna az, hogy üzemekben, gyárakban terjesszék a dolgozók között, hogy mennyire fontos az erdő védelme. Vigyázzanak, nehogy erdőtü-

zet okoznak az eldobott gyufával vagy cigarettával, ami a népgazdaságnak több milliós kárt jelent, az erdőben pedig csak hosszú évtizedek alatt pótolható veszteséget. Ha sikerül a munkahelyen olyan propagandát kifejteni, hogy mindenki szeretettel vigyázza az erdőt, akkor rendkívül nagy lépéssel haladnánk előre a problémák megoldásában. Javasolta társadalmi erdei-örökség létrehozását, ahol a társadalmi örök az erdészekkel karöltve vigyáznának az erdőre a rendbontókkal szemben. Rámutatott arra, hogy nincsen erdő kultúra nélkül és nincs kultúra erdő nélkül. Csehszlovákiában a terület 33 %-át teszi ki az erdő és mégis nagyon vigyáznak az erdőkre, rétekre és akik ott virágot szednek, azokat 20 Korona büntetéssel sújtják.

Befejezésül Végvári elvtárs rámutatott arra, hogy a Miniszterelnökség foglalkozik azzal a gondolattal, hogy az egész Párt nemzeti parkká nyilvánítsa, ami azt jelenti, hogy utakat építenek és még kényelmesebbé teszik a természetjárók útját, hogy lehetőleg még jobban érezzék magukat a szabadban. A maga részéről mindent elkövet, hogy valóra váljon az erdész-turista barátság. Ehhez minden segítséget megad.

Csamangó Henrik országgyűlési képviselő a Vadászszövetség részéről rámutatott arra, hogy ez az értekezlet akkor lesz értékes, ha az itt hallottakat az erdészek és vadászok, valamint természetjárók kiviszik a tömegek közé és az erdő-védelem gondolatát mindenkiel megismertetik. Gyermekeink érdekében meg kell védenünk az erdőt és nem szabad hagyni, hogy annak csendjét tranzistoros rádiókkal felverjék. Nem szabad hagyni, hogy egy kirándulás után szeméttelapnak tünjenek az erdő. Tanítsunk meg mindenkit arra, hogy hogyan kell helyesen viselkedni a természetben.

Az erdészeti és vadászati szervek képviselőinek hozzászólása után Székely Miklós, dr. Dénes György és Tibor Lajos sporttársak szóltak fel a turisták részéről."

Igy történt...

Igy folyt le ez a nevezetes értekezlet, ahol az erdők társadalmi megvédésének gondolata életre kelt.

Ahol a gondolat megvalósult...

- A Vörös Meteor Természetbarát Egyesület úttörő munkája -

Az erdész-vadász-turista találkozón elhangzott javaslat Köveskúti György erdőmérnök buzgólkodásából jutott olyan lehetőséghez, hogy élő gyakorlattá váljék. Kezdeményezésére ugyanis a Budai Erdészet átirattal fordult ez ügyben a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület-hez. E nagyjelentőségű turisztatörténeti dokumentumot az alábbiakban eredeti formájában és teljes szövegével közöljük:

"Budapesti Állami Erdőgazdaság
I.sz. Budai Erdészete
Budapest, II., Budakeszi u 91.
Telefon: 164-005.

Ügyszám: 622/962.

Tárgy: Parkerdők védelme.

Vörös Meteor Természetbarát Egyesület

B u d a p e s t VI.
Jókai-u.6.sz.

A Budapesti Erdészet azzal a kéréssel fordul a T.cimhez, hogy a Budai parkerdők védelmére segítséget nyújtani sziveskedjék.

Sajnos a kirándulók egy része tüzrakással, fák és cserjék tördelésével, fiatalosok letaposásával, madarak és állatok üldözésével igen nagy anyagi és esztétikai károkat okoznak. A segítség adás abban nyilvánulna meg, hogy az egyesület tagjai a túravezetők által ki lennének oktattva a fenti rendellenességekre és a kirándulókat figyelmeztetnék, súlyosabb esetben az illetékes hatóságokat értesítenék. Főleg a tavaszi, illetve a nyárvégi szárazság idején a Hármashatárhegy és környéke, valamint Hívösvölgy és a Normafa környéke igen veszélyeztetett. Ezekre a helyekre kisebb túrák rendezésével lehetne segítséget nyújtani. Ezáltal nagyban fokozódna a baráti jóviszony a természetjárók és az erdészet között.

Kérésem megismételve maradok tisztelettel

Budapest, 1962. május 28-án

PH. Kiss Frigyes sk.
erdészvezető "

A Meteor a megbízatást vállalja, azzal a kéréssel, hogy a szolgálat tagjait lássa el az Erdészet névre szóló megbízólevéllel.

"Ismételten felajánlom: nagyon szívesen segítünk ebben az ügyben, de alapfeltétel, hogy valami igazolást kapjunk, legalább arra a napra. Enélkül a társadalmi-erdőőr mindenféle kellemetlenségnek teszi ki magát s ezen túlmenően feladatát sem tudja jól ellátni.- Szívélyes üdvözléttel

Budapest, 1962. június 27.

Pápa Miklós dr. "

Az Erdészet készséggel tesz eleget kérésünknek, s amikor 1962. július 1-én, Spirk Tibor vezetésével felsorakozik az első járőr a Budai Erdészet udvarán, ott ünnepélyesen kézhez veszik az első megbízó leveleket is. Ezek bizony csak gépelt papirlapok voltak (aláírva, lebélyegezve); később sokszorosítottuk; ezt követte a nyomtatott forma. Bemutatunk kedves emlékként egy ilyen régi megbízólevél-ürlapot is.

Az első járőr többi tagjai - amint a TESZ-zsebkönyvben is megírtuk - Kahotek Mihályné, László István, Polonkai Lajosné, Spirk Tiborné és Szölgyémi Tamás voltak.

A következő járőr - kezdeti szervezési nehézségek miatt (nyári időszak, a tagság szerteszét szabadságtúrákon, külföldi utakon) - csak július 22-én indul. Vezető: Pápa Miklós dr. Tagjai: Biró Sándor, Illés László, Kun Mihály és ifj. Pápa Miklós.

Néhány nap múlva, 1962. július 26-án arról értesítjük a Budai Erdészetet, hogy az erdei ügyeletet augusztus és szeptember hónapokra megszerveztük.

A Meteor osztályai sorra vállalják a szolgálatot: augusztus 5-én a Vas- és Edénybolt, 12-én a Nemzeti Bank turistái, 26-án a Központi osztály tagjai tartják az őrseget.

Szeptemberben már két-két csoport indul vasárnaponként: 2-án a Beruházási Bank és az Országos Takarékpénztár, 9-én az Állami Áruház és a TÚSPED, 16-án az Állami Biztosító és Külkereskedelmi Minisztérium, 23-án a KÖZÉRT Központi osztálya és a MASPED, 30-án a METEOR Központi osztálya és a TÜKER vesz részt a szolgálatban.

Október 7-én a Beruházási Bank és a MASPED, 14-én a XVIII. ker. KÖZÉRT és a HUNGAROTEX vállalja a feladatot. Október második felében már három csapat indul: 21-én a Chemolimpex, a Földművelésügyi Minisztérium Szövetkezetek Szállítási Vállalata és a Magyar Nemzeti Bank, 28-án a Meteor Központi osztálya, a Sport-Hangszer Vállalat és a Vas- és Edénybolt Vállalat turistái sorakoznak fel.

A járőrök útvonalát az Erdészet kívánsága szerint osztottuk be; amíg csak egy-egy csapat indult vasárnaponként, az a Hármashatár-hegy környéki fenyveseket vigyázta; a második csapattal már ki lehetett terjeszteni az őrséget a Csiki-hegyekre is – ahol szintén sok a fenyves; a harmadik csapat pedig a nagy kiránduló-forgalmu Ságvári-liget környékén őrködött.

A járőrök tagjai karszalaggal voltak ellátva: a Meteor nagy fekete R betűs rendezői karszalagjával; ami egészen jó volt, mert az R betűt sokan a Rendőrség jelzésének vélték. Távcsvet is vittek magukkal, hogy egy-egy kiemelkedő pontról az erdőterületet jól áttekinthessék.

A szolgálat már az induláskor is egészen szakszerű és jól szervezett volt. Már ekkor szabály volt, hogy indulás előtt jelentkezni kell a kerületvezető erdésznél, továbbá, hogy a szolgálatról írásbeli jelentést kell tenni. Felmerült az a gondolat is, hogy szükség esetén első segélyt is nyújtsanak, továbbá, hogy gombaszakértők bevonásával ellenőrizzék a kirándulók által szedett gombákat. Már akkor eldöntötték, hogy a feladatot csak csoportosan lehet jól ellátni; a csoportos megjelenés nagyobb hatást gyakorol, erőteljesebb fellépést tesz lehetővé s egyben biztonságot nyújt a szolgálat tagjainak esetleges renitens elemekkel szemben, tehát közös biztonságukat is szolgálja. – A csapatok vezetői írásban kapták meg beosztásukat: az időpontot, a helyet, a tudnivalókat (az erre vonatkozó levelezés fennmaradt).

Az igen meleg július hónapban viszonylag néptelenek voltak még a budai hegyek; a közönség nagy részt a strandokon hűsült. Augusztusban már élénkebb volt a forgalom s az erdei szolgálatnak akadt komoly tennivalója is: augusztus 12-én a Gugger-hegyen az előző napi tűz területét kutatják át az erdész kívánságára: nem maradt-e valahol lappangó parázs. Szeptember 9-én a Csiki-hegyekre beosztott járőr erdőtűzet olt a Huszonnégyökrösön; szeptember 23-án pedig még időben érkezik meg járőrünk, ugyancsak a Csiki-hegyekben, hogy eloltasson a Kies-völgy kezdetén, az erdőszélen egy tűzrakást s ezzel elejét vegye újabb tüzesetnek.

Ugyanez az őrjárat más értékes szolgálatot is végzett: a Csiki-hegyek felé menet látták, hogy iskolásgyerekek lemásznak a mély, könnyen beomló, piktortéglabányauéregbe; figyelmeztették ennek életveszélyes voltára a kísérő tanárt, aki azonnal kiparancsolta a gyerekeket s elhagyta a veszélyes területet. – A következő vasárnapon egy 15-16 éves fiúk által rakott tűzet oltatott el ismét őrszolgálatunk, ugyancsak a Csiki-hegyekben; egy csoportot pedig kitessékelték a fiatal ültetésből.

Átszervezés folytán a következő évben a Meteor országos egyesületi jellege megszűnik; helyi szakosztállyá válik. Ebben a helyzetben és az új körülmények közepette az erdei szolgálat további fővárosi kiterjesztését és országos szervezését vállalni nem tudja. A feladatot a Budapesti Természetbarát Szövetség, majd országos szervezünk, a Magyar Természetbarát Szövetség veszi át.

Még ezt megelőzően azonban átadja tapasztalatait a fejérmegyei turistáknak, akik lelkesen csatlakoznak s a legjobban működő vidéki szervezetet fejlesztik ki. (1. később)

A maga szűkebb területén pedig változatlan buzgalommal szolgálja a Meteor továbbra is a nemes mozgalmat. Tagjai nem felejtették el kezdeményező, úttörő szerepüket s hívek maradtak az erdei szolgálat célkitűzéseikhez. Fokozott gondossággal őrködnek erdeink épsége felett s ennek több esetben is gyakorlati tanujelét adták. A kevélynyergyi tüzet Harák Magda, a Meteor vezetőségi tagja oltotta el egy hirtelen verbuvált turistacsoporttal, 1968. május 12-én.

1971. április 12-én, húsvét hétfőn ismét tüzet oltanak a Meteor turisták, a Balatonalmádi melletti Wesselényi-kilátó közelében.

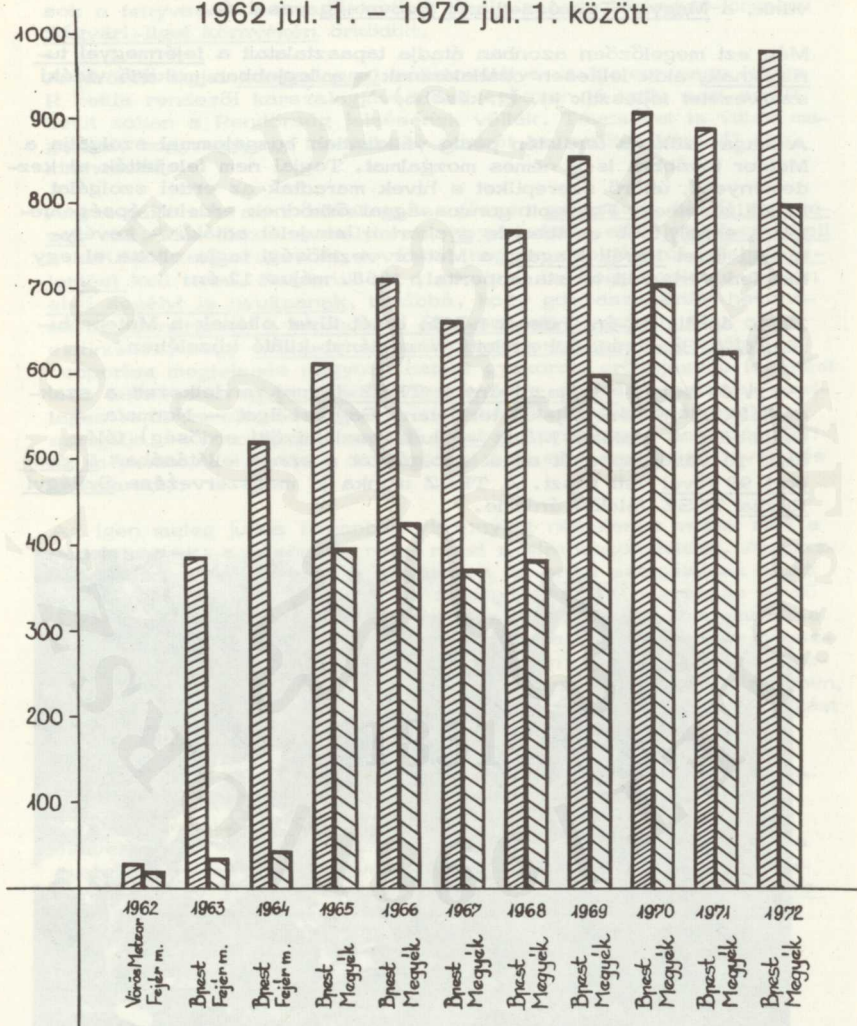
1971. év végén 44 igazolványos TESZ-taggal rendelkezett a szakosztály. A részére kijelölt területen (Ságvári-liget — Normafa — Csillebérc — Makkos Mária — Budakeszi közötti erdőség) félév alatt 10 vasárnapon át adtak szolgálatot s ennek ellátásában 6 csoport 98 fővel vett részt. A TESZ munka jó megszervezése Szilágyi Rózsa TESZ-felelős érdeme.

Szolgálat munkában: "Igy nem szabad tüzet rakni!"

A TAGLÉTSZÁM ALAKULÁSA BUDAPESTEN ÉS A MEGYÉKBEN

1962 jul. 1. – 1972 jul. 1. között

Ahol a mozgalom kiterelbelyesedett...

- a Budapesti Természetbarát Szövetség munkája -

Az 1962. nyarán megindult mozgalom az év végén csaknem válságba jutott: a sportmozgalom átszervezése következtében megszűntek a természetbarát egyesületek. Így a Vörös Meteor, ez a 140 osztállyal és 6.000 taggal rendelkező hatalmas turistaszervezet is egyik napról a másikra egy, az előzőekhez képest kis szakosztállyá zsugorodott. Az új helyzetben, ilyen legyengült állapotban a szakosztály nem tudta vállalni a mozgalom további irányítását. Ezért az a gondolat vetődött fel, hogy a Budapesti Természetbarát Szövetség lenne alkalmas a mozgalom továbbvitelére. Fel is vették a kapcsolatot a BTSZ egyik vezetőjével, aki hajlandónak mutatkozott pártolni az ügyet, azonban az átszervezés ott is helyi nehézségekkel járt, mert az új titkári állás betöltése egyre huzódott. A Vörös Meteor levélben fordult az MTSZ főtitkárához, annak sürgős intézkedését kérve, mert ellenkező esetben "... el fog sorvadni ez a fontos kezdeményezés, éppen a kirándulók által legtömegesebben látogatott Budai hegyekben."

Az MTSZ-től rövidesen válasz érkezett, hogy a BTSZ új titkári állása betöltést nyert és hogy: "...mi is szorgalmazni fogjuk az Erdéi Szolgálat kérdésének rendezését." Valóban, a BTSZ ujonnan ki nevezett titkára Magyarszéky Béla, lelkesen vállalta a feladatot, miután a Vörös Meteor létrehozta a kapcsolatot a Budai Erdészeti és a BTSZ között. Időközben Fejér-megyében is megalakult a mozgalom és az általuk rendezett 2. nadapi találkozón 1963. október 26-án már ő képviselte a budapestieket, akik egyre nagyobb lendülettel fogtak a Szolgálat megszervezéséhez. Jól tükrözi ezt a "Felhívás a Társadalmi Erdéi Szolgálat ellátására", mely a BTSZ Híradó 5.számában jelent meg 1964. május 10-én.

"A sajtóban sajnos gyakran jelenik meg hír arról, - különösen ilyenkor tavasszal - hogy a kirándulók gondatlansága következtében erdőtüzek keletkeznek, milliós károkat okozva a népgazdaságnak. De az erdőben nemcsak vigyázatlan tűzgyújtással lehet hatalmas károkat okozni, hanem igen jelentős kár származik abból is, ha az útról letérve letapoossák a facsemetéket, vagy letördelik az ágakat. Az anyagi káron kívül nem lebecsülendő az esztétikai kár sem, amit egyesek az ételhulladék, zsirospapír, üres konzervdobozok eldobálásával okoznak, vagy amikor harsogó

táskarádiójukkal zavarják a nyugalmaát azoknak, akik a természetben a csendet keresik és rádió helyett szívesebben hallgatnák a madárdalt. Amennyire örvendetes, hogy egy-egy munkaszüneti napon a dolgozók tízezrei keresik fel a budai erdőket és lelnek felüdülést, szórakozást, pihenést a szabad természetben, annyira elszomorító az elszaporodó tüzesetek hírére hallani, vagy látni az eldobált szeméttel elcsufított réteket, beszennyezett forrásokat. Sajnos igen sokan vannak még olyanok, akik nincsenek tisztában a természetben járás és viselkedés legelőlemibb szabályaival sem.

Az erdők gazdái, az erdészek kevesen vannak ahhoz, hogy az erdőben mindenütt fenntartsák a rendet és fő feladatuk - az erdőgazdálkodás - elvégzése mellett nem jut erre elég idejük. Ezért kérték és fogadták szívesen a szervezett természetbarátok felajánlott segítségét.

A Budapesti Természetbarát Szövetség már a múlt év őszén életre hívta a Társadalmi Erdői Szolgálatot és megszervezte a legképzettebb természetjárók, a vizsgázott túravezetők segítségével a budai erdők rendjének és csendjének védelmét. Az Erdői Szolgálat tagjai csoportosan látják el feladataikat és az erdészeti egyenruha anyagából készült "ERDEI SZOLGÁLAT" feliratu karszalaggal vannak ellátva. Az Erdészettől kapott felhatalmazás alapján jogosultak az erdőtörvény rendelkezéseit betartatni és az erdővédelem érdekében utasítást adni, ezért igazolvánnyal is el vannak látva.

E sok feladatot elsősorban kellő felvilágosító és nevelő munkával kívánjuk elvégezni. Az eddigi tapasztalatok ugyanis azt bizonyítják, hogy az erdőben helytelenül viselkedő kirándulók nagy többsége nincs tudatában annak, hogy tevékenységével milyen károkat okozhat a népgazdaságnak és mennyi bosszúságot embertársainak. Ezért van szükség türelmes, céltudatos, felvilágosító és nevelő munkára.

A BTSZ kezdeményezésére az ősszel csak néhány budai kerületi szövetség kezdte el a Szolgálat megszervezését, de április eleje óta már egyre több pesti kerület kapcsolódott be e nagy fontosságú mozgalomba. Eddig kb. 200 túravezető vett részt oktatáson és kapta meg igazolványát, amely a Szolgálat ellátására jogosítja.

Felkérjük mindazokat a túravezetőket, akik egyetértenek a Szolgálat célkitűzéseivel és akik úgy érzik, hogy a természetbarát kötelesség őket is a természet védelmére szólítja, jelentkezzenek a kerületi szövetségek hívó szavára és kérjék beosztásukat.

A többi sok ezer természetbarátot pedig arra kérjük, - ha találkoznak az "Erdei Szolgálat" csoportjaival - segítsék munkájukat, fogadják meg tanácsaikat és tartsák be utasításait."

Az 1964. év folyamán a BTSZ által újraszervezett mozgalom erőteljes fejlődésnek indul. A Szövetség elnöksége a decemberi Dobogókőn tartott évről-évre értekezletén megvitatta a TESZ azévi tevékenységéről és eredményeiről készült jelentést és elismeréssel állapítja meg, hogy a Szolgálat már működésének kezdeti szakaszában is igen komoly eredményeket ért el. A Szolgálat ellátásába ekkor 15 kerületi szövetség kapcsolódott be. Az év végéig 522 túravezető nyert kiképzést és kapta meg a Szolgálat igazolványát és jelvényét. A kerületi szövetségek eddig 272 alkalommal, összesen 1403 taggal teljesítettek szolgálatot. Igen jól sikerült és nagy sajtó-visszhangot keltett a Hüvösvölgyi-nagyréten okt.4-én megrendezett erdőtüzoltási bemutatóval egybekötött seregszemle. A Szolgálat működésének eredményeképpen igen örömdetesesen megjavult a kapcsolat az erdészeti szervekkel. (BTSZ Híradó, 1965. január 1.sz.)

A BTSZ lelkes szervező tevékenysége nyomán a kerületi szövetségek egyre erőteljesebben kapcsolódnak be a munkába. Az V. ker. Természetbarát Szövetség (taglétszáma legnagyobb a fővárosban) 1965. május 10-én kiadott 4. sz. körözlésében például az alábbiak írja:

"e) Felkéri a bizottság mindazon vizsgázott (bronz- és ezüstjelvényes) túravezetőket, akik eddig még nem jelentkeztek a Társadalmi Erdei Szolgálatra, szakosztályukon keresztül írásban adják be jelentkezésüket.

f) A Báthori barlang ajtaját vandál rongálók feltörték, a kár több mint 10.000 Ft. A bizottság felkéri a TESZ tagjait hogy a turista létesítményeket kísérik figyelemmel, rendellenesség esetén lépjenek közbe és írásban adjanak jelentést szakszövetségünknek."

Az 1965. július 30-i 7.sz.körlevélben a következő újabb felhívást olvashatjuk:

"8. Erdei Szolgálat

Szakszövetségünkben eddig 28 szakosztályból 73 túravezető vesz részt a Szolgálat munkájában. Felkér-

jük mindazon szakosztályok vizsgázott túravezetőit, akik eddig még nem tagjai a TESZ-nek, mielőbb adják be jelentkezésüket."

Az V. kerületi TESZ lendületes fejlődése az elnökség lelkes hozzáállását dicséri.

1965-ben már 16 kerületben több mint 600 túravezető vesz részt a Szolgálat ellátásában. A budai hegyvidék erdőterületei, pontosan körülhatárolva, már teljes egészében fel vannak osztva a kerületek között. De a főváros közvetlen környékén túl, a Pilis egyes forgalmas részein is tevékenykednek. (Természetbarát Híradó, 1965. évi 4-5.sz.)

A BTSZ gondot fordít a Szolgálat tagjainak oktatására is. Magyar-széky Béla és munkatársai egymásután tartják tájékoztató előadásait a kerületi központokban. Sor került annak a kezdeti elgondolásnak a szervezett megvalósítására is, hogy a TESZ járőrökben gombaszakértők is működjenek. Ezzel kapcsolatban az alábbiakat olvashatjuk a BTSZ híradó 1965. február 15-i 2.számában:

"Gombaismerői tanfolyam a TESZ tagjai számára.

A BTSZ Elnöksége és az Országos Erdészeti Egyesület Mikológiai szakosztálya megállapodott abban, hogy az Erdészeti Egyesület tagjai bekapcsolódnak a Társadalmi Erdei Szolgálat munkájába és hogy a TESZ tagjai számára rövidített időtartamu gombaismereti tanfolyamot rendeznek. - A tanfolyam előreláthatólag március közepén indul és az elméleti előadások 10 hétig tartanak (heti egy alkalommal 2 óra). - Az elméleti előadásokon kívül 4-4 gyakorlati oktatásra is sor kerül tavasszal és ősszel. A vizsga 1965. őszén lesz."

A TESZ-tagok éltek ezzel a lehetőséggel.

x X x

Ma már megállapítható, hogy a Budapesti Természetbarát Szövetség szerepe a mozgalom szempontjából történelmi jelentőségű volt. Bekapcsolódása nélkül a szépen indult fővárosi kezdeményezés elsorvadt volna. És kérdéses, hogy az akkor még egyetlen vidéki szervezet, a fejérmegyeyieké - minden tiszteletre méltó kiváló munkájuk dacára - egymagában, magárahagyottan fent tudott-e volna maradni? Mert a BTSZ volt a lépcső az országos szervezés felé is, mely az Országos Intéző Bizottság megalakulásával vette kezdetét.

Ahol a mozgalom országossá vált...

- A Magyar Természetbarát Szövetség szerepe -

Már 1964. őszen felmerül olyan javaslat, hogy az egész országra terjesszék ki az Erdei Szolgálatot:

"Szövetségünk elnöksége foglalkozott a Társadalmi Erdői Szolgálattal, azzal kapcsolatban, hogy az Erdészeti Főigazgatóság a legnagyobb elismerését fejezte ki a budapesti és a fejeérmegeyi Szolgálat hasznos tevékenységéért. Az eddigi tapasztalatok alapján azt kéri a Főigazgatóság, hogy az MTSZ a szolgálat működési körét a Budai hegyeken és a Vértesen kívül terjessze ki az egész országra.

Tudvalevő, hogy a Társadalmi Erdői Szolgálat csoportjai, akik igazolvánnyal, karszalaggal vannak ellátva, igen hasznos segítséget nyújtottak az erdészeknek a budai erdők védelmében, a kirándulók rendezésében, az erdőtüzek megelőzésében, stb.

Az elnökség a javaslatot támogatja, de szükségesnek tartja, hogy a Szolgálat tagjai a hatósági közegeknek kijáró védelemben részesüljenek. Ez nemcsak az áldozatos társadalmi munkát vállaló természetbarátok testi épségének védelmét szolgálja, de határozottabban és erélyesebben felléphetnének a szerencsére mind ritkábban előforduló rendbontókkal, kártevőkkel szemben, akik nemcsak a népgazdaságnak okoznak nagy károkat - például erdőtüzeket - de a természet csendjét, a kirándulók nyugalalmát is zavarják."
(TURISTA, 1964. szeptember)

A Természetbarát Híradó is ír erről, 1964. évi 1. számában:

"A budapesti természetjárók kezdeményezése azóta tovább bővült. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kérésére az MTSZ a nagyjelentőségű mozgalom élére állt és megtörténtek az intézkedések, hogy a Társadalmi Erdői Szolgálat működését az egész ország területére kiterjesszék."

Az Országos Erdészeti Főigazgatósággal már 1964. nyarán felvettük a kapcsolatot, s kértük támogatásukat. Ugy gondoljuk, érdemes felidézni ezt a levelet is, mert kiindulópontja volt egy későbbi kitűnő kapcsolatnak:

"Dr. Gábor Áron et.

Országos Erdészeti Főigazgatóság

Budapest

Hivatkozással Pápa Miklós dr. sporttársunk által történt előzetes tájékoztatásra, az alábbi javaslatot terjesztjük elő:

Szövetségünk tudatában van az erdővédelem rendkívüli fontosságának és ezért igen nagy súlyt helyez a Társadalmi Erdei Szolgálat minél hatékonyabb megszervezésére. A Szolgálatban résztvevő természetbarát szervezetek száma örvendetesen nő, s jelenleg már a főváros tizenhat kerületében vállalták ezt a munkát. A Szolgálatban résztvevők számának növekedése egyben lehetővé tette, hogy ma már egy-egy csoportnak csak viszonylag kis területet kell ellenőriznie, ami viszont az ellenőrzés hatékonyságát növeli.

Az ügy fontosságára tekintettel Szövetségünk elhatározta, hogy a legtevékenyebb természetbarát szervezeteket, akik a legtöbb csapatot állítják ki s a szolgálatot mintszerűen látják el (lejelentkeznek a kerületvezető erdésznél, elkészítik rendszeresen az előírt jelentést) jutalomban részesíti. Munkánk eredményességét és tekintélyét azonban nagy mértékben emelné, ha a Főigazgatóság is kifejezné elismerését valamilyen formában a Szolgálat szervezői és résztvevői irányában. Gondolunk pl. azok jutalmazására, akiknek a területén nem volt erdőtűz, rongálás; vagy akiknek hasznos tevékenységéről a kerületvezető erdész elismerően nyilatkozott.

A magunk részéről lankadatlanul folytatjuk tovább a Társadalmi Erdei Szolgálat szervezését és kiterjesztését. Kérjük, hogy ezt a munkánkat továbbra is támogatni sziveskedjenek.

Tájékoztatásul mellékeljük a Szolgálat működési szabályzatát, igazolványát, karszalagját és jelentőlapját.

Természetbarát üdvözlettel

Mellékletek

Magyaroszéky Béla sk.
titkár "

Az országos feladat ellátásához azonban megfelelő irányítószervre is szükség van. Ez is létrejön 1965. januárjában:

"Az MTSZ Elnöksége január hó 18-i elnökségi ülésén jóváhagyta a Társadalmi Erdei Szolgálat Országos Intéző Bizottságának megalakítását és az Intéző Bizottság vezetésével Magyarorszáky Bélát bizta meg.

A Bizottság tagjai: Nagy Mihály, Pápa Miklós dr., Trautmann Herbert, Varró Gusztáv.

Az Intéző Bizottság Működését az MTSZ elnökségének irányítása alatt fejt ki és időről-időre beszámol tevékenységéről.

Az Intéző Bizottság máris megkezdte tevékenységét és - addig míg a Szolgálat megszervezésével kapcsolatos részletes intézkedések el nem készülnek - az alábbi feladatok elvégzését kéri a Megyei Természetbarát Szakszövetségektől.

1. A Megyei Szakszövetség gondoskodik arról, hogy a területén működő minden vizsgázott túravezető tudomást szerezzen a TESZ célkitűzéseiről, feladatáról, működéséről és szólítsa fel őket jelentkezésre.
2. Vegye fel a kapcsolatot a területileg illetékes Áll. Erdőgazdaság vezetőjével és állapodjon meg az együttműködés legeredményesebb módozataiban.
3. A jelentkezők számára március hó folyamán egy 1 1/2 - 2 órás előadás keretében ismertesse a Szolgálat ellátásával kapcsolatos tudnivalókat, majd az Erdészettel karöltve egy alkalmas helyen és időpontban rendezzen erdőtűzoltási bemutatót és gyakorlatot számukra.
4. Az ilyen kiképzésen résztvevőket vegye nyilvántartásba. Névsorukat a TESZ Országos Intéző Bizottságnak kell megküldeni és ennek alapján az MTSZ a névszóló igazolványokat, jelvényt, valamint a TESZ működési szabályzatát elküldi.
5. A Megyei Szakszövetség működési területén jelöli ki azokat a helyeket, melyek a leglátogatottabbak és így leginkább szorulnak védelemre. E területeket a Szolgálat tagjai között úgy kell felosztani, hogy a szolgálat ellátása egy tagra évenként 3-4 alkalomnál többször ne kerüljön.
6. A Szolgálat ellátásáról, eredményeiről félévenként beszámolójelentést kell küldeni az Országos Intéző Bizottság részére, amely ezekből tájékoztatót készít az Elnökségnek."

A mozgalom szempontjából ismét egy fontos dátumnak kell tekinteni 1965. március 1-ét, amikor az Országos Intéző Bizottság első ízben összeült. Ennek az ülésnek egyik jelentős döntése volt, hogy állást foglalt a karszalag viselése mellett. Akkor ugyanis még vita volt,

hogy a jelvény önmagában is elegendő. A gyakorlat azonban bebizonyította, hogy a karszalag nagymértékben emeli a szolgálatos járőr hivatalos megjelenését s eredményesebbé teszi munkáját. — Már ekkor felmerült továbbá a gondolat, hogy a Vadvédelmi Terület megenyedett útjain is teljesítsünk szolgálatot.

Az előzőekben röviden már említettük, hogy az Országos Erdészeti Egyesület Mikológiai Szakosztálya is csatlakozott a mozgalomhoz. Gombász barátaink már korán felfigyeltek ilyen irányú tevékenységünkre. 1963. áprilisi körlevelükben az alábbi közlemény jelent meg:

"Erdővédelem. Kedvező időjárás esetén április hóban már megkezdődik a gombaszezon. Nyomatékosan felhívjuk tagjaink figyelmét az erdő védelmére, mert évente sok milliós kárt okoznak az erdőtüzek, a csemetékárok, a vadorzók és a felelőtlen kirándulók. Erdőben, fásításban és a hozzájuk tartozó területeken tüzet rakni, égő gyufát-cigarettát vagy más tüzveszélyes tárgyat eldobni nem szabad. Az erdőben, fásításban vagy ezek közelében talált elhagyott tüzet el kell oltani. Az erdőbe kirándulást vezetők kötelesek a tűzrendészeti szabályokra és a tűz esetén a tűzoltási szabályokra a csoport tagjait előre kioktatni. Minden kártevőt, aki fiatal hajtásokat, csemetéket tördel, a madárállományt vagy a vadakat riasztja, tüzet okoz stb. figyelmeztetni kell és szükség esetén a legközelebbi erdésznek, vadőrnek, rendőrőrszemnek figyelmét a kártevőkre felhívni. Minden tagunk hordja ezért magánál gyűjtőútjain a tagsági igazolványát. Az öntudatos magyar gombászok legyenek az erdők védelmezői és segítsék az erdészeket erdővédelmi munkájukban!"

Ez a törekvésük 1965. márciusában, az Országos Intéző Bizottságunkkal történt megállapodás alapján válik szervezetté, midőn is az alábbi felhívást bocsátják ki:

"Kedves Tagtársunk!

A gyakori erdőtüzek és az erdőtjárók kártevéseinek megakadályozása céljából az Országos Erdészeti Egyesület mikológiai szakosztályának vezetősége az ORSZÁGOS ERDÉSZETI FŐIGAZGATÓSÁG és a BUDAPEST MEDOSZ-ERDÉRT SPORTEGYESÜLET TERMÉSZETBARÁT SZAKOSZTÁLYÁNAK VEZETŐSÉGÉVEL karöltve megszervezi a

TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLATOT (TESZ),

melynek célja az erdők állagának, valamint az erdészeti - vadászati és természetjáró létesítmények vé-

delme érdekében az erdészeti és rendészeti közegeknek hathatós támogatást nyújtani.

A Társadalmi Erdei Szolgálatba önként jelentkezettek kötelessége az erdőket óvni, kártevő kirándulokat-erdőtjárókat nevelni és felvilágosítani; a természetjáró létesítmények rongálását, a növények, gombák, új telepítések kártevését megakadályozni, a gondatlanságból okozott tüzeektől az erdőt megvédeni és tűz esetén a tűzoltóság megérkeztéig a tűzoltást megszervezni.

A Társadalmi Erdei Szolgálat tagjai közre csakis a tudományos célból erdőt járó mikológusok jelentkezhetnek, felvételükről a szakosztály vezetősége dönt. A mikológiai szakosztály TESZ jelvényvel és igazolvánnyal látja el a szolgálat ellátására felvett tagokat, akik kötelesek a jelvényt erdőjárásuk során feltűnő helyen viselni és észrevételeikről jelentésüket a szakosztály titkárságához esetenként eljuttatni."

A felhívást a Mikológiai Szakosztály vezetősége nevében dr.Bánhegyi József, dr.Haracsi Lajos és dr.Kalmár Zoltán írta alá.

1965. júniusában felhívással fordul az Országos Intéző Bizottságunk a túravezetőkhez:

"Felhívjuk a figyelmét mindazoknak a minősített túravezetőknek, akik a Társadalmi Erdei Szolgálat munkájába újonnan be akarnak kapcsolódni, hogy június 17-én, csütörtökön, 17.30 órakor előadást tartunk számukra a Budapesti Természetbarát Szövetség (V. Váci u. 62-64.) földszinti előadótermében az Erdei Szolgálat működési szabályzatáról és a szolgálat ellátásával kapcsolatos tudnivalókról. Amennyiben a túravezetői minősítésük igazolásául magukkal hozzák szövetségi igazolványukat, a helyszínen megkaphatják a Szolgálat ellátására jogosító jelvényt és igazolványt."

Most már egyre gyorsuló ütemben folyik a szervezkedés. A Természetbarát Híradó közli, hogy Borsód megye 100, Heves megye 60, Vas megye 30, Zala megye 10 taggal kezdte meg működését. De folyamatban van már a Szolgálat beindítása Baranya-, Bács-Kiskun-, Hajdú-Bihar-, Pest- és Tolna megyében is. (1965.évi 4-5.szám). - A TURISTA 1965. áprilisi számában a nógrádmegyei, júniusi számában az ózdai járási szervezet megalakulásáról számol be.

Az Országos Intéző Bizottságnak kezdetben csak egy külső tagja volt:

Nagy Mihály, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium tüzrendészeti főelőadója, akitől igen sok jó tanácsot és értékes segítséget kaptunk. Azóta is megszokás nélkül Bizottságunkban működik. - Később kibővült a Bizottság az Erdészet képviselőjével is, Kiss Frigyes, a Budapesti Erdészet vezetőjének személyében. A vadásztársadalom részéről pedig a közelmúltban dr. Bertóti István ny.országos fővadászmester, a neves vadász szakíró tisztelte meg bekapcsolódásával Bizottságunkat, amely ilyen módon vált teljessé.

A TESZ Országos Intéző Bizottság jelenlegi összetétele:

a Bizottság vezetője:	Magyaroséky Béla
a Bizottság tagjai:	Bertóti István dr. Kiss Frigyes Nagy Mihály Pálmai Nándor Pápa Miklós dr. Trautmann Herbert Varró Gusztáv

Megbízás.

A Budapesti Erdészet megbizsa ...Spirk Tibor.....
szül: 1927 Bp. lakás: Bp. VI. Lenin krt. 108. III. 5.....
hogy a Budai parkerdőben megakadályozza a kirándulók gondatlansága által elkövetett tüzeseteket, fák, cserjék és növények törésését, kitérését, madarak és állatok pusztítását, valamint a rétutak, padok, táblák és egyéb műtárgyak rongálását.

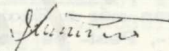
Nevezett a Vörös Meteor Természetbarát egyesület tagja és a megbízást társadalmi munkában vállalja,

Kérjük a Hatóságok részéről nevezett támogatását.

A megbízás a visszavonásig érvényes.

Budapest, 1962. VI. 28.

Magyaroséky Béla
Országos Intéző Bizottság
Budapest, Szabadság u. 91
1962. június 28.

/ Kiss Frigyes /
erdészetvezető

Az első járőr vezetőjének megbízólevele

Találkozóinkról

- Az Országos és Budapesti Találkozók története -

Az időnkénti személyes találkozók szükségességét felesleges lenne fejtegetni; bensőséges hangulatukat pedig nehéz lenne szavakba önteni. Egyfelől nélkülözhetetlen az ország területén szétszórta működő kollektívánk irányításához, demokratikus vezetéséhez, hogy esetenként összejöjjenek, széleskörű tájékoztatást nyerjenek s megvitatásuk a soronkövetkező feladatokat és további fejlődésünk lehetőségeit. Másfelől az egyazon célért dolgozók találkozója növeli a lelkesedést, fokozza a munkakedvet; új barátságok szövődnek, új sikerek, eredmények születnek. És kedves szokássá vált az is, hogy a rendező megyei szövetségek apró, stilszerű emléktárgyakkal ajándékozzák meg a találkozók résztvevőit.

I. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Budapest, 1966. október 15-16.

Rendező: TESZ Országos Intéző Bizottság

Részvevők:

az Országos Intéző Bizottság tagjai, 12 megyei és 18 budapesti kerületi szövetség TESZ vezetői, küldöttei (46 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

dr. Földes László miniszterhelyettes, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője,
dr. Vágó Ödön főosztályvezető,
dr. Kontor Béla osztályvezető,
Nagy Mihály főelőadó,

a BM. Tűzrendészeti Országos Parancsnoksága képviselőiben:

dr. Kovács Mihály t. őrnagy,
Dunai Kovács Béla t. őrnagy,
Csaba Gyula t. százados.

A Természetbarát Híradó részletes tudósításban számolt be a nagy-jelentőségű eseményről:

"Október 15-16-án került megrendezésre Budapesten a TESZ I. Országos Találkozója, mely két részből állt.

I. Országos Találkozó. Pálvölgy. 1966.

dr. Vágó Ödön, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főosztályvezetője üdvözli a résztvevőket

Szombaton a TESZ budapesti és megyei vezetői tartottak értekezletet az MTS székházában, míg a Találkozó ünnepsége és a tüzoltási bemutató vasárnap de. bonyolódott le a Pálvölgyi turistaház melletti réten.

A TESZ vezetők értekezletét Székely Miklós főtitkár üdvözlő szavai nyitották meg, majd Magyarzéký Béla a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetője tartott előadást a TESZ megszervezéséről, a szolgálat ellátásáról és a jövő feladatairól. Beszédében ismertette a TESZ eddigi eredményeit, tevékenységének fontosságát mind a természetbarát mozgalom, mind az erdészet és a népgazdaság szempontjából. Jelenleg Budapesten kívül 15 megye területén működik szervezeten a TESZ és tagjainak száma a fővárosban 712, míg vidéken 425. Örömmel jelentette be továbbá: a különböző szervezetekkel évközben folytatott tárgyalások eredményeképpen sikerült elérni, hogy a TESZ tagjai szolgáltatuk ellátása közben ugyanolyan jogvédelemben részesülnek, mint a hatósági közegek. Ez is az Erdei Szolgálat fokozott megbecsülésének jele.

Az előadást vita követte. Ennek során a megyék jelenlévő képviselői mind hozzászóltak, ismertetve eredményeiket vagy problémáikat.

Ugyancsak résztvettek a vitában az Erdészeti Főigazgatóság képviselői is, kifejtve, hogy milyen nagyra értékelik a TESZ által nyújtott segítséget és hasznos tanácsokat adtak a további működéshez.

Másnap, október 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor vette kezdetét az I. Országos Találkozó ünnepsége. A Pálvölgyi turistaház közelében lévő rét ünnepi díszben, transzparenszel és a TESZ nagy emblémájával szépen dekorálva fogadta az ünnepség több száz résztvevőjét és a meghívott vendégeket, a társ-szervezetek vezetőit, köztük Földes László miniszterhelytestet, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjét.

Az ünnepi beszédet a megbetegedett Miklós János elnök helyett Székely Miklós főtitkár tartotta. Ismertette az I. Országos Találkozó jelentőségét és beszámolt a TESZ 4 éves működésének eddigi eredményeiről, további feladatairól. Utána dr. Vágó Ödön, az Országos Erdészeti Főigazgatóság elnöki főosztályának vezetője, méltatta a TESZ megszervezésének és hasznos tevékenységének jelentőségét, kitérve arra, milyen fontos szerepet tölt be a mozgalom a társadalmi tulajdon védelmében. Ugyanis, a statisztikai adatok bizonyossága szerint (1960–1965. közötti időszak tévyszámait véve alapul) az állami erdőgazdaságok területén a tüzktárok 85 %-kal, a társadalmi vagyonban okozott

egyéb károk pedig 60 %-kal csökkentek. Ebben nyilván nem kis szerepe van a Társadalmi Erdei Szolgálat tevékenységének is. Megköszönve a természetbarátok önzetlen segítségét, további sok sikert kíván áldozatos társadalmi munkájukhoz.

Az ünnepi beszédek elhangzása után a BM. Tűzrendészet Országos Parancsnokság képviselője kitüntetésekkel adta át a TESZ megszervezése és ellátása terén különösen kitűnt sporttársaknak.

Az ünnepség során Magyarszéky Béla a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetője adta át ünnepélyesen a TESZ új tagjainak a Szolgálat jelvényét, majd elsősízből adományozták az "Erdők védelmezője" kitüntető jelvényt azoknak a természetbarát fiataloknak, akik lelkesen és eredményesen vettek részt erdőtüzoltásban. Ezután került sor a tüzoltási bemutatóra.

A jól sikerült I. Országos Találkozó látványos tüzoltóversenyvel fejeződött be, melynek során a kerületek TESZ csoportjai tettek bizonyosságot rátermettségükről és ügyességükről. Az izgalmas vetélkedésben első 3 helyen végzett kerület oklevél jutalmazásban részesült."
(Természetbarát Híradó, 1966.évi 9-10.szám)

I. Országos Találkozó. Pálvölgy, 1966.

Érkeznek a Találkozó résztvevői

II. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Szilvásvárad, 1967. október 7-8.

Rendezők: Hevesmegyei és Ózdi-járási Természetbarát Szövetség
Részvevők:

az Országos Intéző Bizottság tagjai, 12 megyei és 12 budapesti szövetség TESZ vezetői, küldöttei (52 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

Nagy Mihály főelőadó,

a Nyugatbükkii Állami Erdőgazdaság képviselőiben:

Adamkó József igazgató,
Antal Pál párttitkár, tüzrendész,
Leic József erdészvezető,

a BM. Hevesmegyei Tűzrendészeti Parancsnokság képviselőiben:

Bleszity János tii. alezredes,

a BM. Hevesmegyei Rendőrkapitányság képviselőiben:

Domoszlai János r. alezredes.

Az első találkozót most már rendszeresen követik a többiek. A II. Országos Találkozó így zajlott le:

"A Szilvásvárad melletti Tótfalusi-völgyben a TESZ II. Országos Találkozásán a szépszámu érdeklődőn kívül résztvettek az Erdőgazdaság, a Tűzoltóság és a Rendőrség megyei képviselői is.

Az ünnepi beszédet Magyarszéky Béla, a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetője tartotta. Összefoglalta a TESZ megalakulása óta eltelt esztendőik eseményeit, rámutatott arra a komoly fejlődésre, mely a mindenképpen hasznos és nagyjelentőségű mozgalom működését ez idő alatt jellemezte, majd köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik a TESZ szervezésében és ellátásában lelkesen résztvállalva, hozzájárultak az elért eredményekhez.

Ezután Adamkó József, a Nyugatbükkii Állami Erdőgazdaság igazgatója méltatta számszerű adatokkal alátámasztva azokat az eredményeket, amelyeket a TESZ csoportjai rendszeres tevékenységükkel az erdők, a természet védelmében kifejtettek. Igen örvendetesnek ítélte annak a jó kapcsolatnak a kialakulását, mely az erdészek és a természetbarátok együttműködésének az eredménye.

Az ünnepség harmadik szónoka, Nagy Mihály főként arra mutatott rá, milyen fontos szerepe van a Társadalmi Erdel Szolgálatnak a társadalmi tulajdon védelmében és ehhez szolgáltat még hasznos jó tanácsokkal. A mozgalom eddigi eredményeiről ugyancsak igen elismerően nyilatkozott és nyomatékosan felkérte a TESZ minden tagját, hogy továbbra is ilyen lelkesen teljesítsék önként vállalt kötelezettségüket.

Ezután a Magyar Természetbarát Szövetség elismerő okleveleit és az "Erdők védelmezője" kitiüntető jelvényeket adták át a Szolgálat ellátásában legjobb eredményt elért TESZ tagoknak.

Az ünnepség befejezéseképpen erdőtüzoltási bemutató és tüzoltási verseny keretében mutatták meg rátermettségüket a hevesmegyei természetbarátok. "

Az ünnepséget megelőzően, szombaton a megyék TESZ vezetőinek egéjszapos tanácskozására került sor. Az elnök üdvözlő szavai után első napirendi pontként a TESZ 1967.évi tevékenységét ismertette Magyarszéky Béla, az Intéző Bizottság vezetője, majd a következő év legfontosabb feladatait az alábbiakban összegezte:

1. A megyei szövetségek a TESZ 1967.évi tevékenységéről készítsenek beszámoló jelentést, mely részletesen tartalmazza a megye területén végzett szolgálatok számát, helyét, a résztvevők létszámát, a szolgálat ellátásával kapcsolatos tapasztalatokat, észrevételt, javaslatokat, valamint összegezve a "Jelentés" hátoldalán szereplő adatokat.
2. Az év folyamán átszervezés következtében megszünt az Országos Erdészeti Főigazgatóság. Az általa kiadott TESZ igazolványok érvényüket veszítik, ezért 1968-ban a TESZ tagok új igazolványt kapnak. Ehhez szükséges a tagok pontos számbavétele. Felkérjük a megyei és járási szövetségeket, hogy nyilvántartásukat vizsgálják felül. A jelentések alapján állapítsák meg, kik azok, akik az elmúlt évek folyamán váltak kötelezettségüknek nem tettek eleget, vagy nem alkalmasak a szolgálat ellátására és ezek mellőzésével állítsák össze az új névsorokat. A névsor csak azok neveit tartalmazza, akik már eddig is tagjai voltak a TESZ-nek (igazolványuk és jelvényük volt). Tüntessék fel lakáscímüket és a szakosztály nevét. Ujjonnan jelentkező tagok felvételi névsorát majd külön felszólításra kérjük elküldeni.
3. Azokban a megyei szövetségekben, ahol az oktatási év folyamán tűravezetői tanfolyamot rendeznek, gondoskodjanak arról, hogy a tanfolyam hallgatói TESZ oktatáson is résztvegyenek és ezáltal tagjai lehessenek a TESZ-nek.

4. Rövidesen kiadásra kerül a Társadalmi Erdei Szolgálat zsebkönyve, mely a TESZ működési szabályzatán kívül tartalmazni fogja mindazt, ami szervezéséhez, ellátáshoz, oktatásához szükséges, vagyis amit a szolgálat eredményes ellátásához elméletben és gyakorlatban tudni kell.
5. Azok a megyei szövetségek, melyeknek területén sí-, illetve ródlí területek is vannak, gondoskodjanak arról, hogy a nagyforgalmú havas vasárnapokon tartsanak szolgálatot, melynek célja elsősorban balesetelhárítás és elsősegélynyújtás legyen.
6. Felhívjuk a figyelmet, hogy a TESZ Országos Találkozója 1968-ban – a fejérmegyei TESZ rendezésében – október 13-án lesz Mórton.

A beszámolót élénk vita követte, melynek során hozzászóltak – igen pozitíven értékelve a Szolgálat eddigi tevékenységét – az Erdőgazdaság és a megyei Rendőrkapitányság képviselői is, biztosítva a tagságot további aktív támogatásukról." (Természetbarát Híradó, 1967. évi 11-12. szám)

Ez a találkozó is igazolta a vezetőség elképzeléseit és bebizonyította, hogy évenként feltétlenül szükséges országos szintű tanácskozás rendezése, melyen hasznos javaslatok és fontos határozatok születnek.

II, Országos Találkozó. Szilvásvárad. 1967.

Varró Gusztáv fejérmegyei TESZ vezető felszólalása

III. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Bodajk, 1969. május 10-11.

Rendező: Fejér megyei Természetbarát Szövetség.

Részvevők:

Az Országos Intéző Bizottság tagjai, 12 megyei és 7 budapesti kerületi szövetség TESZ vezetői, küldöttei (42 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

Szakács Gyula osztályvezető h.

az Erdőgazdaságok képviselőiben:

a Mezőföldi Állami Erdőgazdaság részéről:

Édes István főmérnök,
Takács László termelési osztályvezető,

a Vértesi Állami Erdőgazdaság részéről:

Szél Ede osztályvezető,

a Csákvári Erdészettől:

Weidinger István erdészettervező,
Matók János erdőrendező,

a Pusztavámi Erdészettől:

Tőke Sándor műszaki-vezető,

a Fejér megyei Tűzrendészeti Parancsnokság részéről:

Sári János tü. alezredes,
Tóth Imre tü.százados, községi tü.parancsnok.

A Találkozó történetét ismét a Természetbarát Híradóból idézzük:

"Mióta a Társadalmi Erdei Szolgálat országos mozgalommá vált, minden évben összegyűlnek a TESZ megyei és budapesti vezetői, hogy egy 2 napos tanácskozáson megvitassák a Szolgálat ellátásával kapcsolatos teendőiket és a továbbfejlődés lehetőségeit. Sajnos, az 1968. okt. 12-13-ra tervezett móri találkozó, melynek eredményessége érdekében minden előkészület megtörtént, az időközben kitört nagy száj- és körömfájás járvány miatt elmaradt. Helyette a III. Országos Találkozó 1969. máj. 10-11-én került lebonyolításra a Bodajk melletti Gaja-völgyben, a Fejér-megyei Természetbarát Szövetség rendezésében.

A szombati tanácskozáson – melyen megjelent az MTSZ elnöke és főtitkára is – két napirendi pont szerepelt:

1. a TESZ 1968. évi tevékenységének ismertetése,
2. az 1969. évi további feladatok.

Mindkettőt Magyarszéky Béla, az Országos Intéző Bizottság vezetője ismertette.

A beszámoló sajnos nem lehetett teljes, mert egyes megyék késve, vagy egyáltalában nem küldtek beszámoló-jelentést. Ennek ellenére az Intézőbizottság úgy értékelte, hogy az elmúlt évben is történt előrehaladás részben a Szolgálat jobb megszervezése, részben új megyék, ill. járások bekapcsolásán keresztül.

Jelenleg Budapesten 20 ke rületben, vidéken pedig 12 megyében folytat a TESZ aktív és rendszeres tevékenységét.

A szolgálat ellátása mellett az elmúlt év egyik fő feladata volt az igazolványcsere lebonyolítása.

Mint ismeretes, ez azért vált szükségessé, mert a Földművelésügyi Minisztérium átszervezése következtében az Országos Erdészeti Főigazgatóság – mely az igazolvány egyik aláírója és kibocsátója volt – időközben megszűnt. Az igazolványcsere ezen kívül azt a célt is szolgálta, hogy felmérje a tagok tényleges számát és tiszta képet adjon a mozgalom helyzetéről, erejéről. A kimutatások szerint Budapesten 765

vidéken 381

összesen 1.146 db új igazol-

ványt adott ki az Országos Intéző Bizottság. Bár ezek az adatok még nem véglegesek, mégis megállapítható, hogy az új igazolvánnyal ellátott tagok száma mintegy 200-zal kevesebb a korábbinál. Ennek ellenére nyugodtan leszögezhetjük, hogy a mozgalom ereje nem csökkent, mert nyilván csak azok maradtak ki, akik eddig sem nagyon tevékenykedtek.

Feltétlenül pozitívan kell értékelni, hogy tovább javult a kapcsolat az Erdőgazdaságok vezetőivel, dolgozóival. Számos megyénél (Pest, Fejér, Hajdu-Bihar, Budapest, stb.) láttuk ennek tanujelét, ami annál is örövendesebb, mert egymás kölcsönös segítése nélkül nem képzelhető el a TESZ eredményes működése.

Akadnak azonban még megyék, ahol az elmúlt évek alatt sem sikerült a TESZ megszervezése, pl. Komárom, Somogy, Szolnok megye, vagy ahol megszervezték ugyan, de még nem dicselkedhetnek komolyabb eredményekkel, mint pl. Baranya, Veszprém, Zala megye. A TESZ országos térképen ezek a "fehér foltok" bizony eléggé csúnyán hatnak és sokat rontanak az eredményes munkának az értékéből, melyet a többi jól mű-

ködő megyék fejtenek ki. Ezek közül is kitűnik Fejér, Pest, Heves, Hajdu-Bihar megye, mind a teljesített szolgálatok nagy száma, mind a szervezettség tekintetében. Ha egyes megyék kimaradtak a felsorolásból, annak az az oka, hogy beszámoló jelentés hiányában nincs tiszta kép tevékenységükről.

A beszámolót követő vita során majd minden megye képviselője felszólalt, kiegészítve az elhangzottakat. Sokak számára hasznos volt ez a tapasztalatcsere, mert nemcsak elmondták problémáikat, hanem meghallgatták mások eredményes tevékenységének a titkát is.

A tanácskozáson felszólaltak a társszervezetek (erdőgazdaságok, tüzoltó parancsnokságok) szépszámu képviselői is. Rendkívül jól esett hallani azt az őszinte elismerét és köszönetet, mely mindannyiuk szavaiból kicsendült. Ennek kézzelfogható bizonyítéka volt az a sok jutalom és kitüntetés, melyet a két nap során a Szolgálat megszervezése és ellátása során különösen kitűnt tagoknak adtak át. Annak ellenére, hogy a szolgálatot mindenki önként, társadalmi munkában és ellenszolgáltatás nélkül végzi, mégis igen jól esett az elismerésnek ez a megnyilvánulása, mely nemcsak a beszédek során, hanem tettekben is kifejezésre jutott. Kétségtelenül ösztönzőleg fog hatni ez minden részvevőre, bizonyítva egyszer azt, hogy mennyire jelentőségteljes az a munka, amelyet a Társadalmi Erdői Szolgálat végez, másrészt azt, hogy érdemes a szolgálatot becsületesen ellátva az erdők védelmében tevékenykedni, mert az elismerés sem marad el.

A 2. napirendi pont fő témája az volt, hogy milyen feladatok várnak ebben az évben a TESZ vezetőire, tagjaira. A feladatokat az előadó 3 csoportba osztotta aszerint, hogy a megyében a TESZ

- már jól működik,
- kevésbé jól működik,
- egyáltalán nincs megszerveve.

1. Ahol már évek óta működik a TESZ, ott el kell érni, hogy a Szolgálat ellátását magasabb szintre emeljék:

- a szolgálat ellátása rendszeres legyen, az őrizetre szoruló terület egy vasárnap se maradjon felügyelet nélkül,
- a szolgálatot ellátók ismerjék meg oly jól területeiket, hogy minden kérdésre felvilágosítással szolgálhassanak,
- tovább kell javítani a kapcsolatot az erdészettel és más társszervekkel,

- növelni kell a TESZ tagjainak számát, hogy a Szolgálat tevékenységét ki lehessen terjeszteni újabb területekre,
- jelentéseket, beszámolót, felterjesztést pontosabban elküldeni, erdőtüzoltásban részvételét azonnal jelenteni.

2. Ahol kevésbé jól működik a TESZ:

- kapcsolatot felvenni az illetékes erdészeti szervezetekkel,
- pontos és egész időnyire kiterjedő beosztást készíteni,
- tanfolyamokat, előadásokat szervezni és hatékonyabb propagandát kifejteni.

3. Ahol még nincs megszervezve a Szolgálat:

- el kell érni, hogy minden megyében legyen a TESZ-nek felelőse, aki megszervezi és irányítja a Szolgálat ellátását. Aktív segítségnyújtással meg kell szüntetni a "fehér foltokat" (ez az Országos Intéző Bizottság feladata),
- fel kell venni a kapcsolatot az illetékes erdőgazdaság vezetőjével,
- felhívással kell fordulni a megye túszervezetőihez, hogy kapcsolódjanak be ebbe a fontos, országos mozgalomba és vállalják a Szolgálat ellátását,
- a jelentkezők számára ismertetni kell a Szolgálat ellátásával kapcsolatos tudnivalókat.

Ezután került sor dr. Pápa Miklós előadásának ismertetésére "A Társadalmi Erdei Szolgálat nevelő munkájáról." (L. a Függelékben)

Az előadásokat követő vita közel éjfélig tartott. A hozzászólások, javaslatok igen hasznosak voltak és nagymértékben hozzájárultak a Társadalmi Erdei Szolgálat további fejlődéséhez, eredményesebb ellátásához.

Megállapodás született arra nézve is, hogy az 1970. évi V. Országos Találkozó megrendezését a Pest megyei Szövetség vállalja.

A tanácskozás befejezésekor egyöntetű volt az a megállapítás, hogy az értekezlet rendkívül hasznos volt, a résztvevők sok új ismeretet szereztek, amely komoly segítséget fog adni a jövőben a Szolgálat jobb megszervezéséhez és hatékonyabb működéséhez.

III. Országos Találkozó. Bodajk. 1969.

Szél Ede, a Vértesi Áll. Erdőgazdaság képviselőjének beszéde

Másnap, vasárnap de. került sor a Társadalmi Erdői Szolgálat III. Országos Találkozására a Gaja-völgyben, a TESZ megyei és budapesti vezetői, valamint nagyszámú megjelent érdeklődő jelenlétében.

Magyarszéky Béla megnyitó szavai után az ünnepi beszédet a Vértesi Állami Erdőgazdaság képviseletében megjelent Szél Ede osztályvezető tartotta. Méltatta a TESZ szerepét és azt a jó kapcsolatot, mely a Fejér-megyei természetbarátok között kialakult, majd átadta az "Erdők védelmezője" jelvényt a Szolgálat ellátásában különösen kitűnt aktíváknak.

Ezután Szakács Gyula a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium osztályvezetőhelyettese fejezte ki elismerését a TESZ társadalmilag hasznos tevékenységéről, méltatta a mozgalom fontosságát, országos jelentőségét, tolmácsolta a Minisztérium köszönetét a mozgalomban tevékenykedő természetbarátoknak, majd ennek elismeréséül miniszteri kitiüntetésekkel adott át.

Végezetül Magyarszéky Béla adta át a Magyar Természetbarát Szövetség elismerő oklevelét az elmúlt évben példamutató tevékenységet kifejtő TESZ tagok számára." (1969.évi 5.szám)

IV. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Debrecen, 1969. október 11-12.

Rendező: Hajdu-Bihar megyei Természetbarát Szövetség

Részvevők:

Az Országos Intéző Bizottság tagjai, 15 megyei és 7 budapesti kerületi szövetség TESZ vezetői, küldöttel (62 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

Fekete Gyula főosztályvezető h.
Nagy Mihály főelőadó,

a Hajdusági Állami Erdőgazdaság képviselőiben

Kállai László főmérnök,
Fekete Tibor tűzrendész.

(Jellemző a Találkozó jelentőségére, hogy a részvevők között volt 10 megyei és 5 budapesti kerületi szövetség elnöke, illetve főtittkára!)

Sajnos kedves szócsovíünk, eseményeink eddig hűséges krónikása: a "Természetbarát Híradó" időközben megszűnt, így a Találkozó lefolyásáról az alábbiakban számolunk be.

A találkozó részvevői szombaton de. debreceni szálláshelyükön, az Arany Bika szállóban gyülekeztek. A közösen elfogyasztott ebéd után autóbusszon a Hortobágyra vitték a megjelenteket. Ugyanis az eddigi gyakorlattól eltérően most technikai okokból szombat du. volt az Országos Találkozó ünnepsége, míg a küldöttek tanácskozására vasárnap de. került sor.

A Hortobágyi-csárda melletti kis ligetes erdőben, hangulatos környezetben Magyarszéky Béla, a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetőjének üdvözlő szavai után a Hajdusági Állami Erdőgazdaság képviselőiben Kállai László főmérnök tartotta az ünnepi beszédet, méltatta a TESZ eredményes tevékenységét, és az Erdőgazdaság dolgozóival való jó együttműködést. Utána a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselője, dr.Fekete Gyula főosztályvezető helyettes szólalt fel, igen elismerően nyilatkozva a Szolgálat fontos szerepéről és a tagságnak az erdők és a természet védelmében kifejtett hasznos tevékenységéről. Ezt követően került sor a társadalmi aktívák jutalmazására és a kitiüntetések, oklevelek átadására. Az ünnepség befejezése után a helyi tűzoltóság és megyei TESZ tagok közreműködésével tűzoltási bemutatót és tűzoltóversenyt rendeztek.

A Találkozó résztvevői ezután megtekintették a hortobágyi pásztor-életet bemutató múzeumot, majd a Csárdában közösen elfogyasztoták a stilszerűen szabad tűzhelyen, bográcsban készült nevezetes hortobágyi pásztor-eledelt: a "slambuc"-t, mely inkább különlegességével tűnt ki, mint izletességével. Ez azonban mit sem von le a házigazdák igyekezetének és a jó rendezésnek az értékéből.

Vasárnap de. Debrecenben, a Belvárosi Pártbizottság előadótermében tanácskozással folytatódott az Országos Találkozó. Mint házigazda Haranghy György, a megyei Természetbarát Szövetség elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd Magyarszéky Béla, az Intéző Bizottság vezetője számolt be a TESZ 1969.évi tevékenységéről, eredményekről és hiányosságokról, értékelve a megyei szövetségek munkáját és ismertette a jövő évi feladatokat. Ezt követte Pápa Miklós dr. "Az alföldi erdők jelentősége" című irásának felolvasása. (L. a Függelékben.)

Az előadásokat hozzászólások követték, melynek során majd minden jelenlevő küldöttség felszólalt, ismertetve munkájuk eredményeit, illetve problémáit. Az igen élénk és hasznos vita, valamint a 2 napos Találkozó a válaszadással zárult.

IV. Országos Találkozó. Hortobágy. 1969.

Kállai László, a Hajdusági Áll. Erdőgazdaság képviselője
ünnepi beszédét tartja.

V. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Szentendre, 1970. október 3-4.

Rendező: Pest megyei Természetbarát Szövetség

Részvevők:

Az Országos Intéző Bizottság tagjai, a megyei és budapesti kerületi szövetségek TESZ vezetői, küldöttei (82 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

dr. Sali Emil főosztályvezető
dr. Vágó Ödön főosztályvezető
Nagy Mihály főelőadó

az Erdőgazdaságok képviselőiben:

dr. Madas László, a Pilszi Állami Parkerdőgazdaság igazgatója,
Végyvári Jenő, a Vértesi Állami Erdőgazdaság igazgatója,
Tollner György, a Telki Állami Erdőgazdaság igazgatója,
Durugy András, az Ipolyvidéki Állami Erdőgazdaság igazgató-
helyettese,

A Találkozó részvevői szombaton de. gyülekeztek szálláshelyükön, a Szentendre közelében lévő Danubius szállóban. A közös ebéd után a részvevők a Pilszi Állami Parkerdőgazdaság vendégeként, annak autobuszán bemutató kiránduláson vettek részt a Pilisben. Ennek során megtekintették azokat a létesítményeket (kiépített sétautakat, pihenőhelyeket, esőházakat, stb.), melyeket a Parkerdőgazdaság készített a kirándulók kényelmének biztosítására, kihangsúlyozva az erdők közjóléti szerepének fontosságát.

Az igen kellemes és tanulságos bemutató után került sor a TESZ vezetők munkaértekezletére, melyet Mayer Géza, a Pest-megyei Természetbarát Szövetség elnöke nyitott meg. Napirenden a TESZ 1970. évi tevékenységének ismertetése szerepelt a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetőjének előadásában. A beszámolót hozzászólások, vita követte, melynek során majd minden küldöttség vezetője felszólalt. Igy késő este lett, mire a tanácskozás befejeződött.

Másnap, vasárnap de. 9 órakor Székely Miklós, a Magyar Természetbarát Szövetség főtítkárának üdvözlő szavaival nyílt meg az V. Országos Találkozó Szentendrén, a Városi Tanács dísztermében. Az ódon faburkolatu díszterem stilszerűen ünnepélyes hangulatot kölcsönzött e jubileumi Találkozóhoz, kiemelve e nap jelentőségét. Bár 8 év nem túl nagy idő egy szervezet életében, mégis érdemes visszapillantani az elmúlt esztendőök eseményeire és arra a hosszú – és gyakran göröngyös – útra, melyet a TESZ mozgalom megtett, kezdte beszámolóját Magyarszéký Béla, az Országos Intéző Bizott-

ság vezetője. Továbbiakban ismertette a Szolgálat fejlődésének útját, az elért eredményeket, nem hallgatva el a még fennálló hiányosságokat sem. Összességében azonban igen pozitívan értékelte a TESZ eddigi tevékenységét. Hiszen a Vörös Meteor helyi kezdeményezéséből néhány év alatt országos mozgalom fejlődött, 16 megyei, 20 budapesti kerületi szövetség 1500 tagjának aktív közreműködésével, akik több ezer szolgálat teljesítése során felbecsülhetetlen értékű tevékenységet fejtettek ki az erdők és a természet védelmében, mind a természetbarát mozgalom, mint a népgazdaság hasznára.

Hasonló értelemben nyilatkozott a következő ünnepi szónok, dr. Madas László, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság igazgatója is, aki mint a terület gazdája üdvözölte a Találkozó részvevőit. Lelkes szavakkal méltatta a TESZ tagok áldozatos társadalmi munkáját, melynek eredményeképpen oly baráti kapcsolat és gyümölcsöző együttműködés alakult ki a TESZ tagok és az Erdőgazdaság dolgozói között.

Ezt követően egymásután emelkedtek szólásra a jelenlévő erdőgazdaságok igazgatói, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium és a Rendőrhatalóság képviselői, akik mind hasonló szellemben nyilatkoztak.

Pápa Miklós dr.: "A források védelme a TESZ fontos feladata" című előadásának ismertetése után (1. a Függelékben) egymást követték a hozzászólások, melynek csak az idő múlása szabott korlátot.

Befejezésül a legkiválóbbak jutalmazására került sor, melynek kapcsán 12-en az "Erdők védelmezője" kitüntető jelvényt, 52-en pedig díszes oklevelet vettek át áldozatos tevékenységük elismeréséül.

A találkozó befejeztével egyöntetűen az volt a vélemény, hogy az V. Találkozó mind rendezésében, mind tartalmánál és jelentőségénél fogva méltóképpen reprezentálta a mozgalom jubileumát és kimagaslott az eddigi rendezvények sorából.

VI. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Tardosi sporttábor, 1971. október 2-3.

Rendező: Hevesmegyei Természetbarát Szövetség

Részvevők:

Az Országos Intéző Bizottság tagjai, a megyei és budapesti kerületi szövetségek TESZ vezetői, küldöttei (81 fő), továbbá mint vendégek:

a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőiben:

Jakócs László osztályvezető
Szakács Gyula osztályvezető h.

a BM. Országos Tűzrendészeti Parancsnokság képviselőiben:

dr.Kovács Mihály, tü. alezredes

a Mátrai Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság képviselőiben:

Adamkó József igazgató
Bakondi Ernő osztályvezető
Orosz István tűzrendészeti előadó
Leic József erdészvezető
Bognár Ignác erdészvezető

Heves megye képviselőiben:

Németh Tibor osztályvezető h. (MSZMP Hevesmegyei Bizottság)
Bíró Zoltán r.alezredes (BM. Hevesmegyei Rendőrkapitányság)
Bleszity János tü.alezredes (BM. Hevesmegyei Tűzrendészeti Parancsnokság)
Pusztai László (az MTS Hevesmegyei Tanács elnöke)
Pethő Mihály (az MTS Eger városi Tanács elnöke)

A hagyományok szerint szombaton du. került sor a TESZ vezetők tanácskozására. Diviaczky Gyula, a Hevesmegyei Természetbarát Szövetség elnökének megnyitó szavai után Magyarszéky Béla, a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetője ismertette a jövő év júliusában sorra kerülő 10 éves jubileumi találkozóval kapcsolatos feladatokat, melyek lényegét összefoglalva az alábbiakban közöljük: (Megjelent az MTSZ 72.sz. Értesítőjében.)

" 1972. júliusában lesz 10 éve annak, hogy a TESZ első csoportja megkezdte tevékenységét a Budai hegyekben. E jubileum alkalmával július 1-2-án nagyszabásu ünnepségre kerül sor a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban.

VI. Országos Találkozó. Tardos. 1971.

Megyei és kerületi TESZ vezetők tanácskozása

Ugyanekkor kiállítást is rendezünk, mely hivatva lesz bemutatni a TESZ 10 éves működését és eredményeit. E kiállítás sikere nagyrészt a megyei, illetve kerületi szövetségek aktivitásán és lelkes közreműködésén múlik. Ennek érdekében

- a/ minden megyei szövetség készítsen írásos beszámolót, mely foglalja össze a megyében a TESZ megalakulásától kezdődően annak minden tevékenységét, eredményét, lehetőleg számadatokat is ismertetve. A beszámolót fényképek (lehet fehér-fekete, és színes) egészítsék ki (a TESZ életéből), melyek legkisebb mérete: 18 x 24 cm. A számadatok szemléletességét nagyban segíti a grafikonokban, vagy táblázatokon való ábrázolás.

Amelyik megyei szövetség olyan nagy és nivós anyagot tud összeállítani, hogy megtölt egy 160 x 140 cm méretű tablót, - annak önálló kiállító felületet bocsátunk rendelkezésére. Kisebbségi anyagot készítő megyék tevékenysége közös tablón kerül bemutatásra.

- b/ Azok a megyei szövetségek, melyek az eddigi 6 Országos Találkozó valamelyikét rendezték, a találkozóról lehetőleg készítsenek önálló külön tablót, mert a találkozók sorát is szeretnénk bemutatni.

- c/ A beküldött fotókat (akár önállóak, akár a beszámolók mellékletei) elbíráljuk és a legszebb TESZ-el kapcsolatos fotókat jutalmazzuk.
- d/ A jubileumi ünnepség alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy a TESZ eddigi tevékenysége során különösen kitűnt aktívakat jutalomban, kitüntetésben részesítsük. Ezért kérjük, hogy a kiadott "Jutalmazási előterjesztés" nyomtatványokat gondos mérlegelés alapján, pontosan kitöltve, 2 példányban küldjék meg.
- e/ A 10 éves jubileum alkalmából emlékjelvényt, valamint 5 és 10 éves TESZ törzsgárda jelvényt szándékozunk készíttetni. E célból jelvényt pályázatot is hirdetünk, a legjobb jelvénytervek jutalomban részesülnek.
- f/ A törzsgárda jelvények odaitélése érdekében kérjük, hogy a megyei szövetségek kimutatásaik alapján ellenőrizzék és állapítsák meg, hogy kik azon tagjaik, akik 5, ill. 10 éve folyamatosan és rendszeresen részt vesznek a Szolgálat ellátásában.

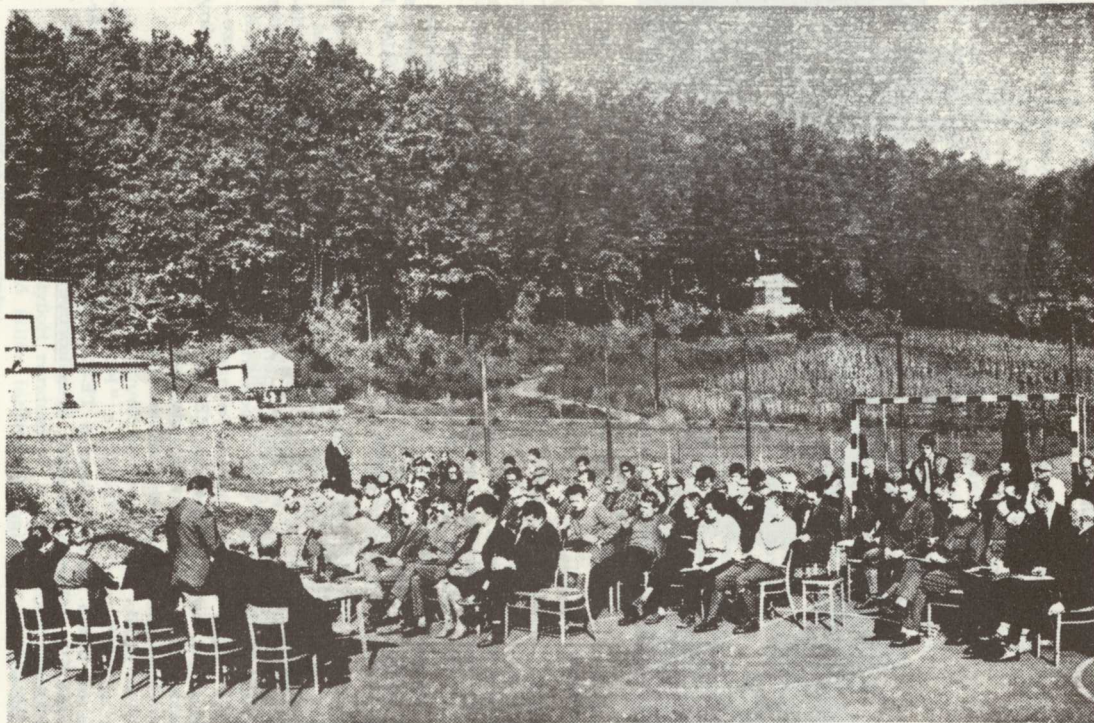
Másnap, vasárnap de. – kellemes, napsütéses őszi idő lévén – a szabadban került sor az Országos Találkozóra, melyen a küldöttségek tagjain kívül számos hevesmegyei természetbarát és TESZ tag is megjelent.

A üdvözlő beszédet Pusztai László, az MTS Hevesmegyei Tanácsának elnöke tartotta, majd a TESZ Országos Intéző Bizottság vezetője számolt be a TESZ 1971. évi tevékenységéről, értékelve a megyei- és kerületi szövetségek munkáját és ismertette a további feladatokat. Utána Adamkó József, a Mátrai Erdőgazdaság igazgatója adott tájékoztatást az erdőgazdaság munkájáról, terveiről és méltatta azt az egyre jobban kibontakozó együttműködést, mely az Erdőgazdaság dolgozói és a TESZ tagok között az utóbbi évek során kialakult.

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium képviselőjében megjelent Szakács Gyula osztályvezető helyettes-elismerő szavai után személyesen nyújtott át 4 heves-megyei TESZ tagnak miniszteri elismerés kíséretében 1000 - 1000 Ft pénzjutalmat a Baktai-tónál keletkezett erdőtűz eloltásában való eredményes közreműködéséért. Rajtuk kívül az elmúlt évben legeredményesebb munkát végző TESZ vezetők és tagok közül többen az "Erdők védelmezője" kitüntető jelvényt, mások az Erdőgazdaság tárgyjutalmait kapták, ismét mások szép TESZ oklevél elismerésben részesültek.

Mivel az 1972. évet az ENSZ, a "Környezetvédelem évének" nyilvánította és ezzel kapcsolatban a TESZ tagságra fontos feladatok várnak, aktuális előadás hangzott el a környezetvédelemről, szerzője: Pápa Miklós dr.

(Az előadást l. a Függelékben.)

VI. Országos Találkozó. Tardos. 1971.

A Találkozó résztvevői Pusztai László hevesmegyei MTS elnök üdvözlő beszédét hallgatják

AZ ELSŐ BUDAPESTI TALÁLKOZÓ

A találkozók sorozata – az országos találkozókat megelőzően – egy budapesti találkozóval kezdődött; 1964. október 4-én. Ez volt az első széleskörű TESZ-találkozó. (Helyi jellegű)

A TURISTA októberi számában így jelenti be a néhány nap múlva sorrakerülő eseményt:

"AZ ERDEI SZOLGÁLAT ÜNNEPSÉGE

Az igen eredményesen működő Társadalmi Erdei Szolgálat október 4-én vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a Hűvösvölgyi Nagyréten ünnepséget rendez. Az ünnepségen kapják meg jelvényeiket és az egész ország területére szóló igazolványaikat az Erdei Szolgálat társadalmi munkájában eddig eredményesen résztvevő természetjárók, kiknek száma ez idő szerint jóval több már mint 400, csak a fővárosban. Az ünnepségre, mely a természetbarát mozgalom ünnepe is, minden fővárosi és vidéki természetjárót szeretettel hív és vár a rendezőség."

De már a szeptemberi számában is felhívja rá a lap a figyelmet, "Erdőtüztöltési bemutató a Hűvösvölgyi Nagyréten" c. közleményében.

Az ünnepségről szép képes riportot közöl a lap novemberi száma.

"KITÜNTETTÉK AZ ERDEI SZOLGÁLAT LEGJOBBJAIT

Október 4-én a hűvösvölgyi Nagyréten nagyszámú közönség jelenlétében kitüntették a budapesti természetbarátok "Erdeti Szolgálat"-ban résztvevő tagjait.

Az ünnepségen megjelent Miklós János, az MTSZ elnöke és dr. Kovács Pál, a BTSZ főtitkára, Magyarszékly Béla, a BTSZ titkára üdvözölte a megjelenteket, majd Kovács Pál méltatta a mozgalom egyéves eredményeit.

Elismeréssel szölt a Vörös Meteor szakosztálya kezdeményezéséről, mely egy év leforgása alatt mely gyökeret eresztett az egyesületekben. Budapesten ez idő alatt 440 túravezető kapott kiképzést az erdei szolgálat ellátására, de máris ezerre tehető azok száma, akik szívesen vállalkoznak erre a szép feladatra. A Budai hegyekben 190, a Pilis hegységben 22 alkalommal teljesítettek szolgálatot a mozgalom tagjai.

1. Budapesti Találkozó. Hűvösvölgy, 1964.
Az erdőgazdasági dolgozók ...

... és a Szolgálat tagjainak tűzoltási bemutatója

A főtitkár bejelentette azt is, hogy a budapestiek eredményes munkája elismerésül az MTSZ elnöksége elhatározta, hogy országos viszonylatban megszervezi az erdei szolgálatot. Annál is inkább, mert az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a tűzoltóság képviselői is ezt szívesen fogadják.

Ezután átnyújtották kitüntetésül az okleveleket, a jelvényt, igazolványt és a velejáró szabályzatot. A legeredményesebb munkát végző kerületi szövetségeket, illetve szakosztályokat is oklevéllel jutalmazták.

A kerületek közül különösen kitűntek az erdei szolgálat ellátásában a III., XII., XI., II., VIII., XIII. kerület szakosztályai. Dr. Pápa Miklós a szolgálat megszervezésében érdemelt ki elismerést. Knocz Lajost, Palánkai Jánost és több társukat jutalmazták meg oklevéllel, mert szabad idejükben áldozatos munkát vállaltak az erdő rendje és csendjének védelmében.

A nagyszámú közönség érdeklődéssel kísérte az erdei szolgálat tagjainak tűzoltási bemutatóját."

Ez időben a Budapesti Természetbarát Szövetség szervezte a Szolgálatot, s a BTSZ Híradója is beszámol az ünnepegről (10. szám, 1964. október 12.). Egyben az alábbi felhívást is közli:

"... Mindazok a minősített túravezetők, akik a jövőben részt kívánnak venni az Erdei Szolgálat munkájában, jelentkezzenek a kerületi szövetségüknél. Számukra november 26-án 17,30 órakor Magyarszéky Béla, a BTSZ titkára előadást tart a Természetbarát Klubban. A továbbiakban csak azok lehetnek a Szolgálat tagjai, akik a BTSZ által rendezett előadáson résztvettek."

A túristasajtónál is nagyobb érdeklődéssel kíséri az eseményt a Magyar Tűzoltó. Kilenc, helyszínen készített fényképpel illusztrált, másféloldalas cikkben számol be, a részünkre is jelentős eseményről a lap novemberi számában. A "Természetbarátok a tűzvédelemért" című cikket alábbiakban teljes terjedelmében közöljük:

"Magasra csaptak a lángok, s mohón falták a száraz avart. Turistaruhás nők, férfiak szálltak szembe a falánk elemmel, és gallyakkal, hirtelenében lenyesett lombokkal oltották a mind nagyobbá váló tüzes foltokat. Megfeszített munkájuk nyomán rövid percek alatt meghátrált a veszedelmesen terjedő tűz...

...Október 4-én, a "Társadalmi Erdei Szolgálat" megalkulásának egyéves évfordulóján jól sikerült erdő-tűz oltási bemutatót rendezett a Budapesti Természet-

A „Társadalmi erdei szolgálat” egyéves évfordulóján több mint háromszáz lelkes természetbarát sorakozott fel a hűvösvölgyi Nagyréten

A társadalmi szolgálat tagjai erreként oklevél jutalomban részesültek

Természetbarátok a tűzvédelemért

MAGASRA CSAPTAK A LÁNGOK, s mohón falták a száraz avar. Turistaruhásh nők, férjfiak szálltak szembe a falánkkal, és gallyakkal, hirtelenben lenyesett lombokkal altották a mind nagyobbá váló tüzes foltokat. Megfeszített munkájuk nyomán rövid percek alatt meghátrált a veszedelmes terjedő tűz...

Október 4-én, a „Társadalmi erdei szolgálat” megalakulásának egyéves évfordulóján jól sikerült erdőtüz oltási bemutatót

Magyarszéki Béla, a Budapesti Természetbarátok Szövetségének elnöke az évfordulón a hűvösvölgyi erdőtüz oltási bemutatóján

A megnyitón dr. Kovács Pál, a Természetbarátok Országos Szövetségének titkára mondott ünnepi beszédet

több millió forintot kárt okozó lötlőenül rakott tüzekkel és...
Egy esztendeje, hogy a csoportjai megkezdtek tevékenységüket, de néhány budapestben csak néhány kapcsolattal rendelkező természetbarátokból állt. A szervezet célja az erdei tüzveszély csökkentése és a természetvédelem terjesztése. A szervezet tagjai részt vesznek az erdei tüzoltásokban, a természetvédelem terjesztésében, a természetbarátok körében a természetvédelem terjesztésében, a természetbarátok körében a természetvédelem terjesztésében...

A szolgálat lelkes tagjai a kirándulók ezreit figyelmeztetik a veszélyre. A szolgálati csoportok a kirándulók számára a veszélyes területeket jelölik ki, és a kirándulók számára a veszélyes területeket jelölik ki, és a kirándulók számára a veszélyes területeket jelölik ki...

ményes munkájuknak elismerésültek, melyet Kovács elvtárs elismerésültek

Felelősségemért

zok a gondatlan kirándulók a felelősségemért...
A természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten, a Természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten, a Természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten...

A szolgálat férfi és nő tagjai vállalták a tűzvédelemért a természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten, a Természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten...

Dr. Kovács Pál a szolgálat tagjainak mellére tűzi az országos elismerést, a természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten, a Természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten...

A jól sikerült erdőtüzoltási bemutatót a természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten, a Természetbarátok Szövetségének első kongresszusa Budapesten...

barát Szövetség és az Országos Erdészeti Főigazgatóság a hüvösvölgyi Nagyréten.

A mintegy 300 túravezető részvételével megtartott rendezvény alkalmából dr. Kovács Pál a Természetbarát Szövetség főtitkára méltatta a szolgálat egyéves munkásságát. Mint elmondotta, évekkel ezelőtt a Vörös Meteor természetjárói kezdeményezték a szolgálat létrehozását, az egyesület megszűnésével azonban az értékes kezdeményezés is abbamaradt.

Az elmúlt évben a Budapesti Természetbarát Szövetség szervezte újjá a szolgálatot. Élére állt a mozgalomnak, majd kidolgozta szervezeti és működési szabályzatát is.

A szolgálat életrehevését a környező kirándulóhelyek megnövekedett forgalma és az erdőgazdaságot ért jelentős károsodás tette szükségessé. Az elmúlt évek során ugyanis több millió forintos kárt okoztak a gondatlan kirándulók a felelőtlenül rakott tüzekkel és eldobott cigarettavégekkel.

Egy esztendeje, hogy a Budapesti Természetbarát Szövetség első csoportjai megkezdtek tevékenységüket a budai hegyekben. Kezdetben csak néhány budai, ma viszont már 16 pesti és budai kerület szövetsége kapcsolódott be a szolgálat fűrasztó, felelősségteljes, de nemes munkájába. Négy száznegyven, tanfolyamot végzett túravezető kapott kiképzést és még legalább ezerre tehető azoknak a száma, akik önként vállalták a szolgálat ellátásában való részvételt. Egy évi működésük alatt a budai erdősziget területén 190, a pili-si erdőgazdaság területén pedig 22 alkalommal teljesítettek szolgálatot. Számos esetben figyelmeztették a könnyelműen tüzet rakó, gondatlan kirándulókat az erdőtörvények betartására és igazították útba az arra rászorultakat.

A szolgálat lelkes tagjai nagy feladatra vállalkoztak. Amíg a kirándulók ezrei a természet pompázó szépségében, a zöldellő hegyoldalak csendjében keresték a gondtalan pihenést, addig a szolgálati csoportok munkaszüneti napokon reggel 9 órától este 7 óráig sok-sok kilométert gyalogoltak. Éberren vigyáztak arra, hogy egy meggondolatlanul eldobott gyufa vagy cigarettavég, jó izeket adó szalonnasütés nyomán ne váljon az erdő a pusztító tűz martalékává.

Az elmúlt egy esztendő alatt szorosabbá vált az együttműködés az erdészek és a társadalmi szolgálat beosztottjai között. A közös érdek és a cél, no meg a hét-

ről hétre való találkozás eredménye, hogy az idáig csak Budapesten működő szolgálatot az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a Természetbarátok Országos Szövetsége közösen kiterjeszti az ország valamennyi erdőségére.

Az ünnepség során átadott jelvények feljogosítják viselőiket, hogy a működési szabályzatnak megfelelően biztosítsák az erdőtörvény tiszteletben tartását, és őszintén reméljük, hogy munkásságuk eredménye az erdeinket ért károsodás csökkenésében jelentkezik majd."

Kitűnőek és érdekesek a felvételek is, az igen jó képalírásokat érdemes felsorolni:

1. A "Társadalmi Erdei Szolgálat" egyéves évfordulóján több mint háromszáz lelkes természetbarát sorakozott fel a hűvösvölgyi Nagyréten.
2. Magyarszéký Béla, a Budapesti Természetbarát Szövetség titkára üdvözli az évfordulón mejelenteket.
3. A megnyitón dr.Kovács Pál, a BTSZ főtitkára mondott ünnepi beszédet.
4. Kiss Frigyes, a Gödöllői Állami Erdőgazdaság Budapesti Erdészetiének vezetője mondott köszönetet a Társadalmi Szolgálat önzetlen és eredményes segítségéért.
5. A Szolgálat férfi és nő tagjai vállvetve küzdenek a tűz megfékezéséért, egyelőre még csak a bemutatón, de nemegyszer volt szükség az elmúlt idő alatt bátor beavatkozásukra.
6. A Társadalmi Szolgálat tagjai eredményes munkájuknak elismeréseként oklevél jutalomban részesültek, melyet Kovács elvtárs adott át részükre.
7. Dr.Kovács Pál, a szolgálat tagjainak mellére tüzi az ország valamennyi erdőségében hivatalos eljárásra feljogosító jelvényt.
8. A jól sikerült erdőtűzoltási bemutatón a szolgálat tagjai lombokkal, botokkal is sikeresen megbirkóztak a lángokkal.
9. Nagy érdeklődéssel nézik a szolgálat tagjai a tettes oklevelet.

Tájékoztatásul megjegyezzük még, hogy a cikkekben említett egy éves évforduló: félreértés. Ez arra vonatkozik, hogy egy évvel ezelőtt, 1963-ban vette át a Budapesti Természetbarát Szövetség a Szolgálat Irányítását.

*

Az első budapesti találkozót továbbiak követték. De az 1967. évi kivételével - melynek jelentősége megérdemli, hogy az alábbiakban külön megemlékezzünk róla - a többi a Budapesti Természetbarát Találkozók alkalmával, azzal együttesen került megrendezésre. Így

1965-ben Magyarakuton,
1966-ban Nagyirtás-pusztán,
1968-ban Telgáti-réten,
1969-ben Szénpatakon,
1970-ben Sikároson.

1967. október 22-én újabb önálló budapesti TESZ találkozóra került sor. Ekkor volt ugyanis ötödik éves a Szolgálat. Ezt az ünnepséget a TESZ Országos Intéző Bizottságának felkérésére a BTSZ a Vörös Meteorral karöltve rendezte. Ez alkalmából emléktáblát is állítottak.

A Budapesti Vörös Meteor SK Természetbarát Szakosztályának 1967. szeptemberi túraprogramjában az alábbi előzetes híradást olvashatjuk erről:

" EMLÉKTÁBLA AVATÁS A SÁGVÁRI TURISTAHÁZ FALÁN

Az emléktábla elhelyezési ünnepség délelőtt 11 órakor lesz a Ságvári turistaháznál. Az emléktábla az öt éve megkezdődött, azóta országos mozgalommá fejlődött Társadalmi Erdei Szolgálat beindulására emlékeztet. A szolgálat gondolata a Ságvári turistaházban 1961. őszén rendezett, a Vörös Meteor Turistaegyesület által kezdeményezett erdész-vadász- turista találkozón született meg. Szakosztályunk a szép és nemes megvalósult gondolat kezdeményezésével - az emléktábla elhelyezésével - is szeretne mennél több természetbarátot megnyerni a Társadalmi Erdei Szolgálat számára. Az emlékünnepelelyre meghívjuk mindazokat a szerveket, amelyek képviselői az elindulásnál jelen voltak és azóta a mozgalomban tevékenykedtek. "

Az ünnepség a fentieknek megfelelően folyt le. Pálmai Nándor budapesti TESZ vezető tartotta a megnyitó beszédet. Utána Pápa Miklós dr. mondotta el megemlékezését a TESZ megalakulásáról és a Vörös Meteor úttörő tevékenységéről. Majd Végyvári Jenő a Pilis Állami Erdőgazdaság igazgatója szólt a TESZ és az Erdészet együttműködéséről. (Emlékeztet, hogy Végyvári Jenő volt az, aki a nevezetes erdész-vadász-turista találkozón felkérte közreműködésre a turista társadalmat.) Az emléktáblát is Végyvári erdőigazgató leplezte le.

Az ezután következő jutalmazásoknak kiemelkedő jelentőségét adott az, hogy ekkor részesültek jutalomban Spirk Tibor és turistatársai; a legelső járőr vezetője és tagjai.

Emléktábla avatás a Ságvári-turistaháznál

A találkozók nagyjelentőségűek életünkben. Igyekeztünk ezért lehetőleg részletes beszámolót adni róluk. Ennek ellenére tudatában vagyunk annak, hogy a személyes élményt nem tudjuk pótolni; ezeknek az összejöveteleknek sem a lefolyását, sem sok apró szépségét nem tudtuk – mert számokkal talán nem is lehet – hiven visszaadni. Csak egyet tudunk tanácsolni: igyekezzék találkozónkon mindenki személyesen résztvenni!

turista

MAGAZIN

A Magyar Testnevelési és Sportszövetség Országos Tanácsa — a Magyar Természetbarát Szövetség turisztikai, kemping- és szabadidő-folyóirata.

Megjelenik havonta!

Előfizetési díj 1 évre 36,— Ft.

Legyen lapunk előfizetője, rendszeres olvasója!

A Társadalmi Erdei Szolgálat és az erdők tűzvédelme

Az erdei tüzek – ha kellő időben meg nem fékezik – óriási nemzetgazdasági károkat okozhatnak. Érthető, hogy a Társadalmi Erdei Szolgálat elsőrendű feladata az ellenük való védekezés, mint a megelőzés, mind a tényleges tűzoltás terén. Nem mulaszthatjuk el, hogy erre ismét és ismét felhívjuk a figyelmet. És bár a TESZ zsebkönyvben bőven foglalkoztunk e témával (lásd az "Erdői tűzrendészet" és az "Erdőtüzek egykor és most" című fejezeteket, a 22., illetőleg a 25. oldalon), szükségesnek tartjuk, hogy jubileumi könyvecskénkben újólag kitérjünk erre a fontos feladatunkra.

A megelőzés nem mindig sikerül... A számtalan figyelmeztetés ellenére is gyakran előfordul, hogy fegyelmetlen és felelőtlen kirándulók erdőtüzet okoznak. Ilyenkor a TESZ-járőr kész helyzet elé kerül: az oltást meg kell kezdenie, az erdőtüzet el kell oltania!

Büszkéek vagyunk arra, hogy szolgálatosaink e téren is mindenkor helyt álltak. Az elmúlt 10 év alatt 42 esetben szálltak eredményesen szembe az erdők fenyegető rémével. Legtöbb esetben minden szakszerű tűzoltó felszerelés nélkül, egyszerűen csak botokkal vagy tűzcsapónak használt lombos ágakkal. Ezek közül hadd soroljunk el néhány ilyen esetet:

Már 1962. szeptember 9-én erdőtüzet olt a Csiki-hegyekben beszárt Meteor-járőr, a Huszonnégycsoporthoz tartozó (Lerf József és felesége vezetésével).

1963-ban Salgótarján környékén a Boszorkánykő alatti fenyőcsemetésben támadt nagy tűz: égtek a fiatal fákcskák, a Kercsetetőn a bokrok és a lábaserdőben is nagy avartűz keletkezett. Szlovacsek Gyula és Hepka József intézkedésére vonult ki a megyei tűzoltóság.

1965-ben a Bükkben előztek meg tüzet természetjáróink:

"A Miskolci 104. számú ipari tanuló intézet növendékei kirándulást tettek a Bükk hegységben.

A Bánkúti turistaház és a Bálvány között, az erdő szélétől 10-15 méterre, husángokból tüzet raktak, majd szalonna sütést rendeztek. Utána az égő máglyát őrizetlenül ott hagyták, nem gondolva arra, hogy a szél a lángokat és a füstöt az erdő irányába fujta. Két gazdátlan aktatáska is hevert a lobogó tűz mellett.

Szerencsére éppen arra tûrázott az egyik budapesti V.ker. természetjáró szakosztály, amelynek tagjai nyomban hozzáfogtak a tûz eloltásához. Gyors és kemény munkájukkal hamarosan eloltották a tûzet és ezzel megelőzték, hogy az erdõ fáí lángba boruljanak." (TURISTA, 1965. április)

Ugyanezen év tavaszán a Pílisben is sor került tûzoltásra:

"Március 14-én 14 órakor a Kõhegyen, a Petõfi emlékmû alatt, meggyulladt az erdõ. Az ottlevõ fiatalok, akik a Természetbarát Szövetség 10 pontos versenyén vettek részt, az oltásban gyors segítséget nyújtottak." (TURISTA, 1965. április)

Nem sokkal késõbb újabb tûz keletkezett:

"...Szeles Sándor és Tóth Attila régészek a Lajosforrástól akarták jelenteni, hogy ég a Kõhegy. A telefon nem mûködött, de az ott ebédelõ nyolc Spartacus-Kötõ túrista azonnal rohant oltani, magukkal vitték az erd-vincellérhegyi iskola tizenkét uttörõjét is. Husággal és lábbal taposva a tûzet, sikerült eloltani, mielőtt a szálerdõt elérte volna." (TURISTA, 1965. június)

Ugyanebben az évben még egy helyütt oltottak tûzet túristáink:

"A II.kerületi Természetbarát Szövetség ifjusági- és alapfoku túravezetõi tanfolyamának vizsgáját tartottuk a hûvösvölgy-zsiroshegyi útvonalon. A nagykovácsi erdõfõldeknél közben tûz keletkezett. A hallgatók közül ott járt éppen Akác Margit, Kerekes Ottoné és Pataki László. Ledobták táskájukat, térképüket, fahusángokkal csapkodták a lángot, bakancsbal taposták, földet hordtak, hogy elszigeteljék a tûz terjedését. Csatlakozott hozzájuk négy iskolás fiú és a nagykovácsi TSz lovaskocsisa, ki a szekerén levõ trágyát dobálta le a lángok elé. Mire a tûzoltók kiértek, a tûzet eloltották." (TURISTA, 1965. július)

Izgalmas eseményrõl számol be a TURISTA 1966. júniusi száma:

"A hétköznapok hõsei: gyújtogatót fogtak

Nem mindennapi izgalmak között zajlott le a IV. kerületi tájékozási bajnokság elsõ fordulója. A budai hegyekben már állt a verseny, amikor Házy Ilona, az

erdőbe kihelyezett egyik állomás őre, a Vadaskert ke-
rítésénél – ott ahol a gázvezeték csöve megtörik –
három férfit vett észre. Gyanúsán viselkedtek. Szán-
dékosan meggyújtották az avart, sőt, a ballonkabát-
jukkal még legyezték is a tüzet, hogy minél előbb
erőre kapjanak a lángok.

Házy Ilona segítségért kiáltott. Elsőnek Réti Béla
túravezető, a Társadalmi Erdei Szolgálat tagja érke-
zett a helyszínre, üldözőbe vette a gyújtogatókat, az
egyiket elfogta és átadta az elősiető fegyveres er-
désznek. Időközben a helyszínre érkeztek Smidl Zoltán
és Szentpéteri Ákos, az Újpesti Spartacus versenyzői
is. Azonnal "kiszálltak" a versenyből és a tüzet el-
oltották.

Szerencsésükre ennek tanúja volt Szeitz János ver-
senybíró, aki nemcsak segítette a tűzoltásban, hanem
megmérte és igazolta számukra az oltásnál elvesztett
időt. A két fiú folytatta a versenyt és igen jó ered-
ménnyel végzett. A díjkiosztásnál a versenybíróság
külön dicséretben részesítette az eset részvevőit,
akiket a Budapesti Természetbarát Szövetség javasla-
tára az Erdészeti hatóságok kitüntettek."

1969. tavaszán a Nagyvillám környékén olt tüzet a Társadalmi Erdei
Szolgálat, Bonda Miklós és Füzéry János vezetésével. Jelentésükből
idézzük:

"Szolgálat közben észrevettük, hogy távolról a Fellegvár és a
turistaház közt, az út baloldalán levő fenyveserdőből, erős füst
száll fel. Rohanva tettük meg az utat a füst irányában és láttuk,
hogy az erdőből lángnyelvek csapnak fel. A hátizsákokat ledob-
báltuk és letört gallyakkal csapkodtuk az égő avart, hogy a tűz
továbbterjedését megakadályozzuk, mert az erdőben már a fe-
nyőfák is lángoltak. Közben egyik társunk a visegrádi erdőgaz-
daságot értesítette. Egy óra múlva megérkeztek az erdőgazda-
ság tűzoltói is 10 fővel, akikkel együtt igyekeztünk a tűz to-
vábbterjedését megakadályozni. Egy óra múlva jelentettük az er-
dészet főmérnökének – aki időközben szintén a helyszínre ér-
kezett – hogy a tüzet lokalizáltuk. A főmérnök az erdőgazda-
ság nevében köszönetét fejezte ki a csoport tagjainak önfelá-
ldozó segítségükért. – A csoport többi tagjai is megérdemlik,
hogy nevüket feljegyezzük: Bonda Miklósné, Füzéry Jánosné,
Erdősi Lajosné, Talabér József és Talabér Józsefné."

1971. márciusában a Bükkben támadt veszélyes erdőtűz, melyről az alábbiakban számol be Lenhardt József szolgálattevő:

"A Baktai-tónál horgászó két gyerek feltehetően cigarettázott vagy tüzet próbált gyújtani és az erős szélben (kb 30-40 km/óra) a roppant száraz és nagy avarban percek alatt elterjedt a tűz a vágásoldalba. Mi a vadászháznál tartózkodtunk, amikor éreztük a füst szagát és helyét. Azonnal intézkedtünk a riasztásra és a maradék létszámmal felvonultunk a gerincre, biztosítani a lábas szálerdőt, ami megfeszített munkával sikerült, kb. 1000 méter hosszban. A tűzoltóság kb. 45-50 perc múlva kint volt. A megmentett erdő értéke felbecsülhetetlen, a kár így is nagy."

Lenhardt József és társai: Homonnai Károly, Kiss Jenő és Kiss Márta a Tardoson tartott VI. országos találkozáson miniszteri dicséretben és 1.000 - 1.000 Ft pénzjutalomban részesült.

Egy hónappal később a Balaton-felvidéken oltanak tüzet a Meteor-turisták; jelentésükből idézzük az alábbiakat:

"Husvét hétfőn, április 12-én, Balatonalmádi – Vörösberény – Malomvölgy – Kőhegy – Wesselényi kilátó útvonalon haladtunk és éppen a Wesselényi-kilátó felé mentünk az azóta megszünt vasútvonal pályáját elhagyva. – Bent az erdőben egyszerre füstszag csapta meg orrunkat és néhány lépés után már egész füstfelhővel találtuk szemben magunkat; a teljesen száraz avar erősen égett a keleti irányú szélben s már a fák tövei is kezdtek égni; A terület igen bozotos volt s először majdnem reménytelennek látszott az oltás. – Tekintettel arra, hogy csoportunk 21 főből állt, megkíséreltük az oltást: botokkal vertük az avart, cipőnkkel tapostuk el a tűzfészkeket; segítségért küldtünk a közeli házhoz, ahonnan két férfi ásóval jött segíteni és így sikerült megfékezni a tüzet. Közben valakit a tűzoltókért is menesztettünk. Vörösberényben észrevették a tüzet, de mire a két tűzoltó odaérkezett, már nem volt munkájuk. Megköszönték segítségünket. – A tüzet valószínűleg két fiatal fiú okozta, akik bográcson főzni akartak, majd amikor megtörtént a baj, elináltak. – Az oltásban a túracsoport valamennyi tagja résztvett: Tokaji Tibor (szakosztályvezető), Tokaji Tiborné, ifj. Tokaji Tibor, Székely Dénes, Székely Dénesné, Pap Imre, Pap Imréné, Sipos Gyula, Sipos Gyuláné, Szemenyei Pál, Boronkay Géza, Szekeres István, dr. Szarka László, Szilvási László, Szilvási Lászlóné, ifj. Szilvási László, Gyüre Magda, Horváth György, Gergey Erzsébet, Gábor Erzsébet, Magyar Gyuláné."

1972-ben is már több tüzoltásról és tűz megelőzésről érkezett jelentés:

Laufer Ferenc, a Gábor Áron Sportkör szakosztályvezetője beszámol arról, hogy 1972. március 19-én Petőfi túrát vezetett a Kőhegyre. A fennsíkron két tilos helyen rakott tüzet eloltatott. Tovább menve, a kőhegyi tavon túl egy fatörzsnél elhagyott, lánggal lobogó tüzrakást talált, melyet túratársai segítségével eloltott. A tüzoltásban még résztvettek: Gacsal Imre, Gyöngyösi Zoltán, Kós Judit, Kovács Ildikó, Meggyes Judit, Reznicsek György, Zombori Edit.

A Petőfi emléktúrán résztvettek a Budapesti Rádiótechnikai Gyár természetbarátai is, és ugyancsak beszámolnak tüzoltásról:

"Hazafelé menet a Kőhegyi fennsík nyugati erdőszélén, valamint a forrás mellett találtunk elhagyott szalonnasütő tüzet, mindkettőt eloltottuk. Tovább menve két gyermekre bukkantunk akik az erdőben már egészen jól égő tüzet gyújtottak; melyet bakancsunkkal vágott földdel csak nehezen tudtunk lokalizálni. A tüzoltásban résztvettek: Dobai Tivadar, Dobai Tivadarné, Korbai Pál, Korbai Pálné, László Árpád és Molnár Gabriella."

Egy hét múlva, 1972. március 26-án ismét tüzet oltanak a Gábor Áron Sportkör természetjárói:

A Csúcshegyen, az ötödik dűlőben gázégetés következtében tűz keletkezett. Azonnal a tűz színhelyére siettek, ahol még három személy csatlakozott hozzájuk – ottani telektulajdonosok – s közös erővel sikerült a gyorsan terjedő tüzet megfékezni. Mire a III. kerületi tüzoltók szerelvényüikkel kérkeztek, a tüzet már eloltották a kb. 50-60 négyzetméternyi területen. A tüzoltásban résztvettek: Laufer Ferenc (szakosztályvezető), Asztalos Miklós, Bánlaki József, Gyöngyösi Zoltán, Kálmán István, Nagy János, Szabó Miklós, Szaváry Zsolt.

— 0 —

A tényleges tüzoltások száma sokkal több volt. Közülük csak néhányat idéztünk. Emlékeztetőül és figyelmeztetőül, hogy ezt a nagyon fontos feladatot, az erdők tüzvédelmét, a jövőben is nagy gondal és felelősséggel kell ellátnunk.

A Társadalmi Erdői Szolgálat és a fák védelme

"A Társadalmi Erdői Szolgálat és az erdők tűzvédelme" című fejezetünkben rámutattunk arra, hogy Szolgálatunknak alapvető feladata az erdei tüzek megakadályozása. Érthetően, hiszen a tűz az erdő fizikai létét veszélyezteti, teljes megsemmisüléssel fenyegeti. De az erdőt járó ember, ha felelőtlen és figyelmetlen – sőt még akkor is, ha jóindulatú, de nem kellően tájékozott – más kárt is okozhat az erdő faállományában.

Főképpen az egészen fiatal és az egészen öreg fák forognak veszélyben.

A fiatal ültetésbe beletaposó már bölcsőjében tönkretetheti a leendő erdőt. Az ültetvények felett tehát fokozott gonddal kell őrködnünk. Fokozza a veszélyt, hogy amikor az elültetett fácaska még egészen kicsiny, a gyakorlatlan szem nem egykönnyen ismeri fel a körülötte rendszerint felburjánzó gyomnövények között. Ezért az ültetésben járókat nemcsak kitanítani kell, hanem ellátni szakszerű magyarázattal is. Meg kell mutatni, melyek a leendő fácskák. Oktató munkát is kell végeznünk. – Amikor már nagyobbacska a fa és eltaposni már nem lehet, akkor meg ágaknak, különösen csúcshajtásoknak letördelése jelent újabb nagy veszélyt. Hogy az elültetett csemetékből szép erdő lesz-e, nem kis mértékben függ az erdőt látogató közönség magatartásától.

Az öreg fák nagy árnyékot nyújtó, széles lombkoronája alatt szívesen pihennek meg az emberek. És előszeretettel gyűjtanak ilyen helyeken tüzeket, sütögetnek szalonnát. Nem kell mondanunk, hogy ezzel mennyire veszélyeztetik a fát, melynek kihajló ágai tüzet foghatnak és magát az egész környezetet. – A másik kártevés, amitől meg kell védeznünk az öreg fát: kérgükbe befaragják nevük kezdőbetűit egyes kitérők; meg szíveket és egyéb ábrát. Különösen a simatörzsű öreg

bükkök a szenvedő alanyai ennek a "művészkedésnek". Mindnyájan ismerünk ilyen elcsúfított fákat. Szolgálataink során szép szóval szoktassuk le erről az embereket. Tettenérés esetén pedig igazoltassuk is a "faragóművészt".

E l r e t t e n t ő . p é l d a !

A Társadalmi Erdei Szolgálat és a vadvédelem

Julius 1-én indította az első járórt a Vörös Meteor 1962-ben, és október 28-án adták az utolsó szolgálatot. Nem gondolták volna, hogy utána egy hónap sem telik el és máris beköszönt a tél. És micsoda tél! A hosszú, és rendkívül havas 1962-63-as tél még ma is emlékezetes. Különösen a vadászembereknek: a vadállomány nagyon sokat szenvedett és sajnálatraméltóan pusztult. Erről szomorú számadatokat közöltek a tavaszi, nyári híradások.

A rendkívüli telet követően megjelent vadászírások nagy tanulságként felvetik a társadalmi összefogás szükségességét. Kassai László: "Küzdelem a téellel. Összefogás Zala megyében a hasznos vad áttellettetése érdekében" c. írásában többek között az alábbiakat írja:

"Azt, hogy a vadászok és vadőrök jártak élen a vadvédelmi munkában, természetesnek tartjuk. De azt, hogy társaságon kívüli személyek is sokan segítettek, azt már komoly fejlődésnek és örvendetes jelenségnek tekintjük. Személyesen győződtem meg arról, hogy a legzimankósabb időben is akadtak a vad sorsáért aggódó meleg szívű emberek, akik combig érő hóban törtettek takarmánnyal megrakodva az etetőhelyekhez. Akkor is, amikor senki sem hívta, nem is küldte őket. Az ilyen lelkes vadbarátoknak köszönheti sok hasznos madár és vad életének megmentését." (Magyar Vadász, 1963. március)

Dr. Saád Ferenc: "Áldozatok és tanulságok" címen írt cikket. Ebben hiányolja, hogy nem veszik igénybe a természetbarátok segítségét:

"Nem szerveznek jó előre természetbarátokból álló mentőcsapatot. Aki nem próbálta ki, nem is hiszi, milyen nagy horderejű egy simentőosztag által tervszerűen tört, sok-sok kilométer hosszú, egymást keresztező összekötő sicsapa, a háton vitt és a forgón fákra erősített lucerna, lóhere kötegek....

...Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy többször találkoztam olyan idősebb férfiakkal, akik vagy sohasem voltak vadászok, vagy már régebben szegre akasztották puskáikat, mégis lucernával megpakolt hátizsákokkal, gallyvágó ollókkal felszerelve törtek a havat, akasztgatták a lucernát, vágták a galy-

lyakat, így próbálva némi segítséget nyújtani a sokat szenvedett vadnak. Ezek előtt a névtelen, de nemeselelkű igaz természetbarátok előtt köszönettel emelem meg öreg vadászkalapomat." (Magyar Vadász, 1963.junius)

A vadállomány védelmére felsorakoznak a legifjabbak is. Csötönyi József erdőmérnök írja: "Úttörők a vadállományért!" címen:

"A zord és kegyetlen télben nemcsak az erdészek és vadászok fogtak össze a bakonyi erdők vadállományának megmentésére. Akadtak lelkes fiatalok is, akik elismerésre méltó buzgalommal, az időben megérkező takarmánnyal talán jó néhány szarvast, vagy őzet mentettek meg a kinos éhenpusztulástól a Szentgál környéki űstihegyi erdőben.

A szentgáli általános iskola úttörői, Csizmadia Károly tanár vezetésével, egyik februári napon őrsi foglalkozásra gyültek össze, amelyen ugyszólván egyetlen kérdés szerepelt: mit is tehetnek az erdő éhező vadjaiért. A tanácskozáson megszületett gondolatot mihamar tett követte. Lázás sürgés-forgás kezdődött az otthonok padlásain, magtáraiban, pincéiben. Egyre gyült az illatos lucerna, csövenként a kukorica, szinte dekánként a zab. És egy napon máris együtt volt az értékes vadcsemege, a két mázsánál több lucerna, ugyanennyi kukorica, répa és mintegy félzsáknyi zab. A termelőszoövetkezet segítségére sietett az úttörőknek. Szánt adott és az élelem mihamar kijutott az űstihegyi erdőbe. A szentgáli úttörők példásan teljesítették az úttörő törvény 11. pontját: az úttörő szereti és védi a természetet! (Magyar Vadász, 1963.április)

A turisták sem nézték tétlenül a zord tél pusztítását. Hiszen még 1963.február 21-én is ilyen riasztó című cikk jelent meg a Népszavában: "S.O.S. az erdőből. Pusztul az őzgida, vadmalac, muflon és fogoly. Kóbor kutyák, orvvadászok és betegségek tizedelik a vadállományt. Etetni, etetni, etetni...."

Spirk Tibor (Vörös Meteor Természetbarát szakosztály) "Vigyázzunk a vadakra!" címen az alábbiakat írja:

"Az idei hosszú és kemény téltől sokat szenvedtek az emberek, de még többet a védtelen vadak az erdőkben.

A magas hó miatt nem jutottak táplálékhoz, a hosszú hideg és a táplálékhiány miatt legyengült és nagyon sok el is pusztult.

Az erdészetek és a vadásztársaságok mindent elkövettek védelmükben, de így is igen súlyos a veszteség. A hivatalos szervek mellett a természetjárók is sokat segítettek.

A Budapesti Vörös Meteor természetjárói közül többen már az elmúlt években is, mint önkéntes társadalmi erdőőrök, tűzvédelmi, valamint erdő- és állatvédelmi szolgálatot tartottak.

Egy csoport a tél utolján, túra közben térden felül érő hóval borított területen egy teljesen legyengült muflont talált. A szerencsétlen állatot hómentes területre vitték és ott gallyakból-levelekből és ujságpapirból fészket csináltak neki, s a faluban bejelentették, hogy hol hagyták az állatot.

A legyengült állatokat a túraidényben kiméljük, ne zavarjuk őket, hogy a nyár folyamán felerősödjének." (TURISTA, 1963. június)

És közben csendesen, szerényen egy lelkes turistacsoport megkezdi ezen a területen is a rendszeres munkát. Hadd számoljon be erről saját szavaival Kiss Ferenc ezüstjelvényes túravezető, a X.ker. Természetbarát Szövetség technikai bizottságának vezetője:

"Amikor 10 évvel ezelőtt a TESZ kibontotta szárnyait, a Kereskedelmi Gépgyár természetjárói is ott álltak és igen nagy lelkesedéssel kapcsolódtak be az újonnan induló mozgalomba. Tag-ságunk jelentős része vállalta, hogy a heti túrák között, az erdő védelmében – amely neki oly sok szépet ad – szolgálatot vállal. Vizsgázott ezüst- és bronzjelvényes túravezetők irányításával évente 3-5 szolgálati napon végeztek önzetlenül a nemis, önként vállalt társadalmi munkát.

Már két éve jártuk az erdőt a szolgálat keretében, amikor az egyik járőrünk tagjai közül Kiss Erzsébet sporttársunk valamilyen dróthoz beleakadt. Nem tudott tovább menni, mert a drótot valami felrántotta, az a lábára szorult, ő pedig majdhogynem orra bukkott. Segítségére siettek és akkor látták, hogy orrvadászok vadbefogó hurokja az, ami ezt a kis balesetet okozta. Sztétrombolták a hurkot és másnap jelentették, hogy mi történt szolgálatuk alatt.

Ez az eset adta azt a gondolatot, hogy a TESZ szolgálatunk területén a Visegrád - Pilisszentlászló - Szentendre - Tahi térségében – amely egyébként a X.ker. Természetbarát Szövetség technikai gondozásában van – a vadak védelmét is megpróbál-

juk megszervezni. Szakosztályi értekezleten elmondtuk a fent említett esetet, majd kértük, hogy a TESZ tagjai vegyék programjukba ezt a feladatot.

Később, 1967-ben már a REMIX természetjárói is csatlakoztak hozzánk, Tóth Kálmán sporttárs irányításával. Jó magam, aki a TESZ szolgálatban lévő járőrökben résztvettem, azt tapasztaltam, hogy a tagság igen komolyan veszi ezt az újabb feladatot is és nem egyszer kutya által üzött vadnak siettek a segítségére.

Szakosztályunk akkori vezetősége úgy döntött, hogy most már lehet ezt a munkát továbbfejleszteni. Megbízást kaptam, hogy keressem fel Madas elvtársat, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság igazgatóját és vele beszéljem meg ezt a kérdést. A REMIX szakosztályvezetőjével, Tóth sporttársal fel is kerestük visegrádi lakásán, ahol ő igen nagy szeretettel karolta fel kezdeményezésünket. Sok jó tanáccsal látott el bennünket, amit mint kitűnő szakembertől köszönettel elfogadtunk és a további munkánkat már ennek a beszélgetésnek megfelelően alakítottuk. Az új feladatokat most már nemcsak a szakosztályaink tagjaival, hanem mind a két vállalat igazgatójával is megbeszéltük. A Kereskedelmi Gépgyár igazgatója Sztrimbely György elvtárs, és a REMIX igazgatója Erdős Sándor elvtárs igen nagy szeretettel álltak mellénk és munkánk eredményessége érdekében még anyagi segítséget is megígértek. Arra kérték, hogy munkánkról gyakran tájékoztassuk őket. (Köszönet érte!)

Házi tanfolyamokat szerveztünk a sporttársak részére és ott a TESZ ismertetése mellett a vadvédelemről, ennek segítéséről is tanítottuk tagjainkat.

Igy alakult ki egy nagyon lelkes csoport a két szakosztályból és most már reszort feladatokat is kitűzhetünk. Ilyenek: a madárvédelem, a nagyvadak védelme, az apró vadak védelme, az etetők-itatók tisztántartása. A madarak védelmét Karácsony János túravezető sporttárs vállalta és végzi ma is. Feladata a mesterséges madárodúk, madáretetők esetleges meghibásodásának javítása, télen különféle magokkal, élelemmel való ellátása. Tóth Kálmán, a REMIX szakosztályvezetője, az etetők és az itatók tisztántartását, valamint télen az etetőknél elhelyezett és hó alá került élelem kiszedését vállalta és végzi. Polonyi József sporttárs szakosztályvezetőnk az apró vadak védelmében tevékenykedik. Az oduk körül élelmet szór el. Különösen télen eredményes ez a munkája. Én a nagyobb vadak védelmében a hurkok, csapdák felkutatását és megsemmisítését, a kutyával való vadüldözés megakadályozását vállaltam és végzem a Szolgálat ellátása mellett.

A TESZ járóreit úgy állítjuk össze, hogy lehetőleg mindegyik "reszortból" legyen a tagok között.

Amikor nagyobb munkáról van szó, pl. vaditató tisztítása, akkor munkatúra keretében nagyobb létszámmal megyünk túrára. Ezekhez igen nagy segítséget kapunk a Tahiban lakó Bötökös Lajos bácsitól, aki szerszámmal lát el bennünket, gyakran, különösen télen velünk jön, mert ő tudja, hogy hol, mi van kitéve, élelem, itató, etető. Segít nekünk. Segítségét igen nagyra értékeljük. A X. ker. Szövetség külön emléklappal jutalmazta áldozatos munkáját. Sok ilyen ember kellene!

Az elmúlt évek során sok eset volt olyan, amely arra biztatott bennünket, érdemes a vadvédelmet segíteni, hiszen értékes vadakat tudtunk megmenteni népgazdaságunknak. Ilyenek történtek: télen a mélyedésben a szél által összehordott hóba belesüppedt muflon kecskét szabadítottunk ki a hó halálos öleléséből. Hurkokat semmisítettünk meg a Visegrád-Papréti közötti erdőben. Itt figyelő szolgálatot is szerveztünk a csapdák lerakóinak elfogására. Sajnos ez nem vezetett eredményre, azt azonban elértük, hogy többet itt nem találtunk sem hurkot, sem egyéb csapdát. Télen rendszeresen megnéztük a fákra feltett odúkat és madár-etetőket, élelmet, szalonna csikokat, főtt husos csontot raktunk ki. Az itatókat, ivóhelyeket a forrásoktól nem messze, évente 2-3 alkalommal az iszaptól, a behordott avartól megtisztítottuk.

Hasznos ez a munka és tagjaink szeretik végezni. Amikor véletlenül egy őz, vagy egy szarvas az erdőben a közelünkben megy el, szinte úgy érezzük, a szemükből kiolvassuk a hálát, mert még el sem szaladnak, ha meglátnak. De ezt érzi a madár-etetők, odúk őre is, aki a madarak énekét jobban hallja, mert ebben is köszönetüket véli kicsendülni.

Jó volna Magyarország összes erdejében kifejleszteni ezt a mozgalmat, mert szép, és eredményei szemmel láthatók. A TESZ keretében könnyen megvalósítható, mert aki szolgálatot vállal, az nagyon szereti az erdőt, a benne élő vadakkal együtt.

Mindazoknak hálás köszönet, akik ezt a tevékenységünket tanácsaikkal, javaslataikkal, anyagilag, vagy csatlakozásukkal segítették és segítik.

A vadvédelmi szolgálat állandó tagjai: Mike Zoltán, Szalai György, Kiss Ferencné, Polonyi József, Polonyi Józsefné, Karácsony János, Tóth Kálmán, Nagy Sándor, Horváth Ernő."

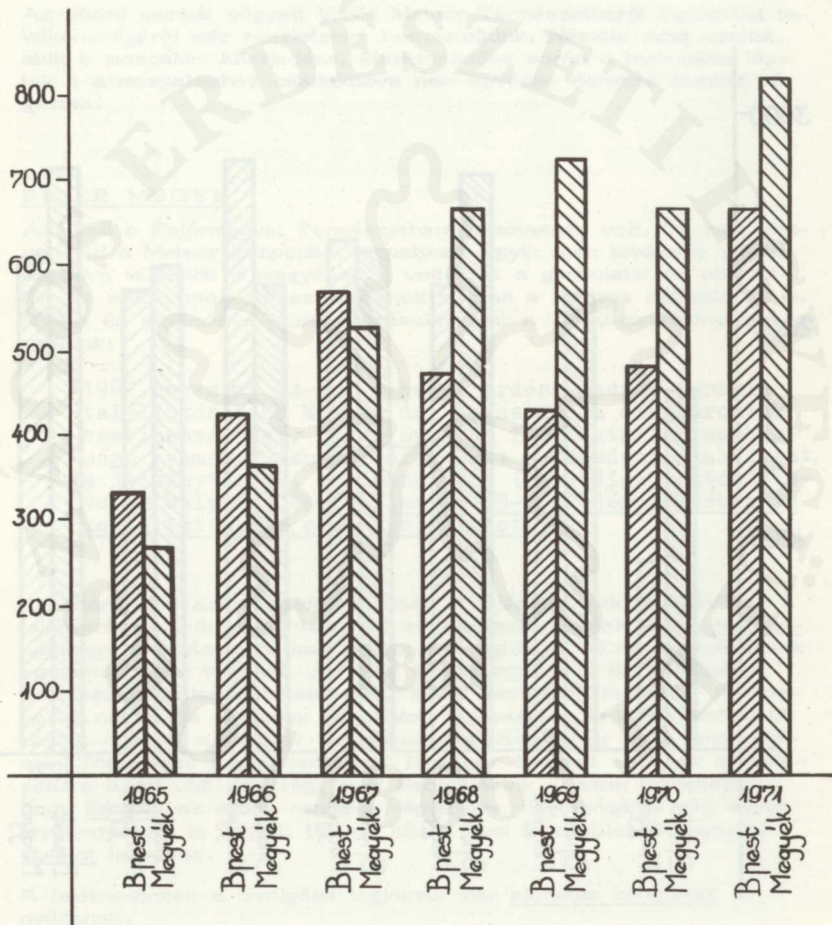
— o o o —

A vadvédelem, vadgondozás, téli vadetetés szép és hasznos feladata a Társadalmi Erdel Szolgálatnak. Nem rajtunk, kizárólag a vadász-társaságokon és a vadászati szerveken fog múlni, hogy milyen mértékben tudjuk ezt kiszélesíteni. Részünkről a segítőkészség meg van.

A szolgálatok számának alakulása

Budapesten és a megyékben

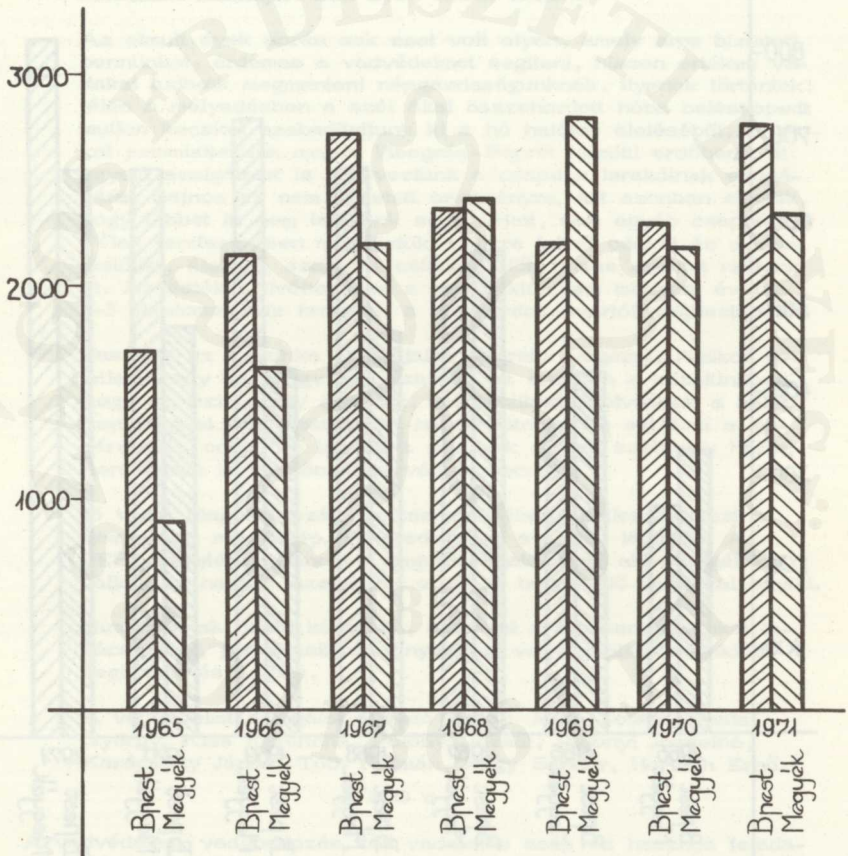
1965 – 1971 között

A szolgálatban résztvevők számának alakulása

Budapesten és a megyékben

1965 – 1971 között

Igy dolgoztunk

- Képek egyes példamutató szövetségek életéből -

Az úttörő munkát végzett Vörös Meteor Természetbarát Egyesület tevékenységéről már részletesen beszámoltunk. Nézzük most azokat, akik a mozgalom kiterjedése, kiszélesedése során a nyomukba léptek s a mozgalomhoz csatlakozva nem kevésbé derekas munkát végeztek.

FEJÉR MEGYE

Az első a Fejérmegyei Természetbarát Szövetség volt. Ők még közvetlenül a Meteor központtól – melynek egyik igen tevékeny vidéki osztálya működött a megyében – vették át a gondolatot és elhíntették az erdők cselekvő szeretetének magjait a főváros határain túl is. Gyors és eredményes csatlakozásukra már a TESZ-zsebkönyvben is utaltunk:

"1962.november 24-én, a helyi erdész-vadász-turista találkozón Pápa Miklós dr. javaslatára elhatározták csatlakozásukat. Varró Gusztáv fáradhatatlan munkássága nyomán csakhamar elkészült a működési szabályzat, a jelvénytervek, az igazolvány (az eddigi megbízólevelek helyett) és 1963.május 19-én Fejér megyében is megtartották az első szolgálatot."

E néhány sort azért is idézzük, mert a fejérmegyeiek munkáját az a felismerés is jellemezte, hogy az erdei őrszolgálatnak külső megjelenésben is hatásosnak kell lennie; ez végülis a TESZ szolgálatosok egyenruhájához vezetett. Az első karszalagokat is ők készítették: zöld selyemszalagon feketebetűs "Erdei szolgálat" felirattal. A mozgalom nevére is ők tettek javaslatot "Társadalmi Erdőőri Szolgálat" címen, amelyet a Magyar Természetbarát Szövetség némi módosítással "Társadalmi Erdői Szolgálat" formában fogadott el. Erre a módosításra azért volt szükség, mert Szolgálatunk – azon túlmenően, hogy örködik az erdők rendjére, épségére, tisztaságára, még egyéb tevékenységet is folytat, többek között nem lebecsülendő nevelési munkát is végez.

A fejérmegyeiek a Szolgálat tagjainak már előzetes kiképzést is nyújtanak.

1962. Az első ...

... és a 10. Fejérmegyei Találkozó Napon

A fejérmegyei mozgalom kezdeményezője és a továbbiakban is tevékeny szorgalmazója a helyi Meteor osztály volt, mely az egyesület megszűnése után a "Székesfehérvári Pénzüntézetek Vörös Meteor SE Természetbarát Szakosztálya" nevet vette fel.

A Fejérmegyei Természetbarát Szövetségnek az említett közös megbeszélésre hívó 1962. november 10-én kelt körlevele ma már turistatörténeti emlék. Ugyancsak emlék az 1963. március 8-i körlevelé, mely a Szolgálatban való részvételre szólítja fel a szakosztályokat s egyben példamutató alapossggal ismerteti a feladatot s a csatlakozás, a közös munkában való részvétel módját. És szép emlékké vált a Fejérmegyei TESZ 1963. április 20-án kelt első szolgálati beosztása is, mely május 19-től augusztus 25-ig vasárnapról-vasárnapra kijelöli a szolgálat vezetőjét és meghatározza szolgálat helyét (Galya-völgy, illetőleg Meleg-hegy és környéke).

Az őszi TESZ találkozókat évről-évre megrendezi a megyei szövetség, többnyire az első összejövetel színhelyén, az idillikus fekvésű Nadapon. A kis fejérmegyei község neve a helyi TESZ-mozgalom révén ma már fogalomná vált. Itt tartották a tizedik találkozót is, 1971. novemberében, midőn is emléktábla került a Kultúrház falára:

A FEJÉR MEGYEI TERMÉSZETBARÁTOK
1962. NOVEMBERÉBEN
ITT, A NADAPI KULTURHÁZBAN
RENDEZETT TALÁLKOZÓJUKON
ELSŐKÉNT CSATLAKOZTAK
A FŐVÁROSBAN MEGINDULT
TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLATHOZ

1971. NOVEMBER

TESZ ORSZ. INTÉZŐ
BIZOTTSÁG

Az elmúlt évtized alatt igen nagy sajtópropagandát fejtettek ki a jó ügy érdekében. Varró Gusztáv buzgólkodására mintegy félszáz cikk jelent meg a Fejér megyei Hírlapban. A számos lelkesítő, buzdító, oktató írás közül külön is megemlítendő az a dicsérő cikk, melyet nem a Szolgálat irt, hanem a Szolgálatról irtak (Ormos Gerő: "Egy

jelentés margójára. – Fejér m. Hírlap, 1968. február 14.) L. bővebben "Sajtószemle" c. fejezetünkben. – Nemkülönben szép elismerésben részesültek a fejérmegyei erdő-védők a Vértesi Állami Erdőgazdaságtól is; az átiratot a Természetbarát Híradó is közölte (1968. évi 1.-2. szám).

Az erdők védelme mellett már korán hozzáfogtak a fejérmegyei TESZ-szolgálatosok a helyi műemlékek védelméhez is. (L. TESZ-zsebkönyv 50.-51.old.) Ezt később kiegészítették azzal, hogy rendszeres figyelőszolgálatukba vonták a községi tanácsok által védetté nyilvánított parkokat, facsoportokat, egyedülálló fákat, tehát a természeti emlékeket is. – Védelmük alá vonták továbbá, a Karácsony előtti heteken – a fenyőfa ültetvényeket is.

1972. Az emléktábla leleplezése Nadapon

PEST MEGYE

Kiváló munka folyik a fővárost körülölelő Pest megyében is. Itt 9 útvonalon teljesítenek szolgálatot turistáink. A szolgálat ellátása kezdettől fogva igen magas színvonalon és nagy létszámmal történik. A Szolgálat 1966-ban kezdődött. A kijelölt útvonalakon már 1967-ben 8 szakosztály 71 alkalommal teljesített szolgálatot és ezen 267 fő vett részt. A helyi erdészettel a kapcsolat mintaszerű. Rendszeres közös összejöveteleket tartanak, amelyen az elvégzett munkát értékelik. Az Erdészet átadja tűzrendészeti intézkedési tervét a TESZ-nek; ez többek között a tűzoltó szerszámok bázishelyeit is tartalmazza; tűzvédelmi propaganda anyagot (röplapokat, tájékoztatókat, stb.) bocsát rendelkezésre, melyet a TESZ tagjai a kirándulók között terjesztenek; a TESZ vezetőség közli a Szakosztályok szolgálati beosztását s így azt az Erdészet is ellenőrizni tudja. De ellenőrzik rendszeresen a Megyei Szakszövetség vezetői is. Stb.

Területileg illetékes Börzsönyi Állami Erdőgazdaság kezdettől fogva messzemenő elismeréssel fogadta az erdőszerető turisták lelkes tevékenységét. Idézzük az 1967. október 28-án felvett jegyzőkönyvből:

"...Az Erdőgazdaság nagyra értékeli a Pestmegyei Természetbarát Szakszövetség Társadalmi Erdei Szolgálatban végzett eredményes munkáját, melynek során 1967. évben 71 esetben végzett járőrözést 267 természetjáró dolgozó.

Ellenőrző tevékenységük alatt az erdő- és műemlékvédelemben igen hatásosan részt vettek. Erdészeteink az Erdőgazdaság vezetésével együttesen szívesen dolgoznak együtt a Társadalmi Erdei Szolgálatban résztvevő turistákkal, akik szabad idejüket feláldozva, fáradságot nem ismerve segítenek nekünk az erdővédelemben. Eddig is igényeltük segítségüket és a jövőben is kérjük, hogy a lehetőségekhez képest legyenek segítségünkre ebben a nemes munkában.

Jelentéseikben sok olyan hiányosságra hívták fel figyelmünket, amelyeknek megszüntetése hasznos volt. Az erdőbe kirándulók százait figyelemezgették helytelen magatartásukra. Ennek tudható be, hogy évek óta alig fordult elő gondatlanságból okozott kártétel, ami az ezt megelőző években igen gyakori volt.

Az együttműködés a Megyei Természetbarát Szakszövetséggel igen szépen kifejlődött. Évente több esetben értékeljük, ellenőrizzük a Szolgálat tevékenységét.

Különösen sok segítséget kaptunk Spirk Tibor és Kahotek Mihályné elvtársaktól, akikkel gyakrabban találkozzunk évente és mindenkor érdemes intézkedéseket hoztunk a feladatok jó elvégzése érdekében.

Kérem, szíveskedjenek közölni mindazon TESZ-tagok nevét és személyi adatait, akik a jól végzett munka alapján érdemesek arra, hogy részükre az "Erdők védelmezője" jelvényt átadjuk. Mivel anyagi elismerésben nem áll módunkban kifejezni elismerésünket, így kívánjuk jó munkájukat megköszönni. "

Az "Erdők védelmezője" kitüntető jelvényt ezalkalommal 15 tagjuk kapta meg (TURISTA, 1968. január).

A pestmegyei turisták és erdészek együttműködése azért is igen jó, mert túl a hivatali érintkezésen baráti kapcsolatok is kialakultak (közös szalonnasütéseket rendeztek; az erdészek meghívják a turistákat szarvasbögést hallgatni, stb.)

SOMOGY MEGYE

A nagy erdőterületekkel rendelkező Somogy megye viszonylag későn, de annál nagyobb lendülettel kapcsolódott be a Társadalmi Erdei Szolgálatba. Egyik igen helyes és rendkívül fontos törekvésük, hogy ne csupán a kis szemetelőktől védjék meg az erdőt, akik eldobálják az uzsonnapapirost vagy a szardiniás dobozt, hanem a nagy szemetelőktől is, azoktól az üzemektől, vállalatoktól, amelyek hulladékanyagukat, lim-lomjaikat, szemetüket fuvarszám szállítják ki a városból és suttymában leszórják az erdő szélére. Nem ismeretlen gyakorlat ez másutt sem s ezért jobban fel kellene figyelni a somogyiaknak erre a helyes, ujszerű működésére, amelyről a Magyar Nemzet is beszámolt (Somogyi erdővédelem, 1971. április 22.) Innen idézzük:

"...gyulékony anyagok erdőbe szállítása és az erdő beszennyezése miatt megbüntette és a szemét elszállítására kötelezte az egyik megyei vállalatot a tűzrendészeti hatóság...."

A bejelentést a Társadalmi Erdei Szolgálat tette. "

Ilyen erőteljesen, ilyen határozottan fogtak hozzá TESZ feladatukhoz a somogyi természetbarátok. Az erdők iránti szeretetükre jellemző, hogy a Kaposvár melletti gyertyánosvölgyi erdőt saját kezelésbe kívánják venni. Erről "Erdő - turista kezelésben" címen az alábbiakat írja a Magyar Nemzet (1971. szeptember 1.):

"...a hazai természetjárás történetében egyedülálló vállalkozásba kezdenek: az erdőterületet, melynek turisztikai kiépítésén már évek óta dolgoznak (forrás foglалás, menedékház építés) saját kezelésbe kívánják venni. "

Néhány erdőben szegény megye kivételével ma már országszerte folyik a munka. A csatlakozott megyék lelkesen és lelkiismeretesen látják el feladataikat, újabb és újabb szép tanuságtételét adva a soha ki nem apadó turista áldozatkésztségnek.

Akik az élen járnak

TŰZRENDÉSZETI ÉREMEK

arany fokozatával

ezüst fokozatával

kitüntetve

Magyarszéky Béla	TESZ OIB	1966.	Knocz Lajos	Bpest. III.,	1966.
Pápa Miklós dr.	TESZ OIB	1966.	Lendeczky László	Borsod m.	1966.
Trautmann Herbert	TESZ OIB	1966.	Miklós István	Heves m.	1966.
Varró Gusztáv	TESZ OIB	1966.	Ravasz Miklós	Bpest. XIII.,	1966.

TŰZRENDÉSZETI ELISMERŐ OKLEVÉLLEL

kitüntetve

Bihari Gyula	Bpest. XI.,	1966.
Csiki László	Veszprém m.	1966.
Zsombor Pálné	Bpest. VIII.,	1966.

MINISZTERI DICSÉRŐ ELISMERÉSBEN

részesültek

Homonnay Károly	Heves m.	1971.	Mazura Alajos	Borsod m.	1969.
Kahotek Mihályné	Pest m.	1969.	Nagy János	Hajdu m.	1969.
Kiss Jenő	Heves m.	1971.	Pálmai Nándor	BTSZ	1969.
Kiss Márta	Heves m.	1971.	Ravasz Miklós	Bpest. XIII.,	1969.
Lenhardt József	Heves m.	1971.	Spirk Tibor	Pest m.	1969.
Varró Gusztáv			Fejér m.		1969.

"ERDŐK VÉDELMEZŐJE" *

kitüntető jelvénnel jutalmazva:

Ajtony Vilmos	Pest m.	1968.	Gönczi Miklós	Heves m.	1968.
Altorjal Józsefné	Fejér m.	1969.	Haranghy György	Hajdu-B. m.	1969.
Árpás Lidia	Bpest. XVI.,	1966.	Hermann István	Bpest. XVI.,	1966.
Bácskay György	Hajdu-B. m.	1969.	Hetesy Lajos	Pest m.	1971.
Benda Miklós	Bpest. X.,	1969.	Homonnay Béla	Bpest. III.,	1970.
Benda Miklósné	Bpest. X.,	1969.	Horányi György	Pest m.	1970.
Béres György	Borsod m.	1971.	Hortobágyi Ernő	Heves m.	1971.
Csank István dr.	Tolna m.	1969.	Horváth Ferenc	Pest m.	1971.
Csiszka János dr.	Fejér m.	1966.	Huszár György	Fejér m.	1966.
Csurgai István	Bpest. XVI.,	1966.	Ivák József	Borsod m.	1971.
Damokos Albert	Bpest. XXII.,	1970.	Kaszanyitzky Irma	Hajdu-B. m.	1969.
Dénes Mária	Bpest. III.,	1970.	Kegye Györgyné	Hajdu-B. m.	1969.
Dévai György	Fejér m.	1969.	Kiss János	Csongrád m.	1971.
Dobos János	Fejér m.	1966.	Kovács Kálmán	Heves m.	1971.
Eberling István	Tolna m.	1969.	Kovács Kornél	Hajdu-B. m.	1969.
Erdős Lajosné	Bpest. X.,	1969.	Kubát Csaba	Vas m.	1969.
Fabi András	Pest m.	1969.	Kubát Hugo	Vas m.	1969.
Farkas János	Pest m.	1970.	Léhner István	Fejér m.	1969.
Fischer Veronika	Bpest. XVI.,	1966.	Liszt Ferenc	Fejér m.	1966.
Fodor Lajos	Bpest. III.,	1970.	Lovász József	Heves m.	1966.
Füzéri János	Bpest. X.,	1969.	Magyarszéky Béla	TESZ OIB	1969.
Füzéri Jánosné	Bpest. X.,	1969.	Major László	Hajdu-B. m.	1969.
Geszi Péter	Bpest. XVI.,	1966.	Mészáros Mihályné	Hajdu-B. m.	1969.

Monostori Mihály	Fejér m.	1969.	Szabó Kálmán	Hajdu-B. m.	1969.
Nagy János	Hajdu-B. m.	1969.	Szalóki László	Pest m.	1971.
Nagymányoki F.	Bpest.XVI.,	1966.	Szilágyi Mária	Hajdu-B. m.	1969.
Németh Gyula	Fejér m.	1966.	Talabér József	Bpest.X.,	1969.
Orbán László	Bpest.X.,	1970.	Talabér Józsefné	Bpest.X.,	1969.
Paál Sarolta	Bpest.XVI.,	1966.	Tömör Gyula	Pest m.	1971.
Pál Julia	Hajdu-B. m.	1969.	Török Ferenc	Győr-S. m.	1969.
Palotás Ferenc	Fejér m.	1967.	Török István	Hajdu-B. m.	1969.
Pálmai Nándor	TESZ OIB	1969.	Trautmann Herbert	TESZ OIB	1969.
Pápa Miklós dr.	TESZ OIB	1969.	Vadányi Istvánné	Hajdu-B. m.	1969.
Peram Géza	Zala m.	1971.	Vanka Imre	Fejér m.	1967.
Pethő István	Bpest.XI.,	1970.	Varju József	Pest m.	1970.
Prosek Gyula	Borsod m.	1970.	Varró Gusztáv	Fejér m.	1966.
Ravasz Miklós	Bpest.XIII.,	1970.	Vass Zoltán	Hajdu-B. m.	1969.
Sánta Kálmán	Szolnok m.	1971.	Verebélyi András	Heves m.	1971.
Skripek Mária	Pest m.	1967.	Zátonyi Gyula	Bpest.XVI.,	1966.
Sós Sándor	Heves m.	1971.	Zechmeister Rudolf	Bpest.III.,	1970.
Surtya Zsuzsa	Bpest.XVI.,	1966.	Zsigmond József	Borsod m.	1971.
Szabó Jolán	Hajdu-B. m.	1969.	Zsombor Pálné	Bpest.VIII.,	1970.

* A névsort a rendelkezésre álló kimutatások alapján állítottuk össze, mely sajnos nem volt teljes. Akik a felsorolásból kimaradtak, azoktól elnézést kérünk.

TESZ ELISMERŐ OKLEVÉLLEL

jutalmazva:

Abonyi Judit dr.	Pest m.	1969.	Csiszka János dr.	Fejér m.	1970. 1971.
Adler Sándor	Győr-S. m.	1969.	Csizmadia László	Heves m.	1969.
Ajtóny Vilmos	Pest m.	1967. 1969.	Csizmarik Zoltán dr.	Bpest.VII.,	1970.
Albert Attila	Bpest.V.,	1970.	Czibula Elemér	Nógrád m.	1969.
Antal Andor dr.	Bpest.V.,	1969. 1970.	Damokos Albert	Bpest.XXII.,	1970.
Ács Lajos	Győr-S. m.	1969. 1970.	Demjancsik László	Borsod m.	1967.
Barabás Dezső	Bpest.X.,	1970.	Dén István	Zala m.	1970.
Barkóczy Árpád	Bpest.VI.,	1969. 1970.	Dénes Mária	Bpest.III.,	1969. 1970.
Bácsfalvi Ferenc	Bpest.X.,	1967.	Ditmár Károly	Fejér m.	1970. 1971.
Bácsy László	Heves m.	1969.	Diviaczky Gyula	Heves m.	1969.
Berger Mikály	Tolna m.	1969. 1970.	Dobos János	Fejér m.	1969.
Bertók Béla	Nógrád m.	1969.	Dobos Jánosné	Fejér m.	1971.
Béres György	Borsod m.	1970.	Dubicz József	Bpest.VII.,	1969.
Bicsak Emil	Heves m.	1969.	Eberling István	Tolna m.	1967. 1969.
Boda Lászlóné	Bpest.VII.,	1970.	Elekes Ernő	Fejér m.	1969.
Bojsza József	Bpest.V.,	1969.	Erényi Egon	Pest m.	1969.
Bonk Sándor	Bpest.,X.,	1970.	Fabi András	Pest m.	1970.
Boross Mária	Szolnok m.	1969.	Fancsali Edna	Szolnok m.	1969.
Bukovitz László	Csongrád m.	1969.	Fábián Zsuzsa	Heves m.	1971.
Csaplár József	Bpest.IV.,	1969.	Fejér László	Bpest.III.,	1969.
Csekő Imre	Bpest.XX.,	1969.	Felker Győző	Bpest.XXII.,	1970.
Cser János	Bpest.IV.,	1967.	Fodor Ernő	Borsod m.	1967.
Csiki Gyula	Fejér m.	1969.	Fodor Péter	Bpest.XXI.,	1970.

Fóthi Szilvia	Pest m.	1969.	Kecskés Sándor	Bpest.XIII.,	1970.
Fucskó Zoltán	Borsod m.	1970.	Keresztfalvi Béla	Borsod m.	1971.
Gaál János	Bpest.IX.,	1969.	Kertész Ferenc	Bpest.XX.,	1969.
Gáspár József	Bpest.V.,	1969.	Király László	Bpest.XIX.,	1969.
Gelencsér Sándor	Bpest.X.,	1970.	Kiss Ferenc	Bpest.X.,	1967.
Géczi Attila	Nógrád m.	1969.	Kiss János	Csongrád m.	1968. 1969.
Godó István	Bpest.VIII.,	1970.	Klassohn Géza	Bpest.III.,	1969.
Gönczi Miklós	Heves m.	1969. 1971.	Knoll György	Bpest.XIII.,	1970.
Grega Oszkár	Tolna m.	1967.	Kretz László	Bpest.V.,	1969. 1970.
Gyimesi László	Bpest.XII.,	1969.	Kovács Károly	Szolnok m.	1969. 1971.
Hajdu László	Bpest.IX.,	1969.	Kovács Kornél	Hajdu m.	1969.
Hajós János	Csongrád m.	1969. 1971.	Kovács Sándor	Pest m.	1970.
Haranghy György	Hajdu-B.m.	1971.	Kőrösi Gyula	Bpest.VII.,	1969.
Holtner László	Nógrád m.	1969.	Kubát Csaba	Vas m.	1967. 1969.
Homonnay Béla	Bpest.III.,	1963.	Kubát Hugó	Vas m.	1967.
Hortobágyi György	Pest m.	1970. 1971.	Kunszt Ernő	Borsod m.	1969.
Hortobágyi Ernő	Heves m.	1969.	Lafferton Henrik	Baranya m.	1971.
Huszár György	Fejér m.	1969. 1971.	László István	V.Meteor	1967.
Imre Zoltán	Bpest.VII.,	1969.	Lehelvári Sándor	Csongrád m.	1971.
Ivák József	Borsod m.	1970.	Lengyel Béláné	Szolnok m.	1969. 1971.
Jonás Jenő	Bpest.III.,	1969.	Léhner István	Fejér m.	1971.
Jony Imre	Bpest.VI.,	1969.	Liszt Ferenc	Fejér m.	1969. 1971.
Kahotek Mihályné	V.Meteor	1967. 1970.	Lovász József	Heves m.	1971.
Karácsonyi Ernő	Bpest.I.,	1969.	Martus Ferenc	Heves m.	1971.
Kaszanyitzky Irma	Hajdu m.	1969. 1970.	Máli Ferenc	Borsod m.	1969.
Kása Lajos	Pest m.	1971.	Máté András	Pest m.	1971.

Mátéffy Péterné	Bpest. XVI.,	1970.	Prosek Gyula	Borsod m.	1967.
Méró Gábor	Bpest. V.,	1970.	Pulai Gyula	Bpest. XI.,	1969.
Mészáros Mihályné	Hajdu-B. m.	1967.	Ravasz Miklós	Bpest. XIII.,	1970.
Mészáros Sándor	Borsod m.	1969. 1971.	Reskó Gyula	Bpest. XX.,	1969.
Miklós István	Heves m.	1971.	Réti Béla	Bpest. IV.,	1967.
Miklós József	Bpest. X.,	1970.	Rimele Sándor	Bpest. V.,	1970.
Mittler József	Tolna m.	1970.	Rózsa József	Pest m.	1969.
Mocsári András	Bpest. XIII.,	1969.	Ruzsik Mihály dr.	Nógrád m.	1969.
Moldvai Antal	Bpest. XII.,	1970.	Rügyesi Alajos	Szolnok m.	1969.
Nagy Árpád	Bpest. I.,	1970.	Sághy Gyula	Szolnok m.	1971.
Nagy János	Hajdu m.	1969. 1970.	Sándor Zoltán	Bpest. XI.,	1969. 1970.
Nagy József	Győr-S. m.	1970.	Sánta Kálmán	Szolnok m.	1969.
Nagy Sándor	Bpest. V.,	1970.	Sármány Artur	Bpest. XV.,	1970.
Nenicska László	Borsod m.	1969.	Sebók Lajos	Bpest. XII.,	1967.
Németh Gyula	Fejér m.	1969. 1971.	Seres Valéria	Pest m.	1971.
Németh Ibolya	Hajdu m.	1970.	Seszták József	Borsod m.	1970.
Orbán László	Bpest. X.,	1968. 1969.	Siska József	Bpest. VIII.,	1967.
Orbán László	Vas m.	1967. 1971.	Skripek Mária	Pest m.	1969. 1970.
Pál Ernőné	Bpest. I.,	1969.	Sóhalmi György	Borsod m.	1971.
Pálmai Nándor	BTSZ	1970.	Sólya János	Nógrád m.	1969.
Pánczél Gábor	Bpest. IV.,	1969.	Somlai György	Győr-S. m.	1968. 1969.
Peram Géza	Zala m.	1970.	Soóky Károly	Bpest. XXI.,	1970.
Perjési György	Heves m.	1969.	Sós Sándor	Heves m.	1967. 1970.
Pethó István	Bpest. XI.,	1969. 1970.	Spirk Tibor	V. Meteor	1967. 1970.
Polonkai Lajosné	V. Meteor	1967.	Spirk Tiborné	V. Meteor	1967.
Pongrácz János	Zala m.	1970. 1971.	Stern Lajos	Bpest. VII.,	1971.

Szabó Aladárné	Bpest.VI.,	1969.	Toth Istvánné	Tolna m.	1969. 1970.
Szabó Jenőné	Győr-S. m.	1970.	Tóth László	Nógrád m.	1969.
Szabó Jolán	Hajdu m.	1969.	Tóth László	Pest m.	1970.
Szabó Kálmán	Hajdu m.	1967.	Török Ferenc	Győr-S. m.	1969. 1970.
Szakállas János	Somogy m.	1971.	Ujvárosi György	Bpest.VII.,	1969.
Szamet János	Bpest.X.,	1969.	Vajnai János	Tolna m.	1969.
Sziget Ferenc	Somogy m.	1971.	Varró Gusztáv	Fejér m.	1970.
Szilágyi Rozália	Bpest.VII.,	1971.	Vass Zoltán	Bpest.IV.,	1967.
Szlovacsek Gyula	Nógrád m.	1969.	Vass Zoltánné	Bpest.IV.,	1970.
Szölgyémi Tamás	V.Meteor	1967.	Várad Lajos	Borsod m.	1971.
Tallóssy Ibolya	Bpest.X.,	1969.	Verebélyi András	Heves m.	1971.
Tábori Géza	Bpest.IX.,	1969.	Vorel Ferenc	Bpest.XXII.	1970.
Telek György	Bpest.XII.,	1969.	Vörösmarty Zoltán	Heves m.	1969.
Theisz Vilmos	Bpest.XI.,	1970.	Wachter Andor	Pest m.	1971.
Toldi József	Szolnok m.	1969. 1971.	Zechmeister Rudolf	Bpest.III.,	1968. 1969.
	Zsombor Pálné		Bpest.VIII.,	1970.	

Első kiadványunkról

- Társadalmi Erdei Szolgálat ZSEBKÖNYVE -

Az 1970-ben megjelent TESZ-zsebkönyvről már 1963-ban álmodoztunk. Egy, a fejmegyei természetbarátokhoz intézett 1963. május 25-i levélből idézzük:

"Nagyon jó lenne.... egy kis zsebfüzetet kiadni, amely elsősorban aszabályzatot tartalmazná. De ezen túlmenően tömören magában foglalná azokat az ismereteket is, amelyekre a járőrök a kirándulók figyelmét felhívhatnák (történeti, földrajzi, földtani érdekességek, műemlékek stb.). És igen szép lenne, ha ebbe a füzetbe a megyei természetbarát szövetségen kívül a helyi erdészeti és vadászati szervek is írának néhány elismerő szót."

Akkor még úgy terveztük, hogy az első ilyen füzetet a fejmegyei természetbarátok adják majd ki. Azért szerepel a levélben megyei természetbarát szövetség és helyi erdészeti, vadászati szervek; az említett ismeretterjesztő anyag pedig az általuk akkor ellenőrzött két-három útvonal látnivalóira utalt. Ez azonban - a sokféle egyéb feladat mellett - már meghaladta a rendkívül lelkes és tevékeny fejmegyei TESZ erejét is. Így végülis - sok évvel később - 1970-ben országos jelleggel jelent meg. Az útvonal ismertetőket természetesen ki kellett hagyni; egy egész ország TESZ-útvonalait már nem lehetett egy kis füzetbe szorítani; a szükséges ismereteket a helyi útikalauzokból kell pótolni. Egyébként azonban az eredeti elgondolás szerint készült el a TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT ZSEBKÖNYVE. Már a tartalomjegyzéke is igazolja ezt:

- A Társadalmi Erdei Szolgálat története.
- A Társadalmi Erdei Szolgálat működési Szabályzata.
- A Szolgálat tagjainak büntetőjogi védelme.
- Az erdészek nevében
(a Budapesti Erdészet vezetőjétől).
- Az erdőtörvény.
- Erdői tüzendészet.
- Erdőtüzek egykor és most.
- Az erdők társadalmi védelméről.
- Esztétika az erdőgazdaságban
(az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatójától).
- Az erdők közjóléti szerepe
(a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium főosztályvezetőjétől).

- A virágszedés erkölcstana (kitünő botanikus tudósunktól).
- Gombagyűjtők ellenőrzése (az előbbieken említett 1963. május 25-i levél bőven foglalkozik a fejmegyei TESZ-tagok tervezett gombászati szakképzésével is).
- A TESZ szerepe a vadállomány védelmében (a Magyar Vadászok Országos Szövetsége osztályvezetőjétől).
- A műemlékvédelmi rendelet (az Országos Műemléki Felügyelőség osztályvezetőjétől).
- A Szolgálat új ágai.
- A Szolgálat további célkitűzései.

A TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT ZSEBKÖNYVE – amint a tartalomjegyzékből kitünik – az általános jellegű ismereteket kibővítetten tartalmazza.

Teljesült tehát a szolgálatosok régi vágya: kiadásra került a saját zsebkönyv; méghozzá igen csinos formában, és bizonyos, hogy tartalmi értékét nagy mértékben emeli a fentiekben felsorolt kitünő szakemberek közreműködése.

Végülis a kiadvány az egész magyar túristatársadalom büszkeségévé vált. Erre utal, hogy a TURISTA MAGAZIN által feltett körkérdésre: mit tartanak az év legjobb turisztikai kiadványának? – a TESZ-zsebkönyv kapta a legtöbb szavazatot. (L.: a lap 1971. februári számában.)

Befejezésül még csak annyit, hogy a közeljövőben sor kerül a könyvecske második, bővített kiadására is.

Sajtószemle

- Szemelvények a rólunk és általunk írt cikkekből -

Mozgalmunkkal gyakran foglalkozott a sajtó is; elsősorban a turista-sajtó. Kezdetben még csak rövid hírbn:

"A Budakeszi és Budaörs közötti Csiki-hegyekben 4-5 tagu turistajárőrök működnek az őszi esőzések beálltáig." (TURISTA, 1962.október)

1964. januárjában már terjedelmes, a mozgalom lényegét és egészét átfogó cikk lát napvilágot "Társadalmi Erdei Szolgálat működik a budai erdőkben." címen. Némi rövidítéssel közöljük:

"A budapesti természetbarátok önkéntes, társadalmi munkában szolgálatot vállaltak a budai erdők rendjének és csendjének védelme érdekében. Ezzel kapcsolatban felkerestük Magyarorszéky Bélát a BTSZ titkárát, hogy tájékoztasson bennünket:

- A Budapesti Természetbarát Szövetség irányítása alatt valóban megalakult a "Társadalmi Erdei Szolgálat" - mondotta -, ami nem új kezdeményezés, s mindjárt hozzátésem, nem valami "erdei rendőrség". A múltban a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület már szervezett ilyen szolgálatot, idén a Fejér megyei Természetbarát Szövetség elevenítette fel, méghozzá igen eredményesen.

Az erdei tüzeseteket nem egy esetben a kirándulók vi-
gyázatlansága okozza. Ez tette szükségessé az "Erdei
Szolgálat" megszervezését?

- Nemcsak ez. Köztudomású, hogy a természetbarát-mozgalom az utóbbi időben hatalmas fellendülésnek indult. A szervezett turisták száma megkétszereződött, és csak Budapesten elérte a 35 ezret. De százezrekre tehető azoknak a száma, akik rendszeresen, vagy alkalmanként keresik fel a természetet, és sokan nincsenek tisztában a legegyszerűbb szabályokkal. Hangoskodással, harsogó táskarádiójukkal zavarják az erdők csendjét, elriasztják a vadakat. Az eldobált zsiros papírdarabokkal, üres konzervdobozokkal elcsúfítják a réteket és bepiszkitják a forrásokat. Tüzet raknak az erdőben, letapoassák a facsemetéket. Azt hiszik, az erdőben mindent szabad!

Az erdő gazdái, az erdészek, kevesen vannak ahhoz, hogy fenntartsák az erdők rendjét. Ezért kérték és fogadták olyan szívesen a szervezett természetbarátok felajánlott segítségét. Mi úgy érezzük, az erdő nemcsak az erdészeké, hanem legalább annyira a miénk is. Ha pedig a miénk is, akkor kötelezettségeink is vannak.

Mi tehát az Erdei Szolgálat tulajdonképpeni feladata?

- A Szolgálat célja, hathatós segítséget nyújtani az erdészeknek az erdő védelmében, érvényt szerezni az erdőtvény rendelkezéseinek. Ennek megfelelően a Szolgálat feladata igen sokrétű.

E sok feladatot elsősorban - és ezt szeretném nyomatékosan kihangsúlyozni - kellő felvilágosító és nevelő munkával szeretnénk megoldani. Eddigi tapasztalataink ugyanis az, hogy a helytelenül viselkedő kirándulók nagy többsége nincsen tudatában annak, hogy tevékenységével milyen károkat okoz a népgazdaságnak és mennyi bosszúságot embertársainak.

Kik látják el a Szolgálatot?

- A vizsgázott turavezetők. Az előbb elmondottakból kitűnik, hogy a Szolgálat tagja csak az lehet, aki maga is tisztában van mindazzal, amire a természetben járókat nevelni, oktatni kell, és ismernie kell az erdőtvény rendelkezéseit. Ezenkívül tisztában kell lennie a környék földrajzával, úthálózatával, ismernie kell a térképet, gombákat, növényeket, hogy felvilágosítást, útbaigazítást tudjon adni és szükség esetén elsősegélyben tudja részesíteni az arra rászorulókat.

Milyenek az eddigi tapasztalatok?

- A Szolgálat tagjainak figyelmeztetését eddig minden esetben megfogadták, és felszólításainak eleget tettek. Mind többen és többen veszik igénybe tanácsaikat, kérnek felvilágosítást, amint működésük egyre ismertebbé válik...."

"Vasárnapi séta az Erdei Szolgálattal" címen igen jó, fényképekkel illusztrált riport jelent meg a TURISTA 1964. októberi számában, Benedek István tollából. Öröm most újra olvasni, és látni, hogy szolgálatosaink már a kezdeti években is milyen kitűnően látták el feladataikat:

"A Városmajor felől a koraőszi vasárnap reggel csendes harangzúgás úszik a Moszkva tér felé, búcsúzik a nyár, rekviemmé keverednek az apró kongások.

A Gombánál kis csoport gyülekezik, s ha valaki csak őket keresi, hamar rájuk bukkan. Szabályos turistaöltözék, s valamennyiök balkarján szalag, piros betűkkel: "Erdői Szolgálat".

A budapesti természetbarátok annak idején felosztották maguk közt a Budai-hegyeket, rájuk, a XI. kerületekre a Budakeszi és Budaörs között elterülő többszáz holdnyi erdő jutott, olyan nevezetességekkel, mint a Frank-hegyi menedékház, a 355 méteres Magaskő, Makkosmária, Disznófő, Csacsi-rét. Tehát a legkedveltebb és a legsűrűbben látogatott kirándulóhelyek....

....Az erdész kevés az erdő megóvásához és ezért sietnek segítségére a szervezett természetbarátok. Vasárnap, ünnepnap fáradhatatlanul járják az erdőt, minden ösvényen végigmennek, minden tisztást felkeresnek. S ha rendetlenséget látnak, azonnal hozzálátanak a kár megjavításához, vagy ha meglepik a reniteneket, szelíd szóval, okos meggyőzéssel belátásra intik őket. Solymosi János, a már említett terület erdésze dicséri a lágymányosiak erdei szolgálatát, azt mondja összehasonlíthatatlanul könnyebb a dolga, amit őta nemcsak ő áll őrt....

A XI. ker. Természetbarát Szövetségben még koratavasszal egy túrávezetői és szakosztályvezetői tanácskozáson megtörtént a beosztás. November közepéig kijelölték az Erdei Szolgálat részvevőit. És ezen a vasárnapon a Moszkva téren, a megadott időben találkozott Trautmann Herbert, ezüstjelvényes túrávezető, Farkas Károly, dr. Neszmélyi Rezső, Rétháti Andorné, Balázs Sándor, s hogy a szolgálatnak ne legyen hivatalos jellege, eljöttek a családtagok is.

A Moszkva térről a fogaskerekű csak két perc, a Szabadság-hegyi utazás sem tart tovább tiznél. És máris az erdőben vagyunk. A kirándulók, akikkel találkozunk, akiket utolértünk, még "veszélytelenek", még nem ültek le az elemózsiás zsákok köré... "

" - A tűz a legszörnyűbb veszély! - mondja Trautmann Herbert, a szolgálat vezetője. Egy tavalyi szolgálatomon a Fekete-hegyen látom: vastag füst száll a magasba. Azonnal elő az iránytűt és a két-három kilométert percek alatt tettem meg. Lángolva égett az erdő. Az összeverődött kirándulók, s az oda érkezett katonák tehetetlenül álltak. S mert bennünket a szakszerű tüzoltatásra is kioktattak, több órás megfeszített munkával a segíteni kész emberekkel sikerült megfékezni a tüzet. Mint később hallottam, egy fiatal házaspár kávéfőzőt..."

Az erdészlakot elhagyva kettéválik a csoport, így hatásosabb munkát tudnak végezni. Mai feladatuk: vizsgálni az új ültetvény épségére. Ide egész napra őrszemet állítanak. Solymosi erdész arról panaszkodik, hogy huligánkodó fiatalok összetörik az állatok itatóit, lerombolják az esővédő menedékeket.

" - A rontó-pálok ellen úgy védekezünk, ahogy tudunk. - mondja Farkas Károly. - Leghatásosabb fegyverünk a fényképezőgép. A törni-zúzni szerető és az okos szóra durvasággal felelő fiatalok megszelidülnek, ha elcsattan a fényképezőgép, mondván közzétesszük a lapokban...."

" - Az igazi védekezés persze nem ez - folytatja a gondolatsort dr. Neszményi Rezső - hanem az, hogy a kerületi sporttanácsok és az iskolák megkeresve egymást, kidolgozzák a fiatalok szervezett természetjárásának programját...."

Az Erdei Szolgálat tagjai kedvvel, szeretettel végzik magukra vállalt feladatukat. Tudják, az igazán nehéz feladat csak most ősszel virrad rájuk, amikor a bezárt strandokról, a Római-partról, a külföldön utazó és a Balatonon üdülő kétmilliós Budapest sok ezer lakója idesereglik a hegyekbe.

A pestiek szeretik a hegyeket, a természetet. Csak sok van még közöttük, akik nem értik, hogy a csend, a tisztaság, a jó levegő, a kikapcsolódás is köztulajdon. Nevelni kell még ezeket, s ebben végez értékes munkát az Erdei Szolgálat.

1964. novemberi számában "Kitüntették az Erdei Szolgálat legjobbait" címen közöl a TURISTA ugyancsak fényképes riportot. Tekintettel arra, hogy ez egyben az első Budapesti Találkozó volt, a "Találkozóinkról" című fejezetünkben ismertetjük.

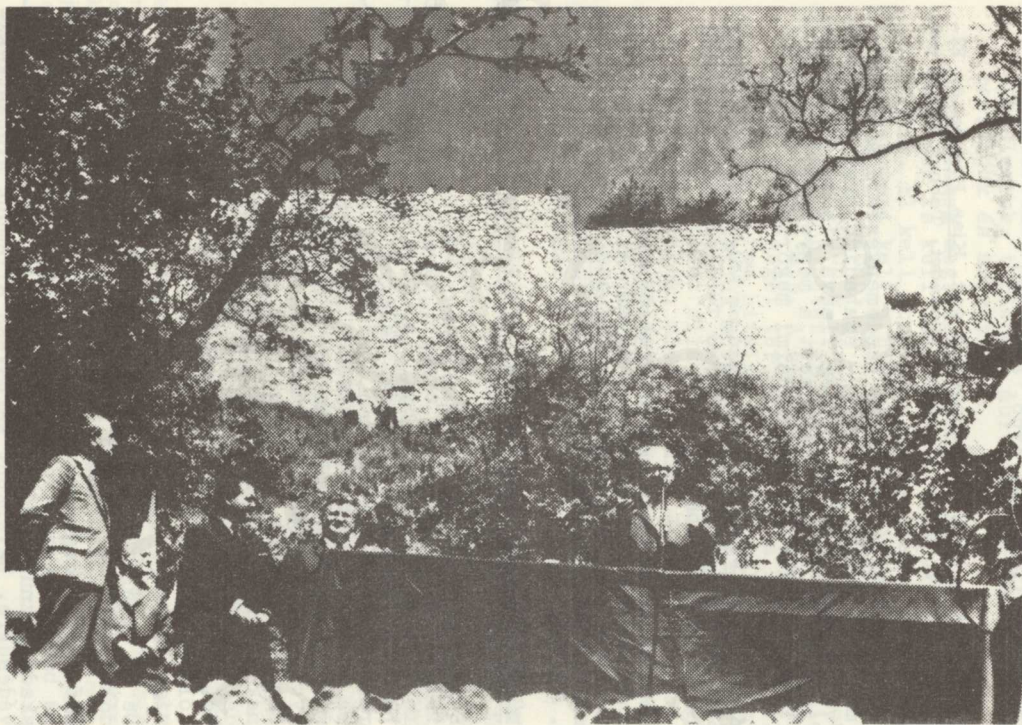
A fejmegyei TESZ 1966-ban már a műemlékvédelemre is kiterjeszti működését. Ennek beindulását ismerteti a "Természetbarát műemlék-védelem" című cikk:

"A Társadalmi Erdei Szolgálat (TESZ) megerősödése lehetővé tette a szolgálat működési körének kiterjesztését. Az új feladattal, a lakott területeken kívül fekvő műemlékekkel, őrzőjületek során eddig is találkoztak a TESZ tagjai. Ezért már korán felmerült az a gondolat, hogy ezeket is vonjuk be a védelembe. Először is a várakat. Közülük is elsősorban azokat, amelyeket a közelmúltban helyrehoztak. A műemlékek helyreállítása nagyon sok munkába és nagyon sok pénzbe kerül. Az Országos Műemléki Felügyelőségnek hét építésvezetője dolgozik az országban. Államunk - nem számítva a fővárost - évente 30 millió forintot meghaladó összeget költ erre a célra. Mégis akadnak, akik nem értékelik, nem becsülik meg, sőt olyanok is, akik egyenesen rongálják. Tudatosítani kell a műemlékek látogatói között, hogy milyen nagy anyagi áldozatot igényel ez a védelem. Hogy építészek, régészek, művészettörténészek egész serege dolgozik összhangban azon, hogy nemzeti múltunk becses építészeti emlékeit hitelesen, eredeti formájában állítsa helyre.

A TESZ kiterbebélyesedése most lehetővé tette a műemlékvédelem bekapcsolását. A feladatra a fejmegyei természetbarátok vállalkoztak. Ők voltak, akik évekkel ezelőtt a fővárosban elindult erdei szolgálatot először terjesztették ki vidékre. Most ismét ők, akik az új kezdeményezést valóra váltják.

Az Erdei Szolgálatnál kezdettől fogva arra törekedtünk, hogy az ne csupán erdei rendfenntartó szervezet legyen, hanem ezen belül felvilágosító, tájékoztató, nevelő munkát is végezzen. A műemlékszolgálatnál is ilyen kettős elképzelésünk van: a járőrnek ügyelnie kell a műemlékek épségére, de egyidejűleg jelenlétét fel kell használnia arra is, hogy a látogatókkal megismertesse a műemlék hiteles történetét, szakszerű művészettörténeti leírását. Ez nagyon szükséges. Hiszen köztudomású, hogy például a várakról milyen sok téves hiedelem kering a köztudatban. A fenti célra az Országos Műemléki Felügyelőség és a székesfehérvári István Király Múzeum munkatársai szakszerű leírásokat bocsátottak rendelkezésre.

Az új mozgalom május 1-én indul, nagyszabású ünnepséggel. Az ünnepség színhelye Csókakö-vára lesz. A székesfehérvári turisták - Varró Gusztáv vezetésé-

1966. Emléktábla avatás a Csókakői-várnál
Kiss Károly az Elnöki Tanács titkárának ünnepi beszéde

vel - lelkesen fáradoznak azon, hogy a nyitány men-
nél gazdagabb s a mozgalom mennél eredményesebb le-
gyen. " (TURISTA, 1966. április)

A nyitány valóban rendkívül ünnepélyes volt. Kiss Károly, az El-
nöki Tanács titkára tartotta az ünnepi beszédet. Többek között eze-
ket mondotta:

"...A Budapestről induló kezdeményezésre a Fejér
megyeiek vállalták, hogy - szabadidejüket feláldoz-
va, anyagi áldozattól sem riadva vissza - a megye
természeti értékei után most a megye történeti ér-
tékeit is átveszik társadalmi megőrzésre...."

Felszólalt Merényi Ferenc is, az Országos Műemléki Felügyelőség
igazgatója és Székely Miklós, a Magyar Természetbarát Szövetség
főtitkára. (TURISTA, 1966. június)

Az időközben sajnálatosan megszűnt Természetbarát Híradó bőven
foglalkozott az Erdei Szolgálattal; elsősorban az országos találko-
zókkal. Ezeket a beszámolókat "Találkozóinkról" című fejezetünkben
ismertetjük. Foglalkozott továbbá a TESZ-műemlékvédelemmel is
(1966. évi 9-10 szám):

"MŰEMLEKVÉDELEM A TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT KERETÉBEN

Számos műemlékünk településeken kívül, lakatlan te-
rületen áll. Főként az egykori várak, de több helyütt
régii templomok maradványai is. Közülük a nevezeteseb-
beket az Országos Műemléki Felügyelőség már restau-
rálta, vagy - ha még nem történt meg - a jövőben sor-
ra veszi. A restaurálások sok időt, sok munkát, sok
pénzt igényelnek. Ugyanakkor nincs mód a magukra ha-
gyott romok megfelelő őrzéséről gondoskodnunk. Ha
bent valamelyik városban, vagy faluban helyreállita-
nak egy-egy régi kastélyt, annak megszabják a ren-
deltetését is: nevelőintézet, szeretetotthon, turis-
taszállás, kulturotthon, múzeum vagy más intézmény
költözik falai közé. Megvan tehát a gazdája, van aki
vigyázzon az épületre és feleljen érte.

De ki ügyel távol a helységektől a hegytetőn, az er-
dők mélyén rejtőzködő romokra?

Előfordul, hogy nem sokkal a helyreállítás után már-
is barbár pusztítás nyomait mutatják. Ezt meg kell
akadályoznunk! Módot kell keresnünk és találnunk meg-
védésükre. Egyébként kárbevész államunk áldozatkész-
sége, mellyel a műemlékek helyreállítását támogatja.

És ebben a megvédésben részt kell vennünk nekünk, természetbarátoknak is, akik műemlékeinket, nemzeti küzdelmeink, történeti multunk fennmaradt emlékeit becsüljük és szeretjük.

A műemlékek megvédéséhez másik feladat is kapcsolódik: meg is kell ismertetni a műemlékeket a látogatókkal. El kell mondani a helyszínen történetüket. Terjeszteni kell a hiedelmektől, tévedésektől mentes valóságot. Gondoljuk csak el, mennyi téves történet forog közszájon a várakról. Az ott elásott töméntelen kincsről, a hihetetlen hosszúságú titkos földalatti alagutakról, stb. A helyes értelemben vett tudást, az igazi műveltséget terjesztjük, ha a látogatók előtt feltárjuk a rom hiteles történeti múltját és egyidejűleg ismertetjük művészettörténeti leírását is.

E kettős feladat ellátását vállalták a fejemegyei természetbarátok, midőn az MTSZ Kuturális bizottságának felkérésére megkezdték a területükön levő műemlékek védelmét. Május 1-én ünnepélyes körülmények között indult meg a Társadalmi Erdei Szolgálat keretében a természetbarátok szervezett műemlékvédelme, Csókakő-varánál.

Ezzel új országos mozgalom kezdődött. Gazdátlan műemlékek másutt is vannak. Kövessék hát megyei szövetségeink a fejemegyeiek szép példáját. A TESZ Országos Intéző Bizottsága megadja hozzá a segítséget. Jelentsék be nekünk, hogy mely műemléküket kívánják védelmükbe venni s megszervezzük és megküldjük hiteles történeti és művészettörténeti leírásukat.

Ismételten hangsúlyozzuk: a lakott területen kívül fekvő műemlékekről van szó s ezek közül is elsősorban azokról, amelyeket már restauráltak.

A Csókakői-várban emléktábla hirdeti az új kezdeményezést. Csatlakozzanak a nagyjelentőségű hazafias mozgalomhoz országunk más tájainak természetbarátai is! "

Nem lebecsülendő az a támogatás, amit a napisajtó nyújtott munkának. Rendkívül gyorsan felismerte az új szolgálat jelentőségét az Esti Hírlap. Már a második szolgálatot követő napon megkeresett bennünket s a következő napon 1962. július 24-én, kedden meg is jelent a legelső riport a Társadalmi Erdei Szolgálatról. Alábbiakban szószerint közöljük:

ÓRJÁRAT AZ ERDŐBEN
TERMÉSZETBARÁTOK SEGITIK MEGVÉDENI
A TÜZTŐL AZ ERDŐKET.

"Ég az erdő! Nyáron gyakran riasztják a tűzoltókat, az erdészeket avartűz, erdőtűz miatt. Olykor a legnagyobb segítség sem elegendő: nagy károok keletkeznek. Még tavaly erdészek, vadászok és természetbarátok találkoztak, s az erdőgazdaságok képviselői megkérték a természetbarátokat, hogy segítsék megvédeni mindenfajta kártételtől a budai parkerdők fáit, állatait, virágait.

Dr.Pápa Miklós, a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület elnökségi tagja számolt be az együttműködés eddigi eredményeiről és lehetőségeiről.

- A múlt években majd minden nyári vasárnap volt erdőtűz vagy avartűz - mondja.- Mi a zsúfolt nyári vasárnapokra erdei járőröket szervezünk, különös tekintettel a Hűvösvölgy, a Normafa és a Hármashatár-hegy környékére. Két vasárnap már kint voltunk négyen-ötten, egy-egy alkalommal mintegy húsz kilométert gyalogoltunk. Tapasztalatunk szerint sokat segíthetünk egyébként is a kirándulóknak. Tudjuk, hol van forrás, menedékház, merre vezet jó út, honnan lehet busszal, villamossal hazajutni. Afféle erdei közlekedési rendőrök is voltunk. Mégis: elsősorban a fák, az állatok, a virágok, a padok, az útjelzések védelmét vállaltuk társadalmi munkában. Mondhatom, hogy a kirándulók zöme fegyelmezett. De csaknem mindig akad egy-két felelőtlen ember. Ezért úgy tervezzük, hogy szeptembertől több, reggeltől estig tartó őrjáratot is indítunk vasárnaponként.

Dr.Pápa Miklós elmondja még, hogy segíthetik tanácsaikkal a gombaszedőket is: minden őrcsoportban lesz vizsgázott gombaszakértő. - (k.d.) "

A Magyar Ifjúság is méltányolja törekvéseinket s 1962. augusztus 4-i számában az alábbiakat közli:

"Társadalmi erdőőri szolgálatot tartanak a Budapesti Állami Erdőgazdaság területén a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület vezetésével a KISZ-tagok. Feladatuk, hogy a nagyforgalmú kirándulóhelyeken a fák, növények, madarak, állatok, táblák és műtárgyak védelmét biztosítsák és az esetleges rongálókat rend-

reutasítsák. Különösen fontos ez a hanyagságból előforduló, nagy kárt okozó erdőtüzek miatt. A brigád tagjai megfelelő szakelőadás meghallgatása után láttak munkához. Eddigi működésük máris eredményes, több erdőtüzet akadályoztak meg." - (Spirk Tibor tudósításából)

Ugyancsak hamar felfigyel törekvéseinkre a Hétfői Hírek, 1962. augusztus 13-i számában az alábbi cikkekét közli:

ÖNKÉNTES "HEGYIVADÁSZOK" A BUDAI ERDŐKBEN

"Vasárnap kora reggeltől sötétedésig piros-fehér karzalagos turisták - a Nemzeti Bank természetjáró szakosztályának tagjai - cirkáltak az Ujlaki-hegyen és a Gugger-hegyen, hogy időben észrevehessék és jelezhessék az esetleges erdőtüzet. Az önkéntesek, Balogh István vezetésével nemcsak a tüzre és okozóira vadásztak, hanem figyelmeztették a kirándulókat az erdők rendjére és tisztaságára is. Bőven akadt dolguk, mert a kánikula elől ezrek kerestek menedéket a budai hegyek árnyában. "

Tegyük hozzá a tudósításhoz, hogy ez alkalommal az előző napi tűz lappangó fészkeinek felkutatásával is foglalkozott járőrünk a Gugger-hegyen.

Gyakran rövid hírekben tudósít a sajtó erdei tevékenységünkről:

PEST MEGYEI HIRLAP, 1962. augusztus 31-i szám:

"A budai és Buda környéki erdőket vasárnaponként megerősített négy-öt tagú turistajárőrök vizsgálják át, akik elsősorban arra ügyelnek, nehogy erdőtüzek keletkezzenek."

ESTI HIRLAP, 1962. szeptember 4-i szám:

"A tűzvédelmi turistajárőrök az esőzések beálltáig vasárnaponként a Hármashatárhegy környékén kívül a Budakeszi és Budaörs között levő Csiki-hegyeket is átvizsgálják."

NÉPSZABADSÁG, 1962. szeptember 5-i szám:

"Tűzvédelmi turistajárőrök működnek szeptembertől a Budakeszi és Budaörs közti Csiki-hegyen. A négy-öt tagú csoportok vasárnaponként az őszi esőzések beálltáig járják az erdőket."

"Tűzvédelmi járőröket szerveztek a turisták a budai és a Buda-környéki hegyekben. Az esős idő beálltával az önként vállalt háromhónapos munka befejeződött."

Különösen büszkék lehetünk a szaksajtó elismerésére. Az Erdőgazdaság és Faipar 1963. augusztusi számában Köveskúti György, az Országos Erdészeti Főigazgatóság munkatársa méltatja a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület tevékenységét. (Ezuttal is emlékeztünk arra, hogy Köveskúti György volt az, aki lehetővé tette a Szolgálat gyakorlati beindulását.) A cikk így szól:

Egy példamutató turistaegyesület

"A Vörös Meteor Természetbarát Egyesület működése során mindenkor nagy súlyt helyezett arra, hogy ápolja a kapcsolatot az erdész - és a vadásztársadalommal, s őszinte baráti viszonyt alakítson ki. Kezdeményezésükre jött létre az első erdész-vadász-turista találkozó, 1961. szeptemberében. Örömmel tapasztalható, hogy az ott kialakult helyes elvek alapján tovább fejlődött az Egyesület kapcsolata több Erdőgazdasággal és Erdészettel. Tagjai túráik során jelentős segítséget nyújtanak az erdő védelmében. A még tapasztalatlan és gyakran fegyelmezetlen kirándulóközönséget figyelmeztetik az erdőben való helyes viselkedésre, megakadályozzák a cseméték és a fiatalosok pusztítását, az erdő madár- és állatvilágának zaklatását, utak, padok, hidak, kerítések, utjelzőtáblák és az erdőben található egyéb létesítmények rongálását. A turisták ismerik és betartják az erdő és vadgazdálkodás szabályait és igyekeznek azokat másokkal is betartatni.

A Lajos-forrásnál tartott első erdész-vadász-turista találkozót azóta újabbak követték.

Hasznos kezdeményezés volt részükről, hogy a múlt évben a budai parkerdőkben a nyári és koraőszi szárazság idején tűzörséget szerveztek: Vasárnapról-vasárnapra megjelentek az Egyesület erdészeti-hatósági igazolvánnyal ellátott járőrei a legkényesebb területeken és több esetben megakadályozták a tűz keletkezését. Munkájuk eredményeképpen csökkent a tüzesetek száma. Ez évben a Budapesti Természetbarát Szövetség vette át ezt a feladatot s igyekszik széles területen megvalósítani.

Átterjedt a mozgalom a szomszédos Fejér megyére is, ahol a helyi Természetbarát Szövetség kitűnően megszervezte, nagy lelkesedéssel végzi ezt a munkát.

Az Egyesület fiataljai társadalmi munkában tüzvédő pásztárt készítettek és csemeteápolást is végeztek, szakszerű irányítás mellett. A baráti kapcsolatok fejlesztése érdekében a fiatalok meglátogatták a nagykovácsi erdészeti nevelőotthont s az intézet növendékeivel kellemes napot töltöttek el.

Jelentősek a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület kiadványai is. A "Védett területek" c. kiadvánnyal az Erdőgazdaság és Faipar 5.számában már foglalkoztunk. Igen értékes az ugyancsak rajzokkal díszített "Várturák" c. füzet is. Ezenkívül sok jó cikket tartalmaz az időszakosan megjelenő egyesületi Tájékoztató, mely az erdészettel kapcsolatos kérdésekkel is foglalkozott.

Az ideai kemény tél során több esetben védelembre vették a nagy hó és a kóbor kutyák üldözése által legyengült vadat; tervbevétték, hogy az ősz folyamán vadgesztenyét és makkot gyűjtenek a téli vadetetés céljára.

Az óbudai hegyekben, a Virágos nyereg alatti új erdősítés szélén egy elhanyagolt forrást hoznak rendbe. A munkálatot szakemberek bevonásával, az Erdészet, az "Egyetértés TSZ dolgozói és a Természetbarát Egyesület tagjai végzik. Az ország különböző tájain még több más helyütt is foglaltak forrásokat.

Az Egyesület évváró ünnepségén az erdész - és vadásztársadalom képviselői is megjelentek és felszóltak.

Reméljük, hogy a kapcsolatok a jövőben még tovább bővülnek, egyre gyümölcsözőbbé válnak és a Vörös Meteor Természetbarát Egyesület uttörő munkája nyomán széles területen kialakul az olyannyira szükséges baráti összefogás a természetet szerető emberek három nagy csoportja: az erdészek, a vadászok és a turisták között. "

"Természetbarátok a tűzvédelemért" címen csaknem kétoldalas nagy, képes beszámolót közöl a Magyar Tűzoltó 1964. novemberi számában. Ezt a "Találkozóinkról" c. fejezetünkben ismertetjük, ugyanis az első budapesti találkozó lefolyását ismerteti.

Külön kell szólni arról a hatalmas propaganda munkáról, amely a Fejér megyei Hírlapban folyt. Mintegy félszáz cikk jelent meg. Még a címek pusztá felsorolása is hosszú listát adna; ezért csak néhányat említünk meg:

AZ ERDŐK VÉDELMEBEN. (1962. november 28.)

Ez a cikk számol be a nevezetes nadapi erdész-vadász-turista találkozóról, amelyen a fejérmegyei természetbarátok csatlakoztak a fővárosban megindult mozgalomhoz. Idézet a cikkből:

"Ez a második erdész, vadász, turista találkozó, melyet a helyi Vörös Meteor tagjainak javaslatára rendezett a megyei szövetség. Ahol ilyen jó a kapcsolat erdész, vadgazdaság és természetbarát vezetők között, ott nem lehetnek súlyos kifogásolni valók és meg van a biztosíték, hogy azok mindinkább megszűnnek. Ajánlatos lenne, hogy a budapesti természetbarátok kezdeményezésének mintájára itt is megszervezzék az önkéntes erdővédelmi szolgálatot."

A TERMÉSZETJÁRÓK TAVALYI EREDMÉNYÉRŐL. (1963.febr.21.)

Szól az erdei vadak védelméről is, a kóborkutyák ellen.

AZ ERDŐK VÉDELMEÉRT. (1963.március 20.)

A cikk ismét visszatér a néhány hónappal előtti nadapi erdész-vadász-turista találkozóra.

A TERMÉSZETVÉDEIEM UTTÖRŐI. (1963.december 22.)

GONDOLATOK A TÜZESETEKRŐL. (1964.augusztus 14.)

37 JELVÉNY. (1964.december 9.)

Uj TESZ szolgálati jelvények és igazolványok átadása.

FEJLŐDIK AZ ERDEI SZOLGÁLAT. (1965.március 5.)

ERDŐTŰZOLTÁSI BEMUTATÓ. (1965.május 11.)

EGY FONTOS TALÁLKOZÓ. (1965.október 27.)

ÜNNEPSÉG A CSÓKAKŐI VÁRNÁL. (1966.április 30.)

Országos mozgalom indul a műemlékek társadalmi védelmére.

TÖLTŚÜK MEG TARTALOMMAL TERMÉSZETVÉDELMI MUNKÁNKAT
(1966.július 8.)

AZ ERDEI SZOLGÁLAT SZÁMVETÉSE. (1966.december 7.)

EGY JELENTÉS MARGÓJÁRA. (1968.február 14.)

Ormos Gerő által irt méltatás a fejérmegyei TESZ munkájáról.

A felsorolt cikkeket, néhány kivétellel Varró Gusztáv írta.

+

Az ismertetett sajtóközleményekben előfordulnak itt-ott kisebb hibák is. Ezek azonban nem zavarják és nem homályosítják el a lényegét: hogy társadalmunk milyen nagy megértéssel és megbecsüléssel fogadta mozgalmunkat.

- o o o -

Fokozott örömlnkre szolgált, hogy a TESZ hire túljutott országunk határain is és a csehszlovák Ochranca és a Turista is foglalkozott vele. Az előbbi 1965. november-decemberi, az utóbbi 1966. júniusi számában. Az Ochranca a TESZ jelvény fényképét is közli. A cikk szövege magyarul így hangzik:

"A magyarországi turistákat természetbarátoknak hívják. Már maga ez az elnevezés is jelképezi az embernek a természet iránti érzelmeit; ez az érzelem irányítja a magyar turistákat. Ez nyilvánul meg az egyseges sport-klasszifikáció magyar rendszerében is a turisztikát illetőleg éppúgy, mint a turistavezetők oktatási és vizsgatervében is. E tervben a földrajz, természetrajz, természetvédelem, műemlékvédelem a fontosabb oktatási és vizsgatárgy. Az a bensőséges kapcsolat, amely a turistát a természethez, a kulturális és a történelmi emlékekhez fűzi, legujabban az un. önkéntes Társadalmi Erdei Szolgálatban jelentkezett. Mély gyökereket eresztett a természetjáró szervezetekben, tarkítja, változatossá teszi tevékenységüket és aktív társadalmi értékeket hoz napvilágra..."

A továbbiakban a cikk ismerteti a TESZ szervezetét, célkitűzéseit, a Szolgálat ellátásának módját, az erdészekkel való együttműködést, a természet- és műemlékvédelmi feladatait, majd így fejezi be cikkét Tibor Strhársky, a szerző:

"...bár a Csehszlovák Köztársaságban az errevonatkozó feltételek eléggé különbözök, úgy vélem, nem lenne fölösleges, hogyha a mi turisztikai, erdészeti és természetvédelmi köreink is mérlegelnék a fentieket."

OCHRANCA

P R Í R O D Y A P A M I A T O K

ROČNÍK V.

BRATISLAVA, NOVEMBER—DECEMBER 1965

ČÍSLO 11-12

Turisti v Maďarsku do ochranárskych služieb

Turisti sa v Maďarsku volajú „TÉR-
MÉSESBARÁTOK“ (priateľia príro-
dy). Už aj sám tento názov vyjadruje
citový vzťah človeka k prírode, ktorý
ovláda celé hnutie maďarských turistov.
Aj väčšina turistických podujatí
smeruje skôr k poznaniu ulostí, jej
prírody a pamiatok, než k naháňaniu

voľnej základní budapeštianski turisti
v okolitých lesoch. Bol som poverený
vypracovaním smerníc pre organiza-
ované riešenie tejto otázky, ktorá za-
ujala aj vrcholné orgány lesnícke a
turistické. V roku 1963 došlo k novej
porade, na ktorej sme mnou vypra-
cované smernice popravili, doplnili
zohľadni, ako „Dobrovoľný poriadok
„Dobrovoľnej lesnej služby“ (Tá-
dalmi Erdel Szolgálat). Služba sa
čala súčasne organizovať v rár-
nistických odborov. O rok nes-
čítala v rôznych krajských
už 1500 členov, ktorý počet
rastie.

AKO JE ORGANIZOVANÁ SLUŽBA?

Je samostatnou z-
Maďarského svazu
(ústredný odbor tu-
die „Krajinská spr-
rovnej“ lesnej
V čele komisie
Magyarorséki,
a štyria člen-
aj jeden z v
junáckeho le-
v Budape-
služby sa
si väčš-
pri-
KT

a poskytnúť všemožnú pomoc pri výkone služieb.
Lesní služba, riadená čelným predsta-
viteľom maďarského turistického
hnutia, ktorá má naokolo teší plnej podpore
vrcholného turistického orgánu.

...ZAPAJA DO
PAMIAATOK AJ

telesných výkonov. Táto snaha sa pre-
javuje v maďarskom systéme jednot-
nej športovej klasifikácie v turistike
rovnako ako v osnove školení turist-
ických vedúcich, v ktorej zeme-
prírodopis, ochrana prírody a ochrana
pamiatok sú dôležitými udebnými a
skúšobnými predmetmi. Vredý vzťah
k prírode a kultúrno-historickým pa-
mkam zjavzuje sa aj v najno-
jšom hnutí — v tzv. „DOBROVOĽNEJ
LESNEJ SLUŽBE“ — ktoré zapája
v organizovanej turistike pevné ko-
re, sprístupňuje činnosť a prináša ak-
tívne hodnoty spoločnosti.

O čo ide? Vysvetlí nám to jeden
z iniciátorov, zakladateľov, propaga-
torov a organizátorov tohto hnutia -
Gusztáv VARRÓ zo Szekesfehérvár
ktorému sme položili niekoľko otô

AKO DOŠLO K ZALOŽENIU DOBROVOĽNEJ LESNEJ SLUŽBY?

Pred niekoľkými rokmi sa
starého, oľhaného lesní
plakal pri pohľade na les-
niško, ktoré pohltilo 110
jedličiek. Už vtedy som
že zorganizujeme v tur-
ziarne hľadky. Keď p
1962, zasadli v obci
stôl 60-ti zástupco
správy, štátnej
zo zriecinou (poš-
Maďarského sv-
(ústredného c-
riešili rozpor v
v lesoch, d-
otázka ochr-
forme už

Műveltség TURISTIV MAĐARSKU PRE OCHRANU PRÍRODY

Turisti sa v Maďarsku volajú **Terrémésbarátok** — Priatelia prírody. Už aj sám tento
názov vyjadruje citový vzťah človeka k prírode, ktorý ovláda celé hnutie maďarských turistov ovit-
da. To sa prejavuje aj v maďarskom systéme jednotnej športovej klasifikácie v turistike
rovnako ako v osnove školení turistických vedúcich, v ktorej zeme- a prírodopis
ochrana prírody a ochrana pamiatok sú dôležitými udebnými a skúšobnými predmetmi.
Vredý vzťah k prírode a kultúrno-historickým pamiatkam zjavzuje sa aj v najno-
jšom hnutí — tzv. „Dobrovoľnej lesnej služby“ — ktoré zapája v organizovanej turistike pevné
korene, sprístupňuje činnosť a prináša aktívne hodnoty spoločnosti.
O čo ide? Vysvetlí nám to jeden z iniciátorov, zakladateľov, propagátorov a organizátorov tohto hnutia -
Gusztáv VARRÓ zo Szekesfehérvár, ktorému sme položili niekoľko otázok

AKO DOŠLO K ZALOŽENIU DOBROVOĽNEJ LESNEJ SLUŽBY?

Pred niekoľkými rokmi som videl starého
Maďarského svazu, ktorý plakal pri pohľade
na lesník Bohuslav, ktorý pohltilo 110 000
jedličiek. Už vtedy som sa zaujímal, ako
sa zorganizujeme v turistike. Keď p
1962, zasadli v obci
stôl 60-ti zástupcov
správy, štátnej
zo zriecinou (poš-
Maďarského sv-
(ústredného c-
riešili rozpor v
v lesoch, d-
otázka ochr-
forme už

služby pri MTSZ v čele k
Béni Magyarorséki, h-
štyri členovia h-
z vedúcich krajs-
hľadného r-
Lesní služba
v rámci

(Dok-
voľ-
zni-
atí

AZ ÖREG VADÁSZ ÉS AZ ERDŐ *

A cím Hemingway analógiája, s nem szerénytelenségből, de a történetet a leghivebben fejezi ki...

A hűvösvölgyi erdőben találkoztunk vele, nem messze a híres Nagyréttől. Kétsövű puska lógott a vállán, kezében papirlapokat vitt, akkorák voltak, mint a félbehajtott ujság. S nem az elmaradhatatlan vizslakutya kísérte, hanem egy kisfiu. Megálltak az ösvények kereszteződésénél, a plihenésre alkalmas ligeteknél és válmagasságban az oszlopokra szegelték a papirlapokat.

Gyerekek seregettek köréjük és olvasni kezdték az írást: "Védd az erdőt!" – s aztán kedves versike ritmusa, rímei duruzsolták az apró legénykéknak, miként kell az erdőben viselkedni, játszani, hogy kárt ne okozzanak. Persze, a felnőttek is okulhatnak belőle.

Beszélgelni kezdtünk a vadásszal, akinek már hófehér a haja, bajusza, de a tartása ma is egyenes, miként a büszke tölgyé. Köveskúti Imrének hívják, s a legbelsőbb Pesten lakik, a Szigony utcában. Negyvenegy évi erdészeti szolgálat után, a Veszprém megyei Tésről ide jött fel nyugdíjasnak. De nem tud az erdő nélkül élni. És nem nézheti tétlenül a fák, bokrok pusztítását, ezért írta meg a "röplapokat" színes ceruzával, saját kezűleg, vagy száz darabot. A kis szomszéd fiu pedig hi segítője ebben az önkéntes propaganda munkában. Az emberek lelkére kell hatni – mondja –, hiszen az övék az erdő, vigyázzanak rá! És számokat sorol: csak a múlt évben országosan 2 millió 300 ezer Ft kár keletkezett a kirándulók eldobott cigarettájából, gyufaszálaitól, alkalmi tűzhelyeitől. S a tavalyi 27.500 hektáros fásítást 5.500 hektáron kellett pótolni, mert gondatlanságból; rosszindulat folytán, legeltetés közben elpusztultak a gyenge csemeték.

S Imre bácsi rója az erdőt és ébreszti a lelkiismeretet, de segít a telepítésnél is: Lipótmező felett 10 ezer csemetét ültettek el az irányításával. Ma még csak ketten járnak a kis szomszéd fiuval, de ez nem elég, társadalmi összefogásra van szükség az erdő védelmére! Meg kellene alakítani a hűvösvölgyi Erdők Baráti Körét, üttörőkből, KISZ-esekből, természetjárókból, akik "önkéntes erdészként" felügyelvének a rendre és esetleg bírságotlának is ha valahol szándékos kártevőkre akadnak.

Sok tennivaló van az elhanyagolt erdőkben, telne a baráti kör erejéből társadalmi munkára is bőven!

G. M.

* 1960. év tavaszán – két évvel a Társadalmi Erdei Szolgálat megindulása előtt – jelent meg ez a kedves kis cikk egyik napilapunkban.

TOTO

2
x 7
x 2
x x

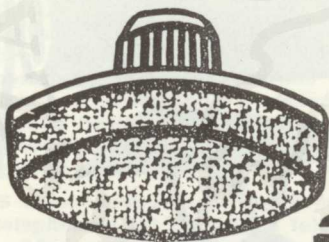
HÉTRŐL – HÉTRE

NAGY NYEREMÉNYEK

Hydrostop

A bőr átázását megelőzi
kifehередését meggátolja

Gyártja:

EGYESÜLT
VEGYIMŰVEK

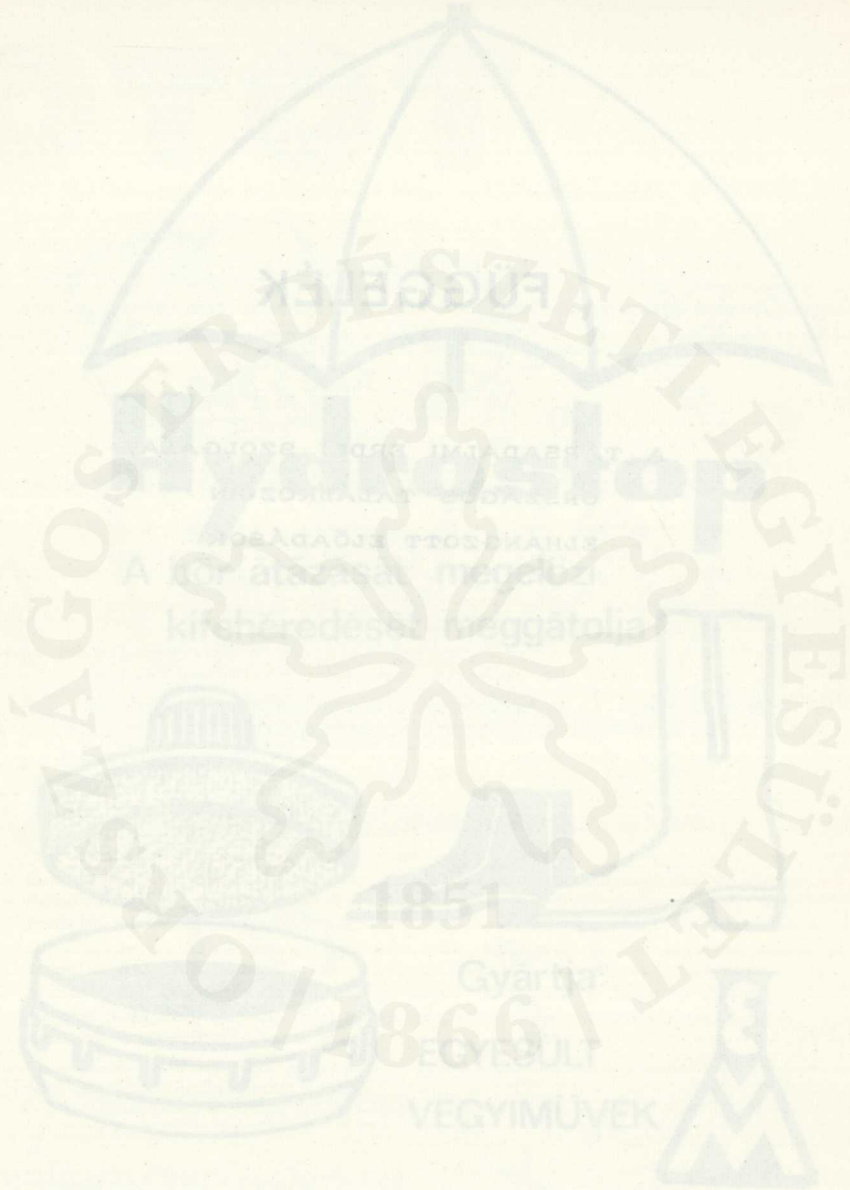
A TESZ nevelő munkája

FÜGGELÉK

A TÁRSADALMI ERDEI SZOLGÁLAT
ORSZÁGOS TALÁLKOZÓIN
ELHANGZOTT ELŐADÁSOK

1851

1866

Magyar Erdészeti Egyesület
Tudományos és Szakmai
Kutatási Intézet
Közhasznú Alapítvány
A Magyar Tudományos Akadémia
Kísérleti Tudományi Intézetének
Kísérleti Állomásai között

1851

Gyártja:

1866

VEGYIMŰVEK

A TESZ nevelő munkája

A TESZ első és legfontosabb feladata: az erdők védelme. Ez a védelem azonban nemcsak abból áll, hogy konkrét esetekben fellépünk: eloltatjuk a meg nem engedett helyen rakott tüzet, megakadályozzuk a növényzet pusztítását, az erdei berendezések rongálását. Mindezt természetesen azonnal és határozottan meg kell tennünk, ha ilyen esetekkel találkozunk.

Az igazi védelem azonban a megelőzés. Olyan oktató, tájékoztató, felvilágosító, nevelő munkát kell kifejtenuk szolgálataink során, hogy idővel ilyen károkozásokra ne kerüljön már sor. Gondoljunk arra, hogy – bármily örvedetesen megnövekedett is létszámunk – mindig és mindenütt még sem lehetünk ott. Hétközben is járnak például kirándulók a városi erdőkben, amikor szolgálat nincs. Károkozás akkor is történhet és történik is.

Mindezt a károkozást csak lassu, türelmes nevelő munkával és csak fokozatosan lehet végérvényesen és gyökeresen felszámolni. A közszellemet kell megváltoztatni, átnevelni. Azt a közszellemet, mely a "Nem vagyunk az erdőben!" figyelmeztetésből kitűnően az erdőt úgy tekinti, mint ahol mindent szabad; csak az erdőn kívül kell rendesen viselkedni; amikor már "nem vagyunk az erdőben."

A TESZ járőrnek tehát nemcsak az a feladata, hogy konkrét károkozások esetében intézkedjék. Legalább ilyen fontos, hogy az erdőt látogató közönséggel rendszeresen foglalkozzék, azt oktassa, tájékoztatassa, felvilágosítsa.

Hogyan tud a szolgálat ennek a feladatnak a legjobban eleget tenni? Csak úgy, ha ott tartózkodik a sürin és sokak által látogatott kiránduló gócpontokon, ha napjának nagy részét ott tölti. Minden kirándulóterületnek van ilyen kényes pontja. Ott kell eltölteni a szolgálati idő zömét. Alakítsanak ki ott állandó táborhelyet. Tegyenek ki táblát "Társadalmi Erdei Szolgálat állomása", vagy más, alkalmas felirattal. Ez a táborhely egyben elsősegély nyújtó és gombavizsgáló állomás is lehet, mert a jól összeállított járőrben ilyen szakértők is vannak. Számíthatnak rá, hogy lesznek látogatóik. Különböző tájékoztatókért, esetleg segítségért is, egyre többen fogják felkeresni az állomást. Természetesen a Szolgálatnak is jól felkészültnek és jól felszereltnek kell lennie ahhoz, hogy a sokoldalú érdeklődésnek eleget tudjon majd tenni.

Az állomáshelyet természetesen az erdészettel egyetértésben kell kijelölni. A Szolgálat tagjai tapasztalni fogják, hogy már pusztán személyes jelenlétük – minden egyéb intézkedés nélkül is – biztosítani fogja a rendet. S adott eseteket felhasználva meg kell magyarázni a kirándulóknak, fáradhatatlanul és türelmesen, százszor és ezerszer, hogy miként kell az erdőben viselkedni, mit szabad és mit nem szabad tenniük.

Munkánkban egyesülniök kell tehát a jelen és a jövő kívánalmainak. Az első azt kívánja, hogy ott állomásozzunk huzamosabb ideig, ahol a legtöbben vannak, mert ott a legnagyobb a károkozás veszélye. De a másik feladat is ugyanezt kívánja, mert csak ott szólhatunk sokakhoz, ahol tömegek tartózkodnak. Nincs tehát sem elvi ellentét, sem gyakorlati akadály a látszólag kétféle, de lényegében egy és ugyanazon célt szolgáló két feladat között.

Nevelőmunkánkban nagy segítség lesz, ha az Erdészeti Hivatal kiadja azt a tájékoztató füzetkét, melyet javasoltunk. Az erdőben való helyes magatartás szabályait tartalmazná ez a kis tájékoztató, mely mondanivalóját megfelelő képekkel is hangsúlyozná. Elképzelésünk szerint arra alkalmas helyeken (kirándulóterületek közlekedési gócpontjai, turistaházak, stb.) osztogatnák, de terjesztésében nagymértékben részt venne szolgálatunk is. A füzet nem nélkülözheti majd a hatósági felelősségre vonásra utaló megjegyzést sem, de szeretnénk, hogy hangja elsősorban meggyőző és felvilágosító legyen. Soha nem szabad szem elől téveszteni, hogy a kirándulók a legtöbbször nem pusztítási szándékból okoznak kárt a növényvilágban, hanem tudatlanságból, hozzánemértésből, a megfelelő ismeretek hiánya következtében. Ez ismét csak aláhuzza nevelő munkánk fontosságát, melynek jó segédeszköze lehet egy ilyen füzet. – Természetesen akad a látogatók között pusztító elem is. De sokkalta nagyobb azoknak a száma, akik valóban pihenés, üdülés, felfrissülés, gyönyörködés céljából keresik fel a zöldterületeket. S akiknél a jó szó, a baráti hangu oktatás, mindig termékeny talajra talál.

Ha majd kiadásra kerül egy ilyen tájékoztató, feltétlenül meg kell küldeni valamennyi iskolának is, hogy a kirándulásokat vezető pedagógusoknak gyakorlati utbaigazításul szolgáljon.

Nem kell hosszasan fejtegetnünk, hogy egy ilyen, nagy példányszámban kiadott brossurából az erdőt látogató közönség tízezrei értesülhetnének a szükséges tudnivalókról, ami Szolgálatunk nevelő munkáját is gyümölcsözőbbé tenné és hatását meggyorsítaná.

De addig is, amíg ez a terv megvalósul, az élőszó, a közvetlen beszélgetés erejével mindent el kell követnünk nevelőmunkánk eredményessége érdekében.

Szolgálat közben soha ne feledjük el azt sem, hogy ez egyben kiváló alkalom a saját táborunk, a szervezett természetjárók taglétszámának növelésére is. A kirándulóközönség utánpótlásunk egyik természetes forrása. Ők már megtették az első lépéseket a szabad természetbe vezető úton és rajtunk is múlik, hogy követik-e ezt további lépések.

Ehhez az oktató-nevelő munkához — mint minden ilyen munkához — sok türelem, sok kitartás és sok idealizmus szükséges. Hinni kell benne, s akkor az eredmény sem fog elmaradni. Mi bizunk benne, hogy ugyanaz az önzetlen turista lelkesedés és áldozatkészség, mely a Társadalmi Erdei Szolgálatot létrehozta, tagjainknak ez a példamutató tevékenysége, biztosítani fogja mozgalmunknak helyes irányban való továbbfejlődését is.

(Pápa Miklós dr.-nak 1969. május 10-én, a III. Országos Találkozón elhangzott előadása.)

H e l y s z i n i o k t a t á s !

Az alföldi erdők jelentősége

Alföldi turistaszerveink részéről több ízben felmerült már a kétely: van-e célja, értelme a Társadalmi Erdel Szolgáltatnak az alföldi megyékben? Hiszen itt olyan kevés az erdő! Itt más a helyzet, mint az erdőkben gazdagabb hegyvidéki és dombvidéki megyékben.

Igen, az alföldi megyékben valóban kevés az erdő. A fában gazdagabb megyék az Észak-hegyvidéken és a Dunántúlon vannak. Magyarország legerdősültebb megyéje az erősen hegyes Komárom: a megye területének 32.4 %-át fedi erdő. Utána a Mátra nagyrészt és a Bükk egy részét felülelő Heves megye következik 26.7 %-os aránnyal. A harmadik helyen azonban már egy teljesen hegy nélküli megye, Zala található 24.7 %-kal. A Balatonfelvidékre és a Bakony túlnyomó részére kiterjedő Veszprém megye és a nyugati határszéli hegyvidéket felülelő Vas megye csak ezután következnek, 24.4, illetőleg 21.7 %-os erdősültséggel. Somogy megye erdőterületeinek aránya 19.6 %. Ez alig marad el a Bükk nagyrészt, a Cserhátot, Aggtelek környékét és a teljes Zempléni hegységet magában foglaló Borsod-Abaj-Zemplén megyétől, ahol 21.1 és a Cserhátra, a Karancs-Medves vidékére és a Börzsöny keleti részére kiterjedő Nógrádtól, ahol 20.3 % az arány.

Az erdősültség százalékos arányát természetesen a megye nagysága is befolyásolja. A megyék területe pedig igen eltérő: 2,254 km² és 8,362 km² között váltakozik. (Komárom megye a legkisebb, Bács-Kiskun a legnagyobb területű.) Érdemes ezért az erdőterületeket a megyék területétől függetlenül önmagukban is tanulmányozni.

A legnagyobb erdőterülettel, csaknem százötvenezer hektárral, az erdős Borsod-Abaj-Zemplén megye rendelkezik. De a harmadik helyen már egy dimbes-dombos vidék áll: Somogy megye, megközelítően százhuszezer holdnyi kiterjedt erdőterületével. Igen jelentős körülmény ez, ha meggondoljuk, hogy a szomszédos Baranya a nagy kiterjedésű erdős Mecsekkel csak a tizedik helyen áll: erdőterülete alig valamivel több a somogyinak a felénél. S a dombos Zalának pedig csaknem annyi erdeje van, mint a hegyes Komáromnak, amely pedig felüleli a teljes Gerecsét, a Pilis nyugati és a Vértes északi részét.

S amellet sem mehetünk el szóltanul, hogy a homokbuckás Bács-Kiskun megyében csaknem százezer hektár erdőség van s ezzel a 19 megye között a hatodik helyen áll. Ez az alföldi megye meglepő kiterjedésű erdőterülettel rendelkezik.

Van az Alföldnek egy sajátos jellegű erdőtípusa. Ismeretes, hogy folyóinkat a síkságon partmenti erdőségelek, az úgynevezett galéria erdők kísérik. Ez egyes részeken tekintélyes szélességű, mint például Tolna megyében, Gemencnél. Az egész vadgazdaság az ártéren van, a Duna és a védőgát között; gyakran el is önti a víz. Ez a széles erdőségelek a Sió torkolatától messze továbbhúzódnak dél felé.

Debrecen környékén is kiterjedt zöld foltokat mutat a térkép. Ősi tölgyes erdők ezek: még Mátyás király adta meg a városnak a környező erdők használatának jogát. Egyes részei a természetvédelmi törvény oltalma alatt állanak. Igen nagy kár, hogy a TESZ-találkozó résztvevőinek, az idő rövideje miatt, nem állt módjukban megtekinteni ennek a terjedelmes, mintegy huszonhétezer kataszteri holdnyi erdőnek néhány szép részletét. Az erdőterületet keskeny-nyomközű erdei vasut köti össze a várossal s 35 kilométernyire egy turistaház is van.

Míg azonban a folyómenti erdők és az itteni debreceni erdők és a szabolcsi erdők is természetes eredetűek, addig a Duna-Tisza közti homokbuckákat – az ősbörökös foltok kivételével – az ember telepítette be. Óriási munka volt ez! Szeged környékén kezdődött. Valamikor ez a terület, a mai pusztamérgesi erdő, az ásothalmi erdő és a többiek is, sivár homok, úgynevezett "sivány" volt. A szél hozta a homokot. Az 1700-as évek végén még előfordult, hogy Kis-telek szélső utcáját ablakmagasságig elárasztotta homokkal a szél. Vedres István esküdt földmérő kezdeményezte a terület beerdősítését. 1829-ben vette kezdetét. Vedrest méltán nevezik a szegedi erdők atyjának. A siványok hasznosítására vonatkozó javaslatát már 1795-ben benyújtotta. Benne legszebb indokolásul az alábbiakat írja: "Az olyan helyeken, mint Szegeden és Környéke, ahol t. i. nemcsak hogy semmi erdők nincsenek, hanem ahol több mérföldekre el lehet menni, mégse lát csak egyetlen fát is az ember, úgy köll tekinteni egy ujonnan ültetett erdőt, mint egy ma született első Gyermekekét az Édes Anyának."

Az Alföld erdősítése mindenkor fontos feladatként szerepelt állami erdészeti munkatervében. Különösen Kaán Károly, a nagy természetvédő, természetvédelmi mozgalmunk megalapozója, küzdött érte sokat. 1923-ban törvényt is hoztak az Alföld fásításáról. De az akkori birtokpolitikai viszonyok miatt ez nem vezethetett kellő eredményre. Csak néhány ezer hold telepítésére került sor. A második világháború után a munka folytatódott s két évtized alatt négy százalékkal nőtt az alföldi területek erdősültsége: 4.7 %-ról 8.7 %-ra. De ugyanakkor az országos átlag már meghaladta a tizenöt és fél százalékot. Hozzá kell azonban tenni, hogy az alföldi erdőkre vonatkozó adatok nem elég frissek; az erdészeti statisztika elmaradt az erdőtelepítések mögött; ma már minden bizonnyal nagyobb az alföldi erdőterület, mint ahogy azt a számok mutatják.

Ennek ellenére is változatlan tény azonban, hogy az Alföldön kevesebb az erdő, mint az ország más tájain. De a kevesebb erdőből az következne, hogy ne törődjünk vele? Nem éppen az ellenkezőjére buzdít? Hogy annál inkább becsüljük és védjük meg! Éppen azért mert olyan kevés van belőle.... Amiből kevés van valahol, annak ott mindig nagyobb az értéke. S mivel kevés van belőle, a megvédésük is egyszerűbb feladat, kisebb szervezetet, kevesebb munkát igényel. Legalább is egyelőre.

Mert reméljük, hogy az Alföld erdősültsége a következő években tovább fokozódik s ahogy beerdősül a táj, ahogy növekszik az erdőterület, úgy oldódik majd fel fokozatosan és oszlik el végérvényesen az a kétély is, hogy van-e szerepe az Alföldön a Társadalmi Erdel Szolgáltatnak. Szerepe már most is van és bizonyosra vehető, hogy ez a jövőben csak fokozódni fog. Szeressük és védjük az erdőt mindenütt: a hegyvidéken, a dombok között és a síkságon egyaránt!

(Pápa Miklós dr.-nak 1969. október 12-én a IV. Országos Találkozóan elhangzott előadása.)

A források védelme, a TESZ fontos feladata

Erdeinkben, hegyeinkben barangolva gyakran tapasztalhatjuk, hogy forrásainkat nem becsülik meg kellőképpen a látogatók: gyakran szét-dobált papiros, konzervdoboz és egyéb hulladék csúfítja el közvetlen környéküket. De még az is megesik – nyitott forrásoknál – hogy a medencéjét is beszenyezik s ezzel vizét jó időre élvezhetetlenné teszik. Az Árokszigeti-forrásnál például az erdész éretlen suhancokat azon kapott rajta, hogy éppen a kutyájukat fűrésztötték a forrás vizében.

A forrás a természetnek egyik legkedvesebb alkotása. Nem csupán azért szeretjük, mert szomjunktól oltja vándorlásaink közben hűs vízzel. Ezt még tudnánk pótolni a kulacsban, termoszban magunkkal vitt ivóvízzel. De a források közvetlen környezete a táj legüdőbb foltja, ahol dús növényzet, kellemes árnyék fogadja a természetbarátokat, Rendszerint szép, öreg fák állnak fölötte, kellemes pihenőt kínálva az arra járóknak. A jelzett turistautak nem is kerülnek el a forrásokat s a turista útikalaúzok is felhívják rájuk a figyelmet.

De kedvesek nékiünk a források azért is, mert a legtöbbször magánviseli a turisták alkotó munkájának a keznyomát. A források nagy részét mi, turisták foglaltuk; mi gyűjtöttük össze viziüket a szakszerűen kiépített, kifolyóval ellátott forrásmedencében, mi láttuk el őket szép feliratos táblákkal. Jó néhány névtelennek nevet is mi adtunk. Ki tudná megmondani, hogy a turistamozgalom csaknem százéves fennállása alatt hány forrást foglalt már az ország különböző vidékein?!

Ha azt akarjuk, hogy a természeti tájnak ezek az idillikus részletei továbbra is változatlan gyönyörűséget nyújtsanak, – nékiünk, és minden arra járónak – úgy gondoskodnunk kell védelmükről is. Mi, a Társadalmi Erdei Szolgálat tagjai sokat tehetünk ezen a téren is.

Tudjuk, hogy a források közvetlen környezete közkedvelt pihenőhely, ahol általában sokan tanyáznak. A TESZ-járőr, ha hivatalos útvonalába forrás is esik, feltétlenül úgy ossza be idejét, hogy zömét a forrás körzetében töltsse el. Több ízben felhívtuk már a figyelmet arra, hogy feladatunkat akkor látjuk el helyesen, ha időnként olyan helyeken töltjük el, ahol sokan tartózkodnak. Itt a legnagyobb a károkozás veszélye. A TESZ-járőr ne túrázzon, hanem a tömegek által látogatott pontokon tartózkodjék, mennél tovább, amennyi csak kitélik szolgáltatási idejéből. Ússe fel a forrás mellett a táborát s ha van – s miért ne lehetne – tegye ki a tábláját. Pusztja jelenléte – minden beavatkozás

nélkül is – biztosítani fogja a rendet. Ha mégis szükséges, úgy udvariasan, de határozottan lépjen közbe. Mindenképpen biztosítsa, hogy a források környezete tiszta maradjon és vizét senki be ne szennyezze. Az egyhelyben táborozás bő lehetőséget nyújt arra is, hogy a kirándulókkal beszélgessen, tájékoztassa, oktassa, nevelje őket a növényzet, a fák, a virágok és általában a természet megbecsülésére. Ha sikerül meggyőzni, jó belátásra bírni őket, akkor nagyon jó munkát végeztek! A TESZ ugyanis nem lehet mindig és mindenütt a sarkukban. Viszont tudjuk, hogy a károkozás igen gyakran tapasztalatlanságból, hozzánemértésből történik, mert soha senki jó szóval fel nem világosította még őket.

Az elmondottakból az is következik, hogy a TESZ-útvonalak kidolgozásánál nagyon gondosan ügyelni kell arra, hogy abból a területen fakadó források ki ne maradjanak.

És, ha a forrásnak története is van, ha hozzájuk monda, rege vagy valamilyen hiedelem fűződik, ismerjék meg ezeket is szolgálatosaink, és ismertessék is a helyszínen. Nem ritkán neves költőink is feldolgoztak ilyen történetkéket. Milyen kedvessé és egyben színvonalasá is tehetjük ezekkel a források fölötti őrökösünket!

A források védelmével kapcsolatban is érvényes az a TESZ-szabály miszerint feladatunkat úgy végezzük, hogy jelenlétiink csak a pusztító, garázda elemekre legyen terhes, de a szabadban kulturáltan pihenő sok jószándéku ember ne érezze azt nyomasztónak, sőt ellenkezőleg. Igyekezzünk tapasztalatainkkal segítségükre lenni s ott tartózkodásukat kellemessé és élvezetessé tenni.

(Pápa Miklós dr.-nak 1970. október 4-én, az V. Országos Találkozózn elhangzott előadása.)

Feladataink a környezetvédelem terén

Napjaink súlyos problémájává vált a természeti környezet védelme: a levegő, a víz tisztaságának biztosítása, a felüldülést nyújtó természeti táj, elsősorban az erdők védelme.

Mi természetbarátok, őszinte örömmel fogadjuk ezeket az intézkedéseket. Magunk is azok között vagyunk, akik évtizedek óta kongatják már a vészharangot. Hiszen éltető elemünk a szép, tiszta és zavartalan természeti környezet. Ebből önként fakad, hogy szívesen teszünk is valamit védelme érdekében.

Mit tehetünk? Hol tudnánk hasznosan közreműködni?

A vizek tisztaságára horgász barátaink ügyelnek, szakszerűen és szervezetten.

A levegő, ahol mi járunk, még tiszta és üdítő; hiszen mi nem a városban töltjük szabadnapjainkat.

Van azonban nekünk is saját munkaterületünk: az erdők. Itt kell fokoznunk tevékenységünket. Eddig is hasznos és eredményes volt a munka, amit végeztünk. De még további nagy feladat vár ránk: feltétlenül biztosítani kell az erdők tisztaságát s ebben messzemenően támogatnunk kell az illetékes szerveket és hatóságokat.

Eddig is végeztünk ilyen munkát: figyelmeztettük a szemetaló kirándulókat, összeszedtük velük a pihenőhelyük körül szétszórt papírhulladékot. Ez igen jelentős dolog. Ennek nemcsak az erdészek, hanem a vadászok is örülnek; a szél által mozgatott papiros ugyanis nagyon zavarja a vadat.

De most többről van szó: nemcsak a kis szemetalókat kell rendszerezni, hanem a nagy szemetalókat is. Kik ezek a nagy szemetalók? Különböző vállalatok, üzemek, ipartelepek, amelyek hulladékukat suttymban kicsempézik az erdőkbe.

A napi sajtó, a Magyar Nemzet, is hírt adott arról, hogy a kaposvári társadalmi erdei szolgálatosok feljelentést tettek ilyen szabálytalanság miatt egy helyi vállalat ellen. "Az erdő nem szemételep!" – hirdetik somogyi TESZ-tagjaink. S meg nem alkuvó harcot folytatnak az erdő tisztaságáért. Valóságos nyomozásokat végeznek annak érdekében, hogy a tettet megállapítsák. S keményen és határozottan lépnek fel velük szemben.

A somogyi turistatársaink példája lelkesítsen mindnyájunkat! Hiszen nem csak Somogyban ilyen a helyzet. A főváros környékén, sőt a főváros területén belül is nem egy erdőbe szinte undorító belépni a szélein felhalmozott szemét miatt! És szerte az országban folyik ez a tisztességtelen gyakorlat.

Számoljuk végre fel, Rajtunk is mulik. Derítsük fel a titkos szemetezők kilétét és tegyünk ellenük feljelentést a területileg illetékes táncsnál. Ha a kihordott anyag tűzveszélyes, úgy a tűzrendészeti hatóságoknál is.

(Pápa Miklós dr.-nak 1971. október 3-án, a VI. Országos Találkozón elhangzott előadása.)

**A Társadalmi Erdei Szolgálat
működési szabályzata**

1851

/1866/

A Magyar Természetbarát Szövetség, az erdészeti főhatóság vezetésével karöltve, az erdők fokozottabb védelme érdekében, társadalmi erdei szolgálatot szervezett.

A Társadalmi Erdei Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) célja:

Az erdészeti és rendezési közgeknek hathatós támogatást nyújtani az erdők állagának, valamint a természetjáró-, erdészeti-, és vadászati létesítmények védelmében.

A Szolgálat tagjai:

Mindazok a minősített túravezetők, akik egyetértenek a Szolgálat célkitűzéseivel, társadalmi munkaként vállalják az ezzel járó kötelezettségeket és akiket a területi Természetbarát Szövetség a Szolgálat ellátására javasol.

A Szolgálat tagjai - bár nem hatósági közegek - feladatuk ellátása közben a BTK. 155 §-a szerint mint "közfeladatot ellátó polgári örök" a hivatalos személyeknek kijáró jogvédelemben részesülnek.

A Szolgálat tagjainak kötelessége:

- elsajátítani a Szolgálat ellátásához szükséges tudnivalókat és e célból résztvenni egy elméleti oktatáson és egy tűzoltási gyakorlaton;
- felvilágosítani, útbaigazítani, nevelni a természetet látogató kirándulókat;
- óvni az erdők, rétek és utak tisztaságát, rendjét és csendjét;
- megakadályozni a természetjáró-, erdészeti- és vadászati létesítmények (útjelzések, útirányító táblák, kilátók, pihenők, források, szók, magaslesek, vadászkunyhók, hidak, utak, kerítések, stb.) rongálását;
- védeni a műemlékeket;
- megakadályozni a fák (különösen az ültetvények), bokrok, növények tördelését és az azokban való egyéb kártevést;
- megakadályozni az erdők hasznos vadjainak, madarainak pusztítását, bántalmazását;
- megakadályozni, hogy a kirándulók gondatlansága erdőtüzet okozzon;
- tűz esetén az erdei tűzrendészeti szabályzatnak megfelelően eljárni;

- elsősegélyt nyújtani az arra rászorulóknak;
- a gombaszedők ellenőrzésével a gombamérgezéseket megelőzni;
- megakadályozni, hogy kizárólag gyalogosok részére fenntartott utakon motoros járművel vagy kerékpárral közlekedjenek.

A Szolgálat tagjainak jogai:

- viselni a Szolgálat megkülönböztető jelzését (karszalag, jelvény);
- figyelmeztetni a kirándulókat az erdő-, a természet- és a műemlékvédelem érdekében;
- figyelmeztetni a kirándulókat a természetjáró-, erdészeti- és vadászati létesítmények védelme érdekében;
- felhívni a figyelmet az erdőtörvény erdővédelmi rendelkezéseinek betartására;
- szükség esetén igénybe venni az erdészeti- és rendészeti közegek segítségét a rendbontók vagy kártevők megfékezésére;
- tűz esetén igénybe venni a közelben tartozkodók segítségét, a tűz gyors megfékezése érdekében.

A Szolgálat tagjainak felszerelése:

Kötelező felszerelés: Karszalag, jelvény, igazolvány, jelentéstömb, elsősegély- csomag, kulacs víz, jelzősip.

Ajánlott felszerelés: térkép, tájoló, fényképezőgép, útikalauz, nővény- és gombameghatározó.

A Szolgálat ellátása:

a) Karszalaggal és jelvénnel, a Szövetség kijelölt területén.

A Szolgálatot csak csoportosan lehet ellátni, a csoport legkisebb létszáma 3 fő. A csoportot a kijelölt ügyeletes szolgálattevő, mint csoportvezető állítja össze a szakosztály, a szövetség tagjaiból, valamint saját baráti köréből, ismerőseiből, családtagjaiból. Ebből következik, hogy csak a csoport vezetőjének kell a Szolgálat tagjának lennie, a többieknek nem szükségesek.

A vezető karszalagot és jelvényt visel.

Ezek a megkülönböztető jelzések már önmagukban is hatnak: figyelmeztetik az erdőben tartózkodókat, hogy rendfenntartók vannak jelen; ezzel megkönnyítik a csoport munkáját. Ezért a karszalag és a jelvény viselése kötelező; ezeket másnak átadni, a csoport vezetését másra átruházni nem szabad. Ugyiszintén tilos az igazolvány átadása is.

A Szolgálat megkezdésekor a szolgálattevő jelentkezni tartozik a körzetéhez legközelebb fekvő erdészházban és ott a csoport lét-számát, valamint az ellenőrzés tervezett útvonalát (területét) az erdésznek bejelenteni. Az erdész közli az elérhető tüzelző állomásokat, a területen esetleg szolgálatot teljesítő erdészeti tűzőrök tartozkodási helyét, illetőleg körzetét, s ha van a területnek különösen féltett pontja (pl. fiatal fenyő csemetés), arra felhívja a figyelmet.

A szolgálattevő tartozik feladatát mindenkor a legnagyobb körültekintéssel, segítőkészséggel, udvariasan, de kellő határozottsággal ellátni.

A csoport akkor látja el helyesen a feladatát, ha idejének nagy részét ott tölti, ahol arra a legnagyobb szükség van. Céltalan tehát olyan távolabbi útvonalakat végigjárni, ahol a forgalom csekély s az is tulnyomóan szervezett természetjárókból adódik. Főként ott kell tartózkodnia a csoportnak ahol nagy kiránduló tömegek járnak, megpihennek, letelepszene. Továbbá azokon a helyeken, amelyeket az erdész különös védelemre ajánlott. A Szolgálat tehát járőr jellegű ugyan, de azt úgy kell lebonyolítani, hogy a kijelölt területen belül a legforgalmasabb utvonalakat és a leglátogatottabb kiránduló pontokat ellenőrizzék elsősorban.

A Szolgálatot tavasztól őszig (IV - X hó) munkaszüneti napokon a kijelölt területeken (útvonalakon) reggel 9 órától este 7 óráig kell ellátni.

A Szolgálat befejeztével a szolgálattevő (a csoport vezetője) az erre a célra szolgáló nyomtatványon rövid jelentést készít, melyet a területi Természetbarát Szövetségnek kell továbbítani. Egyidejűleg vissza kell szolgáltatnia a karszalagot is.

b) Jelvényrel, az ország egész területén

A Szolgálat tagjai bárhol, ahol túráik során megfordulnak, egyéniileg is jogosultak a jelvény és az igazolvány alapján a Szolgálat működési szabályzata szerint eljárni, előírásainak érvényt szerezni és az erdővédelmi rendelkezéseket betartatni.

Észrevételeiket tartalmazó jelentésüket ugyancsak a Szövetséghez juttatják el, kötetlen formában.

A Szolgálat tagjait a területileg illetékes Természetbarát Szövetségek nyilvántartásba veszik, s igazolvánnyal, jelvényrel, és a szolgálatok alkalmával karszalaggal látják el. A Szolgálat megszervezése, az ügyeletes szolgálattevő kijelölése, a beosztás elkészítése, a területi szövetségek feladata.

**UZSONNÁRA,
VACSORÁRA,
KIRÁNDULÁSRA
DÉLKER halkonzerv,
különbéle ízesítésben
nagy választékban
kapható.**

Minőségét garantálja a

Tápláló, nem hizlal

